



**Siusinaartumik pensionisiat
pillugit
Inatsisartut
inatsisaannik
ilitsersuut**

Aprili 2020

Isumaginninnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik

Imaasa allattorsimaffiat

1. Aallaqqaasiut	6
1.1 Aallaqqaasiutitut nassuiaatit	6
1.2 Allaffissorneq	6
1.3 Najugaqarfiit kommuneqarfiit aggorneqarnerisa avataanniittut.....	7
1.4 Nunani Avannarlerni pensionisiat	7
2. Siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngavissat nalinginnaasut	7
2.1 Ukioqqortussuseq.....	8
2.2 Innuttaasutut pisinnaatitaaneq (naalagaaffimmi innuttaaneq) il.il.....	8
2.3 Aalajangersimasumik najugaqarneq	9
2.4 Ataavartumik sulisinnaassuseerunneq.....	10
2.5 Takkutinngitsoorneq - nammineerluni peqataannginneq.....	11
2.6 Katersisarneq (pensionisiat brøkinngorlugit naatsorsorneqartarnerat)	11
2.6.1 Nalinginnaasut	11
2.6.2 Pensionisiat brøkinngorlugit naatsorsorneqartarnerat.....	12
2.6.3 Tapit.....	13
2.7 Aapparisaq qanoq paasineqassava?	13
3. Sulisinnaassuseq suliffiillu	14
3.1 Sulisinnaassuseq (isumaa).....	15
3.2 Suliffiit (isumaa)	15
3.3 Sulisinnaassutsimik nalilersuineq	16
4. 4. Sulianik suliarinninneq - sulisinnaassuseq	17
4.1 Nalinginnaasut, § 8.....	17
4.2 Piginnaanngorsaqqiineq neriunaateqanngilaq, § 9, imm. 1	18
4.3 Sulisinnaassuseqannginneq, § 9, imm. 2.....	19
5. Piginnaanngorsaqqiineq.....	19
6. Piginnaasaqarfiit sulisinnaassutsimillu naliliineq	20
6.1 Piginnaasaqarfiit.....	21
6.2 Piginnaasaqarfiit immikkoortui	22
6.3 Piginnaasaqarfiit immikkoortuat siullesq: Ilinniagaqarneq	22
6.4 Piginnaasaqarfiit immikkoortuisa aappaat: Sulinermik misilittagaqarneq sulisussatut imminut akuerineq	23
6.4.1 Sulinermik misilittagaqarneq.....	23
6.4.2 Sulisussatut imminut akuerineq.....	23
6.5 Piginnaasaqarfiit immikkoortuisa pingajuat: Ineqarneq, innuttaasup attaveqarfigisartagai aningaasaqarneq.....	24
6.5.1 Ineqarneq aningaasaqarnerlu.....	24

6.5.2 innuttaasup attaveqarfigisartagai.....	24
6.6 Piginnaasaqarfiit immikkoortuisa sisamaat: Peqqissuseq nakorsallu uppernarsaasiinera	25
6.6.1 Aanngajaarniutitik atornerluineq	26
6.7 Piginnaasaqarfiit atorneqarnissaat.....	27
6.8 Piginnaasaqarfiit inaarutaasumik suliarineqarnerat.....	27
6.9 Sulisinnaassutsimik naliliineq.....	28
6.10 Sulisinnaassutsimik nalileeqqinneq - pisussaq.....	28
6.10.1 Nalinginnaasumik nalileeqqinneq	28
6.10.2 § 9, imm. 2-mut tunngasumik pisoqartillugu nalileeqqittarneq.....	29
6.10.3 Nalileeqqinneq ikaarsaariarnermilu malittarisassat.....	30
7. Uppernarsaatit sulisinnaassutsillu aalajangiutaasumik naliliiffigineqarnera	30
7.1 Nalinginnaasumik.....	30
7.2 Uppernarsaatit paasissutissallu pisariaqartinneqartut.....	31
7.3 Piginnaanngorsaqqiinissamik kinguartitsineq	31
7.4 Piginnaanngorsaqqiinermik ingerlatsinnginneq	32
8. Siusinaartumik pensionisiat annertussusaat - Tunniunneqartut imaluunniit nalilersorneqaqqittut 1. juli 2016-ip kingorna.....	33
8.1 Siusinaartumik pensionisiat naatsorsornerat.....	33
8.2 Siusinaartumik pensionisiat annikinnerpaat (Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 15)	33
8.3 Akunnattumik annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiat (Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 16)	34
8.4 Siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat (Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17)	36
8.5 Naleqquttumik suliaqartitsineq, "§ 19-mut tapiliussaq"	38
8.6 Isertitanik allanngortoqarnerani siusinaartumik pensionisiat aningaasartaannik aaqqiineq	39
8.6.1 Isertitat naatsorsornissaannut immersugassaq	40
8.7 Innuttaasup tusarniaaviginera.....	41
9.1. Ikaarsaariarfimmi malittarisassaq (1. juli 2016 - 30. juni 2021)	41
9.2 Siusinaartumik pensionisiaqartut ulloq 1. juli 2016 60-it ataallugit ukiullit	42
9.2.1 Kisimiittunut siusinaartumik pensionisiat.....	42
9.2.2 Aappariinnut siusinaartumik pensionisiat - pisoq 1	43
9.2.3 Aappariinnut siusinaartumik pensionisiat - pisoq 2.....	44
9.2.4 Aappariinnut siusinaartumik pensionisiat - pisoq 3.....	45
9.3 Siusinaartumik pensionisiaqartut 1. juli 2016-imi 60-ileereersimasut.....	46
9.4 Siusinaartumik pensionisiaqartut § 9, imm. 2 malillugu pisartagallit	46
9.5 Soraarnerussutisiat aningaasartaanik nalimmassaasarneq	46
9.5.1 Isertitariligassani annertuumik allanngortoqarnera.....	46

9.5.2 Ukiumoortumik nalimmassaaneq	47
10. Paaqqinnittarfimmi inissisimaneq il.il	47
10.1 Inissisimagallarneq	47
10.2 Sivisunerusumik inissisimanerit	48
10.3 Paaqqinnittarfimmi inissisimanerimi il.il. ilanngaassisarneq aamma nammineq akiliisarneq	49
10.3.1 Nammineq akiliisarneq	49
10.3.2 Ilanngaassisarneq	49
10.4 Pisortat paaqqinnittarfiini Danmarkimiittuni inissisimanerit	50
10.5 Pisortat paaqqinniffiutaasa avataanni inissisimagallarneq.....	50
10.6 Pinerluuteqarsimasunik isumaginninnerup ataani paaqqinnittarfinni inissisimaneq	51
11. Tapit.....	51
11.1 Meeqqanut tapit	51
11.1.1 Meeqqanut tapit pillugit nalinginnaasut	51
11.1.2 Meeqqanut tapit tunniunneqartarunnaarnerat	52
11.1.3 Meeqqanut tapit tunniunneqartarnerat	52
11.2 Inummut tapit.....	53
11.2.1 Nalinginnaasut	53
11.2.2 Inummik ataatsimoortumik nalilersuineq	54
11.2.3 Ataasiaannartumik ikiorsiineq	54
11.2.4 Tapiissutit ataavartut.....	55
11.2.5 Inummut tapinik utertitsisarneq	55
11.3 Qitornartaarnermi sulinngiffeqarneq -sulinngiffeqarnerup nalaani nalimmassaaneq ("§21- mut tapiliusaq")	57
12. Ilinniagaqarnermut imaluunniit sulilernermit ikaarsaariarnermi siusinaartumik pensionisiaqarneq	57
13. Pinngitsaaliissummik aqutsineq, nuunneq, siusinaartumik pensionisianik unitsitsineq il.il.....	59
13.1 Pinngitsaaliissummik aqutsineq	59
13.2 Kommunimut allamut nuunneq	60
13.3 Kalaallit Nunaanniit nuunneq	60
13.4 Kalaallit Nunaata avataani sulinngiffeqarluni inissisimaneq.....	62
13.5 Toqukkut qimaguttoqarnerani imaluunniit maqaasineqarnermi tunniunneqartartunik unitsitsineq	62
13.6 Siusinaartumik pensionisiaqarnissamut piumasaqaatit eqqortinneqarunnaarpata unitsitsineq	63
14. 14. Tunniussisarneq.....	64
15. Innuttaasup paasissutissiisussaataitaanera aamma kommunep nakkutiginnittussaataitaanera ...	64
15.1. Innuttaasup paasissutissiisussaataitaanera	64
15.2. Kommunip nakkutiginnittussaataitaanera.....	64

16. Siusinaartumik pensionisianik tapinillu eqqunngitsumik tunngaveqarluni pissarsineq - utertitsineq, taarsiitsineq ilanngaavigineqarnerlu.....	65
16.1 Utertitsineq	65
16.2 Paasissutissiinissap sumiginnarneqarnera	65
16.3 Ilisimaarinninneq imaluunniit ilisimaarinnittariaqarsimaneq	66
16.4 Akiliisitsineq	66
16.5 Siusinaartumik pensionisiatigut tapiliussaasimasinnaasutigullu ilanngaassuteqarneq.....	67
17. Naammagittaalliorneq	68
17.1 Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfik	68
17.2 Siusinaartumik pensionisiaqarnermut maalaaruteqartarfik	68
17.3 Maalaaruteqarnissamik ilitsersuussineq.....	68
18. Aningaasalersuineq.....	69
19. Sulianik suliarinnittarneq - nalinginnaasumik.....	69
19.1 Suliaq pillugu paasissutissiineq	69
19.1.1 Peqataasoq pillugu taaguut.....	69
19.1.2 Suliamik paasissutissiineq/oqaaseqaateqarnissamut pisussaaffeqarneq	69
19.1.3 Suliamik kinguartitsineq.....	69
19.1.4 Peqataasumik tusarniaaneq.....	70
19.2 Aalajangiineq	70
19.2.1 Suliaq aalajangiivigineqarnissamut piareerpa?.....	70
19.2.2 Aalajangiinerup qanoq iluseqarnera	70
19.2.3 Tunngavilersuut.....	71
19.2.4 Maalaaruteqarnissamik ilitsersuineq.....	71
19.2.5 Suliamik suliarinninnermut killiliussaq.....	71
20. Ilanngussat.....	72
Ilanngussaq 1. Piginnaasaqarfiit - immersugassaq	72
Ilanngussaq 2. Piginnaasaqarfiit - siusinaartumik pensionisiat pillugit sulianut apeqqutaasinnaasut siusinaartumik pensionisiat pillugit sulianut apeqqutaasinnaasut	72
Ilanngussaq 3. Siusinaartumik pensionisiat pillugit sulianik suliarinninnernik allaaserinninneq...	72

1. Aallaqqaasiut

1.1 Aallaqqaasiutitut nassuiaatit

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamut inatsisitigit tunngaviupput Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 40, 23. november 2015-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutitalik, kiisalu Namminersorlutik Oqartussat Siusinaartumik pensionisiat pillugit Nalunaarutaat nr. 15, 30. juni 2016-imeersoq.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat, kingusinnerusukkut allannguutitalik, aamma Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat tamanut saqqummiunneqarput www.lovgivning.gl-imi

Aammalu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat aamma Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat atuutilerput 1. juli 2016.

Akigititat pillugit siusinaartumillu pensionisiaqartut isertitaasa sinaakkutissaannik kaajallaasitamik naalakkersuisoqarfik isumaginninnermut akisussaasoq ukiumut imaluunniit allanngortoqarnerani tamanut saqqummiussaqaqartarpoq.

Kaajallaasitaq tamanut saqqummiunneqarpoq uani:

<https://naalakkersuisut.gl/kl-GL/Naalakkersuisut/Naalakkersuisoqarfiit/Sociale-Anliggender-og-Justitsvaesen/Socialomraedet/Lovgivning/Sociallovgivningen>

1.2 Allaffissorneq

Kommunalbestyrelse siusinaartumik pensionisiaqarnermut apeqqutitut tamanut akissuteqarsinnaatitaalluni akisussaavoq, taamaattoq takuuk kommuneqarfiit aggorneqarnerisa avataanni najugaqartunut imm. 1.3 kiisalu Isumaginninnikkut isumannaallisaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat pillugu imm. 1.4.

Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalinnut siusinaartumik pensionisiaqalernissamik, inummut tapinik, meeqqanut tapinik qinnuteqaat, kommunimut qinnuteqartup najugaqarfigisaanut tunniunneqassapput.

Kommune qinnuteqartup angerlarsimaffeqarfigisaa, tassaavoq nalinginnaasumik siniffigisartagaa, sulinggiffeqarluni angalanermini allamiissimannikkaangami, peqqissaavimmiissimannikkaangami assigisaanniluunniit, nalinginnaasumik pigisaqarfigisaa innuttaasullu allatorneqarfianni allatorneqarfigisaa.

Kommune, qinnuteqartup angerlarsimaffeqarfigisaa, siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqarsimannikkaluartumik qinnuteqaassussisinnaavoq aalajangiiffialugulu. Tassani pineqarput inuit namminneerlutik siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaateqarsinnaangitsut.

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaateqarnissamut, aalajangersimasumik immersugassamik qinnuteqaateqarfissiaqanngilaq. Kommunalbestyrelsip aalajangiinera pillugu qinnuteqaateqartoq allakkatigit akissuteqarfigineqassaaq. Imm. 17.3 naapertorlugu, qinnuteqaat akuersinermik nalunaaruteqarnerusimannigppat, aalajangiineq tapertaqartinneqassaaq

nassuiaammik maalaaruteqarnissamullu ilitsersuummik. Maalaaruteqarnissamut ilitsersuut.

Maluginiagassaq imm. 13.2 naapertorlugu. Inuit pisortat suliniuteqarnerisigut inissinneqarsimasut unitsinneqarsimasulluunniit, siusinaartumik pensionisiaqalernissamik il.il. qinnuteqaat kommunimut, inissinneqarnermi unitsinneqarnermiluunniit nalaani aalajangersimasumik najugaqarfigisaminnut, nassiussissapput.

1.3 Najugaqarfiit kommuneqarfiit aggorneqarnerisa avataanniittut

Inuit kommuneqarfiit aggorneqarnerisa avataanni najugaqartut, naalackersuisoqarfik isumaginninnermut akisussaasoq qinnuteqaammik nassiussivigissavaat. Naalackersuisoqarfiup qinnuteqaat suliarissavaa, aalajangiiffigalugu akiliuteqassallunilu suliassani siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngasunut il.il. inunntut kommuneqarfiit aggorneqarnerisa avataanni najugaqavissunut.

1.4 Nunani Avannarlerni pensionisiat

Nunani Avannarlerni pensionisianik qinnuteqaatit, Nunani Avannarlerni Isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqatigiissutit naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqarnermut tunngasut naalackersuisoqarfimmuut isumaginninnermut akisussaasumut nassiunneqassapput. Naalackersuisoqarfiup qinnuteqaat suliarissavaa, aalajangiiffigalugu aammalu Nunani Avannarlerni pensionisianik sulianut akiliuteqassalluni.

Nunani avannarlerni pensionisianik qinnuteqaatit Kalaallit Nunaanni innuttaasunit, Kalaallit Nunaata avataani innuttaasunit Naalagaaffeqatigiinnerullu avataani innuttaasunit qinnuteqaatigineqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni innuttaasut, nunat avannarliit arlaanniit nunani avannarlerni pensionisianik qinnuteqaateqartut, naalackersuisoqarfik isumaginninnermut akisussaasoq saaffiginniffigissavaat, taanna nunani avannarlerni attaveqarfiit tamarmik attaveqarfigimmassuk. Naalackersuisoqarfiup innuttaasup Kalaallit Nunaanni najugaqartup suliassaatai isumagisarpai.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq Kalaallit Nunaanniittoq nunat avannarliit arlaannut Naalagaaffeqatigiinnerup avataaniittumut nuukkaangami, Kalaallit Nunaanni siusinaartumik pensionisiat brøkinngorlugit naatsorsorneqarnerannik suli pisartagaqartinneqartarpoq. Suliaq, aningaasartuutaasut ilanngullugit, kommunimiit Kalaallit Nunaanniittumiit naalackersuisoqarfimmuut isumaginninnermut akisussaasuusumut nuunneqartarpoq.

2. Siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngavissat nalinginnaasut

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqalernissaq akuersissutigineqartarpoq inunntut ukiumikkut, innuttaassutsimikkut, najugaqarnermikkut katersisarnermikkullu nalinginnaasumik tunngavissat naammatsissimagaangamikkit.

Taakku tunngavissat saniatigut, sulisinnaassuseq ataavartumik appariaateqarsimassaaq timikkut eqqarsartaatsikkulluunniit ajoqusersimanermik pissuteqartumik. Imm. 3-6 naapertorlugu siusinaartumik soraarnerussutisiaqalernissamut suliamik aallartitsinissamut aammalu

siusinaartumik pensionisiaqartoqalernissaanik aalajangiinissamut aalajangiisuusussa q tassaavoq pineqartup sulisinnaassusaa.

2.1 Ukioqqortussuseq

Siusinaartumik pensionisiat inunnut 18-ileereersimasunuinnaq akuersissutigineqarsinnaapput. Inunnut 18-ileereersimanngitsunut siusinaartumik sulisinnaajunnaarnersiutinik akuersissuteqartoqarsinnaanngilaq, pineqartorluunniit nuliainut meeqqaminulluunniit pilersuisuugaluarpat.

Inuit utoqqalinersiuteqalersinnaasut siusinaartumik pensionisiaqalernissaminut akuerineqarsinnaanngillat. Aalajangiisuunngilaq siusinaartumik utoqqalinersiuteqalernissamik qinnuteqartoqarsimasinnaanera, utoqqalinersiuteqalernissamut ukiut angoreersimagaanni.

Inuit siusinaartumik pensionisiaqartut qinnuteqaatigeqqaarnagu utoqqalinersiuteqalernermit ikaarsaartiinnarneqartarput, aamma imm. 13.6 naapertorlugu pineqartup Utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni utoqqalinersiuteqalernissamut ukioritinneqartut angugaangagit.

2.2 Innuttaasutut pisinnaatitaaneq (naalagaaffimmi innuttaaneq) il.il.

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamut qallunaatut innuttaassuseqarnissaq tunngaviuvoq (naalagaaffimmi innuttaaneq).

Qallunaatut innuttaassuseqanngikkaanni, siusinaartumik pensionisiaqalernissamut Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat tunngavigalugu qulakkeerutigineqarsinnaavoq.

Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat tunngavigalugu siusinaartumik pensionisiaqalissagaanni minnerpaamik ukioq ataaseq Kalaallit Nunaanni najugaqarlunilu suliffeqarsimasariaqarpoq. Tassunga ilanngullugu qinnuteqarnerup nalaani nunami isumaqatigiissummut ilaasumi najugaqartuusariaqarneq.

Kalaallit Nunaat Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaannut ilaavoq, taamaalillutik inuit nunani avannarlerni najugaqartut nunanilu EØS-imi isumaqatigiissummut ilaasuni najugaqartut, aammattaaq siusinaartumik pensionisiaqalernissamik isumaqatigiissummut ilaallutik.

Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaata pingaarnertut aalajangersimammagu, EF-imi peqqussut 1408/71 nunani avannarlerni atuutilissasoq, imaalerpoq inuit Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaata atuuffigisaani najugaqartut Kalaallit Nunaanniit siusinaartumik pensionisiaqalersinnaasut, nunami EØS-imut ilaasumi aalajangersimasumik najugaqarsimagunik tamatumunngalu piumasaqaataasut naammassisimagunikkut. Nunanit arlariinniit ataatsikkut tamakkiisumik pensionisiaqartoqarsinnaanngilaq.

Nunat avannarliit saniatigut EØS-imut ilaasortaapput: Belgien, Bulgarien, Cypren, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Italien, Letland, Litauen, Liechtenstein, Luxembourg, Malta, Polen, Portugal, Slovakiet, Rumænien, Schweiz, Slovakiet, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Nordirland, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn aamma Østrig.

Nunat avannarliit namminersortumillu ingerlasut tassaapput: Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Åland, Savalimmiormiut kiisalu Kalaallit Nunaat.

Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naalagaaffeqatigiinnerup iluani atuutinnginnera maluginiarneqassaaq.

Inuk qallunaatut innuttaassuseqanngitsoq, Inunnullu Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaanni piunasaqaataasunik naammassinninngitsoq, siusinaartumik pensionisiaqalersinnaavoq qinnuteqarfissani sioqqullugu Kalaallit Nunaanni ukiuni kingullerni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimaguni.

Piunasaqaataavoq piffissap taaneqartup ataannavissimanissaa aammalu inuup Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugalittut inuit allattorsimaffianni allassimanissaa.

2.3 Aalajangersimasumik najugaqarneq.

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamut piunasaqaataavoq, qinnuteqartoq qinnuteqarnermi nalaani aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni, nunat avannarliit arlaanni imaluunniit nunami EØS-imik isumaqatigiissuteqarsimasut ilaanni najugaqarsimassasoq. Taamaangippat qinnuteqaat itigartitsissutigineqartutut nalunaarutigineqassaaq.

Kalaallit Nunaanniit nuulluni aallaraanni siusinaartumik pensionisiaqalersinnaaneq atorunnaassaaq, akiliuteqartarnerlu unitsinneqassalluni allamut nuunneraniit qaammatip naanerani. Tamannali atussanngilaq siusinaartumik pensionisiaqartoq nunanut avannarlernut, nunamulluunniit EØS-imik isumaqatigiissuteqarsimasut arlaannut nuussimaguni, taamaasillunilu Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaanni piunasaqaatit suli iluanniilluni. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanniit pensionisiat brøkinngorlugit naatsorsorneqarnerannik suli pisartagaqarsinnaavoq. Qulaaniittoq imm. 1.4 naapertorlugu inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat najoqqutaralugu siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaat naalakkersuisoqarfimmut isumaginninnermut akisussaasuusumut nassiunneqassaaq.

Nunani avannarlerniit nunaniilluunniit EØS-imik isumaqatigiissuseqartuniit aallaraanni siusinaartumik pensionisiaqarneq atorunnaassaaq, akiliuteqartarnerlu unitsinneqassalluni allamut nuunneraniit qaammatip naanerani. Tamannali atussanngilaq siusinaartumik pensionisiaqartoq nunanut avannarlernut, nunamulluunniit EØS-imik isumaqatigiissuteqarsimasut arlaannut nuussimaguni, taamaalillunilu Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaanni piunasaqaatit suli iluanniilluni. Imm. 1.4 qulaaniittoq naapertorlugu. Taamaalilluni Kalaallit Nunaanniit pensionisiat brøkinngorlugit naatsorsorneqarnerannik suli pisartagaqarsinnaavoq. Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat najoqqutaralugu siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaat naalakkersuisoqarfimmut isumaginninnermut akisussaasuusumut nassiunneqassaaq.

Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaat naalagaaffeqatigiinnerup iluani atunngilaq. Taamaattorli Naalagaaffeqatigiinnerup iluani Danmarkip, Kalaallit Nunaata Savalimmiullu akornanni nuunnermi suli siusinaartumik pensionisiaqarsinnaaneq isumaqatigiissutigineqarsimavoq, immikkoortoq 13.3 takuuk.

Siusinaartumik pensionisiaqalernissaq qinnuteqartunut tamanut pisinnaatitaaffiuvoq, tunngavigineqartarporli minnerpaamik ukiuni pingasuni Naalagaaffeqatigiinnerup iluani aammalu Utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat tamatigut atuuttoq malillugu utoqqalinersiuteqalernissap killinga, Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi, Savalimmiuniluunniit aalajangersimasumik najugaqarsimanissaq 15-ileereersimanissarlu.

Piumasaqaataangilaq ukiut pingasut taaneqartut iluini ataannartumik nunami ataatsimi najugaqarsimanissaq. Siusinaartumik pensionisiaqalernissaq naammassineqarsinnaavoq assersuutigalugu aalajangersimasumik ukiuni marlunni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimagaanni aamma ukioq ataaseq Danmarkimi aalajangersimasumik najugaqarsimagaanni.

2.4 Ataavartumik sulisinnaassuseerunneq

§ 6 malillugu siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngavigineqartartoq alla tassaavoq, inunnut timimikkut eqqarsartaatsimikkulluunniit ajoqusersimanermik pissuteqartumik piffissaq tamakkerlugu sulisinnaassuseerussimaneq.

Siusinaartumik pensionisiat inunnut timimikkut eqqarsartaatsimikkulluunniit ajoqusersimanermik pissuteqartumik piffissaq tamakkerlugu sulisinnaassuseerussimasunut akuersissutigineqarsinnaapput. Inuup sulisinnaassusiata qularnaatsuunera erseqqissumik oqaatigineqarsinnaangippat inuk siusinaartumik pensionisiaqalersinnaangilaq. Pineqartoq malittarisassat allat malillugit ikiorserniarneqartussanngortarpoq.

Timimikkut eqqarsartaatsimikkulluunniit, taakkuluunniit marluk katitillugit, atuuttuartussamik ajoqusersimanerannik pissuteqartumik sulisinnaassutsip annikillismanissaa tunngaviusariaqarpoq. Ataaniittoq suliffissaqartitsineq pillugu imm. 3.2 naapertorlugu. Pissutaasinnaasut allat, assersuutigalugu sumiiffimmi suliffissaaleqineq, siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngavissatut atornerluisinnaassanngilaq.

Isumaginninnikkut inissisimanerup kingunerisaanik siusinaartumik pensionisiaqartoqalersinnaangilaq. Assersuutigalugu imigassamik atornerluisuuneq pissutigalugu eqqarsartaatsikkut ajornartorsiuteqarnerit, katsorsarneqarnertigut il.il. aammalu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni sinaakkutaasut avataasigut ikiorsiiffigineqartariaqarput.

Qinnuteqartup sulisinnaassutsimi annerusup pigileqqissinnaaneraa paasiniarlugu, siusinaartumik pensionisiaqartitsilinnginnermi periarfissat tamarmik misissorneqaqqaassapput.

Timimi eqqarsartaatsiminiluunniit pissutaasut nalinginnaasumik tassaassapput nappaatit innarluutilluunniit.

Qulaajaanerup nalaani innuttaasoq ass. imigassamik aamma/imaluunniit aangajaarniutininik atornerluisuunera paasiniarneqassaaq. Innuttaasoq atornerluisuusoq nalilernerqarpat, atornerluisuunerminik katsorsarneqarnissamut neqeroorfigineqarnermut innersuunneqassaaq piginnaangorsaqqiinermik aallartitsisoqassappat tamatuma aallarnisalinnginnerani.

Atornerluisuusimagaanni atornerluisuuneq siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngavigineqarsinnaangilaq.

Piginnaanngorsaqqiinerup, innuttaasup sulisinnaassusaanik ineriartortitsinermik siunertaqartup iluatsinnissaanut, innuttaasup atonerluisuunnginnissaa pisariaqarpoq. Atonerluisuunera paasineqarpat piginnaanngorsaqqiinermik aallartitsisoqartariaqanngilaq.

1. januar 2016 aallarnerfigalugu atonerluinermik katsorsaaneq kommuninut akeeruppoq. Atonerluinermik katsorsarneqarnissamut neqeroorutit, innersuunneqarnerit il.il. tunngasut www.peqqik.gl -imi annerusumik atuarneqarsinnaapput.

2.5 Takkutinngitsoorneq -nammineerluni peqataannginneq

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaateqarnermi aamma sulisinnaassutsimik misilliinermi, qinnuteqartoq/siusinaartumik soraarnerussutisialik pisussaavoq suliap sularineqarnerani paasiniaasoqarneranilu nammineerluni peqataanissamut. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni kapitali 5 naapertorlugu, qinnuteqartoq taamatut pisoqarnerani ataatsimiinnernut, qulaajaanernut piginnaanngorsaqqiinermillu peqataanissanut pisussaaffeqarpoq.

Taamaalilluni pingaartinneqarpoq sulisinnaassutsimik nalilersuineq aalajangersaanerlu qinnuteqartup/siusinaartumik pensionisiaqartup nammineerluni peqataaffigisaanik pisariaqartitsiffiusup, qulaajaanermik piginnaanngorsaqqiinermillu tunngaveqartumik aalajangiiffigineqarnissaa.

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqartoq suliamik sularinninnermut paasissutissiinermullu peqataanngippat utoqqatsissutissartaqanngitsumik, paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit kommunalbestyrelse aalajangiissaaq. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 15 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqalernissamut piumasaqaatit naammassineqarsimanngitsutut isigineqarpata itigartitsinissamik aalajangiisoqassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq suliamik sularinninnermut paasissutissiinermullu peqataanngippat utoqqatsissutissartaqanngitsumik, paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit kommunalbestyrelse aalajangiissaaq. Siusinaartumik pensionisiaqartup sulisinnaassusia paasissutissat pigineqartut tunngavigalugit nalilersuiffigineqarsinnaanngippat, siusinaartumik pensionisiat tunniunneqartarnerisa unitsinneqarnissaannik aalajangiiffiginnittoqassaaq. Siusinaartumik pensionisiat tunniunneqarqittalissapput siusinaartumik pensionisiaqartoq suliamik sularinninnermut paasissutissiinermullu peqataalerpat. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 16 naapertorlugu siusinaartumik pensionisianik tunniussisarneq aallarteqqissaaq, tamanna pillugu kommunalbestyrelsip aalajangiineraniit aammalu atugassarititaasunik allanngortitsinani.

Pissutsit utoqqatsissutitut atorsinnaasut tassaapput inummik tamakkiisumik peqataatitsisinnaasimanngitsut akornusiisimasullu. Aammattaaq tassaassapput ilimagineqareersimasinnaanngitsut aammalu/imaluunniit inummit pinngitsoortinneqarsinnaasimanngitsut. Tassaasinnaapput inuup nammineq napparsimalerluna, peruluutaasumik napparsimanera aamma qanigisani toqusoqarnera, angallannermut akornusersuutit assigisaallu.

2.6 Katersisarneq (pensionisiat brøkinngorlugit naatsorsorneqartarnerat)

2.6.1 Nalinginnaasut

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 7 naapertorlugu tamakkiisuusumik siusinaartumik pensionisiaqalissagaanni 15-inik ukioqalernermit siusinaartumik pensionisiaqalernissamut sivikinnerpaamik piffissap 5/6-iani najugaqarsimanissaq piunasaqaataavoq.

Tamakkiisuusumik siusinaartumik pensionisiaqalernissamut piunasaqaat eqqortinneqarsimanngippat, siusinaartumik pensionisiat aningaasartaasa amerlassusiat piffissap najugaqarfiusimasup aamma 15-inik ukioqalernermit pensionisiaqalernerq sioqqullugu piffissap 5/6-ia tunngavigalugit aalajangersarneqartassapput.

Siusinaartumik pensionisiaqartut katersisarnerannut qanoq sivistigisumik najugaqarsimanermik tunngavigineqartarpoq. Najugaqarsimanerup sivistussusaanut aalajangiisuusartoq tassaavoq naatsorsuereernermit angusaq, tassa qinnuteqartup 15-ileereernerminiit siusinaartumik pensionisiaqalernissami tungaanut najugaqarsimanagera, tassungali ilanngaatineqassallutik assersuutigalugu qinnuteqartoq Kalaallit Nunaata, Danmarkip Savalimmiulluunniit avataanni najugaqarsimasinnaanera.

Inuit taamaalillutik Kalaallit Nunaata, Danmarkip aamma Savalimmiut akornanni nuuttarsinnaapput, ukiuni killiligaanngitsuni naalagaaffeqatigiinnermi nunat ilaanni najugaqarsinnaallutik aammalu tamakkiisumik pensionisiaqarsinnaatitaallutik pensionisiaqarnissamut piunasaqaataasut eqqortinneqarsimangaangata. Piffissaq najugaqarfiusimasooq katillugu naatsorsorneqaleraangat, Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi Savalimmiunilu najugaqarsimanerit sivistussusaat katinneqassapput.

2.6.2 Pensionisiat brøkinngorlugit naatsorsorneqartarnerat

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamut katersisarneq nassuiaatigineqareersut tunngavigalugit imaalerpoq,

tamakkiisumik siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngaviussapput, 15-inik ukioqalereernermit minnerpaamik ukiut 5/6-iini pensionisiaqalerfigisami tamakkiisumik najugaqarsimanissaq (siusinaartumik pensionisiaqalernissamik akuersinerup ullua najoqqutaralugu).

Brøkinngorlugu imatut naatsorsorneqassaaq: _____ Tamakkiisumik najugaqarsimaneq
Najugaqarsimanermit missingersuut x 5/6

Tamakkiisumik pensionisiaqalernissamut brøkip inernera 1-imiit annerusariaqarpoq naleqatigaluguluunniit. Taamaanngippat qinnuteqartoq pensionisiassat brøkinngorlugit agguarneqarneranik pisartagaqartinneqassaaq.

Ataani takutinneqarput assersuutit pingasut. Assersuutini siullerni marlunni ukiut ilivitsut atornerqarput. Assersuummi kingullermi ukiut qaammatillu atornerqarput.

Assersuut 1:

Inuk 50-inik ukiulik siusinaartumik pensionisiaqalersinnaavoq. Pineqartoq 15-inik ukioqalernermit pensionisiaqalersinnaanerullu akornanni ukiuni 30-ni Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi imaluunniit Savalimmiuni najugaqarsimavoq. Tamakkiisumik najugaqarsimaneq ukiunik 30-nik sivistussuseqarpoq (qaammatit 360-it). Najugaqarsimanermit missingersuut tassaavoq 15-inik ukioqalernermit 50-inik ukioqalernermit (50 - 15) = ukiut 35-t (qaammatit 420-t).

Pensionisiat brøkinngorlugit imatut naatsorsorneqassapput:

Qaammatit 360-it / (qaamm. 420-t x 5/6) = qaamm. 360-it / qaamm. 350-it = 1,03

Pensionisiat brøkinngornerat 1-imiit anneruvoq. Taamaalilluni tamakkiisumik siusinaartumik pensionisiaqartoqassaaq.

Assersuut 2:

Inuk 40-nik ukiulik siusinaartumik pensionisiaqalersinnaavoq. Pineqartoq 15-inik ukioqalernermit pensionisiaqalersinnaanerullu akornanni ukiuni 5-ini (qaammatit 60-it) Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi imaluunniit Savalimmiuni najugaqarsimavoq. Tamakkiisumik najugaqarsimaneq ukiunik 5-inik sivilissuseqarpoq. Najugaqarsimanermut missingersuut tassaavoq 15-inik ukioqalernermit 40-nik ukioqalernermit (40 - 15) = ukiut 25-t (qaammatit 300-t).

Pensionisiat brøkinngorlugit imatut naatsorsorneqassapput:

Qaammatit 60-it / (qaamm. 300-t x 5/6) = qaamm. 60-it / qaamm. 250-it = 0,24

Pensionisiat brøkinngornerat 1-imiit minneruvoq. Taamaalilluni tamakkiisumik siusinaartumik pensionisiat 24 %-inik pensionisiaqartitsisoqassaaq.

Assersuut 3:

Inuk 45-nik qaammatinillu marlunnik utoqqaassusilik siusinaartumik pensionisiaqalersinnaavoq. Pineqartoq 15-inik ukioqalernermit pensionisiaqalernerullu akornanni ukiuni 10-ni qaammatinilu 4-ani (qaammatit 124-t) Kalaallit Nunaanni, Danmarkimi imaluunniit Savalimmiuni najugaqarsimavoq. Tamakkiisumik najugaqarsimaneq ukiunik 10-nik qaammatinillu 4-nik sivilissuseqarpoq. Najugaqarsimanermut missingersuut tassaavoq 15-inik ukioqalernermit 45-nik qaammatinillu marlunnik ukioqalernermit (qaammatit 362-it).

Pensionisiat brøkinngorlugit imatut naatsorsorneqassapput:

Qaammatit 124-t / (qaamm. 362-it x 5/6) = qaamm. 124-t / qaamm. 301,66-it = 0,41

Pensionisiat brøkinngornerat 1-imiit minneruvoq. Taamaalilluni tamakkiisumik siusinaartumik pensionisiat 41 %-iinik pensionisiaqartitsisoqassaaq.

Imm. 13.6 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartut qinnuteqaqqaarnertaqanngitsumik utoqqalinersiuteqalernermit nuuttarput. Utoqqalinersiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 7 naapertorlugu tamakkiisumik utoqqalinersiuteqalernissaq naatsorsorneqartarpoq.

2.6.3 Tapit

Siusinaartumik pensionisiaqartut pensionisianik brøkinngorlugit pisartagaqartut, tassalu katersisarnermut malittarisassat pissutigalugit siusinaartumik pensionisianik appaaffigineqartartut, meeqqat tapiinik aamma inummut tapinik pissarsisinnaapput siusinaartumik pensionisianik tamakkiisunik pisartunut malittarisassat atuuttut assigalugit. Meeqqanut tapit aamma inummut tapit brøkinngorlugit naatsorsukkanik appaavigineqarneq ajorput.

2.7 Apparisaq qanoq paasineqassava?

Aningaasat siusinaartumik pensionisiaqartumut tunniunneqartartut siusinaartumik taassumalu apparisaata ukiumut katillugit isertitaat tunngavigalugit nalimmassarneqartarput.

Pensionisiat annertussusaannut tunngatillugu innersuussutigineqarput imm. 8-9.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 4 naapertorlugu aapparisaatut naatsorsuunneqartarpoq siusinaartumik pensionisiaqartup katissimallugu aapparisa, nalunaarsukkamik aapparisa, imaluunniit katissimanermut assingusumik sivikinnerpaamik ukiumi ataatsimi aapparisa.

Aapparisaatut taaguummi taamaalilluni aamma pineqarpoq nalinginnaasumik inooqatitut taaguuteqartinneqartarpoq. Inooqatigiinnerli sivikinnerpaamik ukiumik ataatsimik sivilissuseqarsimassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartup katissimanermut assingusumik aappariittut inuusooq, minnerpaamik inooqatigiinneq ukiumik ataatsimik sivilissuseqarnera tikillugu kisimiittutut isigineqassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartup assersuutigalugu ilaqtaminik aappariinnertut isigineqartussaangitsumik najugaqateqarsimaguni, siusinaartumik pensionisiaqartup kisimiittutut isigineqassaaq. Katissimanermut assingusumik aappariinnertut aatsaat isigineqarsinnaavoq, siusinaartumik pensionisiaqartup inooqataalu inatsisit atuuttut naapertorlugit katissinnaappata imaluunniit nalunaarsukkamik aappariilersinnaappata.

Siusinaartumik pensionisialinnut katissimasunut imaluunniit nalunaarsukkamik aappalinnut apeqqutaangilaq katissimasaminnik/aapparisaaminnik najugaqateqarnerisut, imminnummi pilersooqatigiittussaannerat suli atuuttussaassammat.

Inuit nalunaarsorneqarfiat aqutugalugu paasineqarsinnaavoq siusinaartumik pensionisiaqartup katissimanngitsoq inersimasumik allamik najugaqateqarnerisooq. Najugaqateqarsimappat katissimanermut assingusumik aappariittut inooqatigiinnerisut misissornissaat tunngavissaqassaaq. Taamatut aappariittoqarnerisooq taamaattoqannginnerisuluni, siusinaartumik pensionisiaqartup ataatsimut aningaasaqarnerminnik, meeraqarnerminnik angalaqatigiittarnerminnik il.il. nammineq paasissutissiissutaasigut aalajangersaavigineqassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartup katissimasooq, nalunaarsukkamik aappalik imaluunniit inooqatilik kisimiilluni pilersuisutut isigineqassaaq, katissimasaa, nalunaarsukkamik aapparisa inooqataaluunniit isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmut tassaniittuurtussatut nuussimappat. Siusinaartumik pensionisiaqartup taamaalilluni suli katissimasaminik aappaqaraluarluni, nalunaarsukkamik aappaqaraluarluni imaluunniit inooqateqaraluarluni, inooqateqarnermi aningaasatigut iluaqutissat pissarsiarisinnaajunnaassavai.

3. Sulisinnaassuseq suliffiillu

Siusinaartumik pensionisiaqalersinnaanermut qinnuteqartup sulisinnaassusaa, timimigut eqqarsartaatsimigullu ataavartumik innalernerqarsimanermik pissuteqartariaqarpoq. Siusinaartumik pensionisiaqalernissamut suliamik aallartitsisoqarnissaanut akuersisoqarsinnaaneranullu inuup sulisinnaassusaa aalajangiisuussaaq.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15, 30. juni 2016-imeersumi § 1, imm. 1-imi sulisinnaassuseq ima allaaserineqarpoq:

§ 1. Sulisinnaassuseq tassaavoq imminut tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit pilersornissamut aningaasarsiaqarumalluni, suliassanik assigiinngitsunik erseqqinnerusumik aalajangersagaasunik suliaqarsinnaanissamik suliffinni piumasaqaataasunik naammassinnissinnaassuseq.

3.1 Sulisinnaassuseq (isumaa)

Sulisinnaassuseq pitsaasumik siunertaqarpoq, tassani pineqarlutik qinnuteqartup piginnaassusii periarfissaalu. Qinnuteqartup sulisinnaassusaanik nalilersuineq ataatsimoortumik naliliinermik tunngaveqarpoq. Qinnuteqartup sulisinnaassusaanik aalajangersaaneq qinnuteqartup nukissaqarfigisaanik, ineriartorfigisinnaasaanik akimmisaarfiinillu ataatsimoortumik allaaserinninnermik nalilersuinnermillu tunngaveqassaaq, qinnuteqartullu piginnaasaqarfiinik inaarutaasumik aalajangersagaq suliffinnut qanoq ittunut tulluartsuussanersoq naleqqiunneqarsimassalluni.

Sulisinnaassuseq nalilersuiffigineqassaaq innuttaasup sulinermigut imminut pilersugarisinnaaneranut imaluunniit pilersugarilersinnaaneranut naleqqiullugu. Taamaattumik tamatuma pisinnaanera isummerfigineqassaaq kiisalu imminut pilersugarilersinnaanermi sunik suliniuteqartoqarnissaa aalajangiisuusaaq.

Imm. 6-imi piginnaasaqarfinnut tunngasut naapertorlugit imminut pilersugarisinnaanermik apeqqummut isummernissami, suliffinni piumasaqaatigineqartunut naleqqiullugit innuttaasup nukissaqarneranik allaaserinninnerit nalilersuinerillu apeqqutaassapput.

Kiisalu sulisinnaassutsimik nassuiaanerup takutippaa pisuni innuttaasup imminut pilersugarisinnaasutut nalilerneqarfiani suliassanik immikkut taasanik tikkuussisoqarsinnaanissaa. »Suliffik pileriginerpaasaq« eqqarsaatigalugu sulisinnaassutsimik nalilersuineq ineriartortitsinerluunniit siunertaangilaq, uppernarsarumaneqarporli qanoq annertutigisumik qanorlu imminnut pilersugarisinnaaneq ingerlanneqarsinnaassanersoq.

Sulisinnaassuseq taamaalilluni maannakkorpiaq suliffinnut aammalu sulianik aalajangersimasunik suliaqarsinnaanermut piumasarineqartunut toqqaannartumik sanilliullugu nassuiarneqarpoq. Sulisinnaassuseq taamaalilluni ataasiinnarmut tunngasuunngilaq, allanngorarsinnaallunili aalajangersimasunik suliaqarsinnaanermut piumasaqaatit allanngornerini - aammali suliassat namminneq allanngoraangata, assersuutigalugu teknikkikkut ineriartornerup kingunerisaanik.

3.2 Suliffiit (isumaa)

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 1, imm. 3-mi erseqqissarneqarpoq, innuttaasup sulisinnaassusaanik aalajangiineq Kalaallit Nunaanni suliffissat tamarmiusut tunngavigalugit pisassasoq. Najukkami nunalluunniit immikkoortortaani suliffissat, suliffissalluunniit aaqqissuussaaneermikkut ajornartorsiutigunnagaat immikkut isiginiarneqarsinnaangillat.

"Suliffiit" taagorneqarneranni pineqarpoq sulisinnaassutsip nalilersuiffigineqarnerata nalaani suliffissaqarneq tamarmiusoq. Oqaatsip atorneqarnerani taamaalilluni nunamik suliffeqarnikkut killilersuineq pineqangilaq. Innuttaasoq nalilersorneqassaaq Kalaallit Nunaat tamakkerlugu suliffinni suliassanut naleqqiullugu, najukkami suliffinnuunnaq pinnagu.

Suliffimmi suliaqarfiit pineqarneranni eqqarsaatigineqarput suliassat suliffeqarnermut attuumassuteqartut arlaliusinnaasut tamakkerlugit. Sulisinnaassutsimik nalilersuinnermi

piginnaasaqarfiit suuneri suliffimmi suliassanut naammaginantumik annertussusilinnut sammitinneqassapput.

Najukkami suliffissat piusut sorliit periarfissaasinnaanerat kommunip eqqumaffigissavai. Najukkami suliffinni pineqartup sularisinnaasaatut naliliiffigineqartunik peqanngippat, siusinaartumik pensionisiaqalernissaq akuersissutigineqarsinnaanngilaq Kalaallit Nunaanni suliffiusinnaasuni tamani periarfissat taamaattut nassaassaappata.

Taamaalilluni qinnuteqartup sulisinnaassusaanik nalilersuinermit apeqqutaanngilaq najukkami suliassaateqartoqarnerisooq qinnuteqartup piginnaasaqarfiinik nalilersuinermit tulluarsinnaasunik. Suliassaqarfiit Kalaallit Nunaanni tamarmi suliffinni nassaassaannersut tassani apeqqutaapput.

Qinnuteqartup assersuutigalugu taxamik ingerlatitsisuusinnaasutut, imaluunniit sapaatip akunneranut akunnerni arlalialunni allaffimmi oqinnerusunik suliaqarsinnaasutut nalilerneqarneranut, apeqqutaanngilaq suliffigisinnaasat taamatut ittut qinnuteqartup aalajangersimasumik najugaqarfigisaani nassaassaannersut.

3.3 Sulisinnaassutsimik nalilersuineq

Sulisinnaassutsimik nalilersuinermit innuttaasup maannakkut imaluunniit siunissami suliaqarsinnaanngorsinnaanerani periarfissat sammineqassapput. Pingaarnepaavoq inuup susinnaanera - imaluunniit susinnaanngortissinnaanera - suliffinni sunilluunniit sulilersinnaaneranut naleqqiullugu nalilersukkamik. Taamaattumik siornatigut sunik suliaqartarsimasinnaanera inuulluunniit suliamik aalajangersimasumik kissaateqarnera kisimik pineqassanngillat, isiginiarneqassallutilli maannakkut siunissamilu siamasissumik suliffiusinnaasut. Innuttaasup suliffinnut assigiinngitsunut nukissaqarsinnaanera siamasissumik isiginiarneqassaaq.

Sulisinnaassutsimik nalilersuinermit peqqisseqqinnissamut periarfissat taamatuttaaq eqqarsaatigineqassapput. Assersuutigalugu innuttaasooq timimigut eqqarsartaatsimigulluunniit innarluutilik suliffimmik/piffissap ilaani suliffimmik il.il. timimigut eqqarsartaatsimigullu ima qasusinnaatigaaq peqqisseqqissinnaanani. Tamanna pineqartup ilumut suliffinni atorineqarsinnaasumik sulisinnaassuseqarnerani nalilersuinermit ilaatinneqassaaq.

Sulisinnaassuseq tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit imminut pilersugarisinnaanermit atorluarniarneqassaaq. Imminut pilersugarinissaq innuttaasup pineqartup nalinginnaasumik suliffeqarnermit sulisinnaassuseqartariaqarnerani isumaqanngilaq. Nalinginnaasumik sulisinnaassuseqanngippat, innuttaasup sulisinnaassusaanik ima annertutigisumik ineriartortitsisoqarnissaa siunertaavoq, pineqartoq assersuutigalugu suliffimmi piffissap ilaannaani, tulluarsakkami naleqqussakkamiluunniit imaluunniit pisortat suliffissaqartitsiniutitut suliniutaanni allaanerusuni suliffeqarnermigut imminut pilersorsinnaanissaa anguniarneqassalluni.

Oqaaseq imminut pilersugarineq, inuup suliffinni nalinginnaasuni imaluunniit piffissap ilaannaani suliffeqarnermit il.il. sulisinnaanerani ajornarunnaartitsisumik sulisinnaassuseqarneranut tunngatillugu nassuiarneqarpoq. Suliffinni nalinginnaasuni innuttaasooq sulisinnaanermik periarfissaqarnerisooq imaluunniit piffissap ilaannaani il.il. sulisinnaanersooq, taamaalillunilu sulinermigut isertitaqalersinnaanera tassani pingaartuuvoq.

Siusinaartumik pensionisiat inunnut sulisinnaassutsimikkut ataavartumik apparsimanertik pissutigalugu imminnut pilersugarisinnaanngitsunut ikiuutaapput. Siusinaartumik pensionisiani pisartagaqarneq siornatigut isertitarisarsimasat suliaqarnerulluunniit qaffasissusaannut attuumassuteqanngilaq. Inuit sulisinnaassusillit suliffimmi aalajangersimasumi akunnerni 40-ni

sulinikkut isertitaqaataasinnaasumik, imminnut pilersugarisinnaapput, taamaattumillu siusinaartumik utoqqalinersiaqalersinnaanatik. Isertitat annertussusaat pingaaruteqanngilaq, aamma pineqartup siornatigut isertitarisimasaanut tunngatillugu.

4. Sulianik suliarinnineq - sulisinnaassuseq

Qinnuteqartoq sulisinnaassutsimi ilaanik suli pigisaqaqqilersinnaanersoq paasiumallugu, siusinaartumik pensionisiaqalersitsisinnaanerup isummerfiginnginnerani periarfissat suliamut attuumassuteqartut tamarmik misissorneqassapput.

Qinnuteqartup sulisinnaassutsiminik pigisaqaqqilersinnaanera misissorniartullugu, pineqartoq qulaajaaffigineqassaaq. Qulaajaanikkut qinnuteqartup qanoq piginnaasaqartiginera paasineqassaaq. Qulaajaanerup nalaani paasineqarpat, qinnuteqartup sulisinnaassusaa ineriartortinneqarsinnaasoq, qinnuteqartoq killiffigisaaniit piginnaanngorsaqqinneqalissaaq.

Imm. 5 naapertorlugu piginnaanngorsaqqiineq pillugu malittarisassat atuuttut naapertorlugit piginnaanngorsaqqiineq ingerlanneqassaaq, tassungalu ilanngunneqassapput Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkat, Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat, Piginnaanngorsaqqiineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat aamma Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat suliffeqarfanni piginnaanngorsaqqiinermut aningaasarsiaasanut tapiissutit, piginnaanngorsaqqiinermut pilersaarutit, piginnaanngorsaqqiinerup ingerlanneqarnera kiisalu sulisinnaassutsimut naleqqussagaasumik suliffeqarneq.

Ataaniittoq immikkoortoq 4.2-4.3 naapertorlugu piginnaanngorsaqqiineq pissutsini immikkut ittuni ingerlanneqanngitsoorsinnaavoq.

Ilitsersuummut ilanngussaq 3 innersuussutigineqarpoq. Siusinaartumik pensionisianik suliarinninnermut suliat ingerlanneqartarnerisa allaaserineqarnerat. Suliat ingerlanneqartarnerinik allaaserinninnerit siusinaartumik pensionisiat pillugit suliamik suliarinninnerup aalajangiiffiginninnerullu ilaatut ingerlanneqartunut ilitsersuutaapput.

4.1 Nalinginnaasut, § 8

Kommune siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaatinik suliarinnittarpoq.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni §§ 1-7 naapertorlugu pensionisianik siusinaartumik pisartagaqalernissamat piumasaqaatit eqquutsinneqarsimanersut kommunip misissorlugillu nalilersugassarai.

Kommunip qinnuteqartup piginnaasai paasiumallugit qinnuteqartoq peqatigalugu qulaajaaneq ingerlatissavaa. Ilitsersuummut ilanngussat 1-2 naapertorlugit piginnaasaqarfii pillugit allaaserinnittoqarallassaaq. Qulaajaanikkut paasineqassaaq qinnuteqartup sulisinnaassutsini tamaat ilaannaaluunniit pigeqqilersinnaaneraa. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 2 naapertorlugu qulaajaanerup ilaatut sulinermik misiliisitsisoqarsinnaavoq.

Piginnaasaqarfinnik misissuigallarneq tunngavigalugu kommunip nalilersussavaa, qinnuteqartup sulisinnaassusaa piginnaanngorsaqqiinikkut ineriartortinneqarsinnaassanersoq. Sulisinnaassuseq ineriartortinneqarsinnaappat, qinnuteqartoq piginnaanngorsaqqiinissamat innersuunneqassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaatip suliarineqarnera kommunemi inunnik isumaginnittoqarfimmi suliarineqassaaq, suliffissarsiuussisarfik ikiortigalugu. Siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqartoq piginnaangorsaqqiineqarnissamut innersuunneqarsimagaangat, suliffissarsiuussisarfiup piginnaangorsaqqiinermik ingerlatsineq tigusarjaa. Piginnaangorsaqqiinissamut innersuussinissamik inunnik isumaginnittoqarfik aalajangiisuussaaq.

Immikkoortoq 5 naapertorlugu piginnaangorsaqqiineq ingerlanneqartarpoq tamanna pillugu malittarisassat atuuttut naapertorlugit, aammalu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni aammalu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni kiisalu ilitersuummi matumani maleruagassallu ilassutaasut malillugit naleqqussaanerit pisariaqartinneqartut ilanngullugit.

Piginnaangorsaqqiinerup naammassilernerani kommunip suliffissarsiuussisarfia innuttaasup sapaatip akunnerani akunnerni qassini sulisinnaassuseqarnissaa pillugu oqaaseqaateqassaaq.

Ataani imm. 7 takuuk sulisinnaassuseq pillugu uppersaasiinernut aalajangiinernullu tunngasoq.

4.2 Piginnaangorsaqqiineq neriunaateqanngilaq, § 9, imm. 1

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 9, imm. 1 naapertorlugu piginnaangorsaqqiinerup takutippagu maannakkuugallartoq neriunaateqanngitsoq, tamanna utaqqiisaagallartumik kinguartinneqarsinnaavoq. Ilutigitillugu piginnaangorsaqqiineq qaqugu aallarteqqissinnaanersoq pillugu nalilersueqqissaartoqassaaq.

Suliamik suliarinninnerup sinnera ingerlaannassaaq, siusinaartumik pensionisiaqalernissamik akuerinninnissamut sulisinnaassutsip nalilersorneqarneranut tunngatillugu. Taamaaliornikkut siusinaartumik pensionisiaqalernissamik akuersisoqarsinnaavoq, piumasaqaatigineqartut allat naammassineqarsimappata.

Aalajangersakkami piumasaqaataavoq piumasaqaatit sinneri naammassineqarsimassasut. Pingaartumik ataavartumik sulisinnaanermik annikillisisimasoqassasoq, namminerlu atugarisarisagallartut, soorlu ilaatigut atonerluineq, pissutaassanngitsut. Ilutigalugu piginnaangorsaqqiineq aqutigalugu sulisinnaassutsip pitsanngorsarneqarsinnaaneranut periarfissaqartoq aalajangerneqarsimassaaq.

Aalajangersakkami sullinniakkat tassaassapput inuit, atonerluineq pissutaalluni, allatulluunniit siusinaartumik pensionisiaqarnissamik qinnuteqarnerup nalaani suliffeqarfeqarfimmut attaveqarnertik aalaakkaasumik attassinnaasimanngitsut, sulilernissamullu piareersimanngitsut. Pisuni taamatut ittuni malittarisassat allat naapertorlugit suliniuteqarnerit allat aallartinneqartariaqarput.

Aalajangersagaq inunnut aallaqqaammut piffissaq eqqorlugu suliarortarnissamut imaluunniit atonerluisuujunnaarnissamut il.il. ikiorneqarsimasunut, ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu sulisinnaassutsimik ineriartortitsinnaasunut saaffiginnippoq. Inuk atonerluisuujunnaareerpat suliffimmillu paarsinnaangorsimappat, sulisinnaassusaanik ineriartortitsiffiusinnaangorsinnaavoq.

Assersuut:

Qinnuteqartoq ataatsikkut ataavartumik sulisinnaanermik annikillisisimavoq atonerluisuullunilu.

Qinnuteqartup atornerluinerminut katsorsarneqassappat, sulisinnaaneranut piginnaasai ineriartortinneqarsinnaasutut nalilerneqassaaq. Qinnuteqartoq atornerluinerminut katsorsarneqareersimasutut nalilerneqarpat, piffissaq naapertuuttoq qaangiutereerpat attavigineqassaaq. Tamatuma kingorna piginnaangorsaqqiinermik ingerlatsineq nanginneqassaaq. Piumasaqaataasut sinneri eqquutereermata katsorsaanerup nalaani siusinaartumik pensionisiaqartitsisoqassaaq. Katsorsaanerup naammassereernerata kingorna suliaq nalilersoqqinneqassaaq, massakkullu sulisinnaassusaa naapertorlugu siusinaartumik pensionisianik akuersissuteqartoqassalluni.

Atornerluinerminut katsorsarneqarneq naammassereernerata kingorna, piginnaangorsaqqiinnerup takutippagu massakkut sulisinnaassuseq assut annertusoq, siusinaartumik pensionisiaqalernissamut piumasaqaatit eqquukkunnaartut, siusinaartumik pensionisiaqartitsineq taamaatinneqassaaq, immikkorluinnarli inissimasariaqarpoq, atornerluinerminut eqiasuttuuneq il. il. siusinaartumik pensionisiaqartitsilersinnaangimmata.

Qulaajaanerup takutippagu siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqartoq piginnaangorsaqqiinermik ingerlatsisinnaassanngitsoq, piginnaangorsaanissaq ingerlanneqassanngilaq.

Aalajangersagaq tamanna ilanngunneqarpoq, inuit piginnaangorsaqqiinissamut neriunaateqanngitsut piginnaangorsaqqiinissamut kommunimit pinngitsaalineqannginnissaat pillugu. Pisuni piginnaangorsaqqiinissamut neriunaateqanngitsuni, suliniutit allat taarsiullugu aallartinneqassapput. Qinnuteqartup assersuutigalugu makissinnaangornissaanik suliaqarsinnaangornissaanillu ikiorneqarnissaanik imaluunniit innuttaasup atornerluisuuneranik ikiornissaanut katsorsarneqarnissamik neqerooruteqarnermik kommune taarsiullugu suliniuteqalertariaqarpoq.

Qulaajaanerup nalaani innuttaasooq ass. imigassamik aamma/imaluunniit aangajaarniutinik atornerluisuunera paasiniarneqassaaq. Innuttaasooq atornerluisuusoq nalilerneqarpat, atornerluisuunerminik katsorsarneqarnissamut neqeroorfigineqarnermut innersuunneqassaaq piginnaangorsaqqiinermik aallartitsisoqassappat tamatuma aallarnisalinninnerani. Atornerluisuusimagaanni atornerluisuuneq siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngavigneqarsinnaangilaq.

Piginnaangorsaqqiinerup, innuttaasup sulisinnaassusaaq ineriartortitsinerminut siunertaqartup, iluatsinnissaanut, innuttaasup atornerluisuunnginnissaa pisariaqarpoq. Atornerluisuunera paasineqarpat piginnaangorsaqqiinermik aallartitsisoqartariaqanngilaq.

1. januar 2016 aallarnerfigalugu atornerluinerminut katsorsaaneq kommuninut akeeruppoq. Atornerluinerminut katsorsarneqarnissamut neqeroorutit, innersuunneqarnerit il.il. tunngasut www.peqqik.gl -imi annerusumik atuarneqarsinnaapput.

4.3 Sulisinnaassuseqannginneq, § 9, imm. 2

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 9, imm. 2 naapertorlugu piginnaangorsaqqiineq pissanngilaq qulaajaanerup nalaani uppersarsarneqarpat imaluunniit pissutsit immikkuullarissut tunulequtaralugit ersarippat, pineqartoq sulisinnaassuseqanngitsoq siunissamilu sulisinnaassusaa ineriartortinneqarsinnaassanngitsoq.

Piginnaanngorsaqqiineq atorneqanngiinnarsinnaavoq inunnut ima napparsimatigisunut aamma piginnaanikillitigisimasunut, sulisinnaassusaat annertusarniassallugu siunertaqassanani, soorlu annertuumik qaratsamikkut ajoqusersimasunut, ineriartornermikkut kingusissunut imaluunniit sivikitsuinnarmik inooqataaffissaqalersimasunut.

Tunngavissaq tassaavoq, sivisuumik pensionisiaqarsimanersoq, ilaatigut eqqarsartaatsip annikillissutigisimasaanik ineriartornermikkulluunniit kingusissunut, imaluunniit sulisinnaajunnaaqqagallarneq pineqarnerseq atornerluisuusimanermik assigisaanilluunniit pissuteqartumik.

Sullinneqartut tassaapput inuit sulisinnaajunnaavissimasorinartut, tamatuma nassatarisaanik kommunalbestyrelsip akisussaaffigisarpa paasissutissat pineqartumut tunngasut qulaajaanermi atorneqartariaqartut tamaasa pissarsiariniassallugit.

Kommunalbestyrelsip inuk piginnaanngorsaqqiineq aqqusaaqqaarnagu sulisinnaanngivissortutnaliliiffigisimagaangagu, kingornatigut sulisinnaassusaanik nalilersueqqinnissaq pisariaqarunnaartarpoq Siusinaartumik pensionisiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 13 tunngavigalugu.

Piginnaanngorsaaqqinnissap atorneqannginnissaa qaqutiguinnaq malinneqartassaaq, aatsaallu qularutissaanngivikkaangat pineqartup sulisinnaassusaa pitsanngortinneqarsinnaanngivissortoq.

5. Piginnaanngorsaqqiineq

Piginnaanngorsaqqiineq kommunimi suliffissarsiuussisarfimmit ingerlanneqartassaaq.

Piginnaanngorsaqqiineq ingerlanneqartassaaq, piginnaanngorsaqqiineq pillugu inatsit atuuttoq naapertorlugu kiisalu nalunaarut piginnaanngorsaqqiinnermi inatsimmut tunngavilik naapertorlugu, kiisalu Siusinaartumik pensionisiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannik pisariaqartunik naleqqussaaveqartumik aamma Namminersorlutik Oqartussat Siusinaartumik pensionisiaqarneq pillugu Nalunaarutaanni.

Piginnaanngorsaqqiineq pillugu ilitsersuut atuuttoq innersuussutigineqarpoq:
<https://majoriaq.gl/~media/Majoriaq/Files/DK/Div/Vejledning%20til%20revalidering.pdf>

Qulaajaanerup ingerlarnga piginnaanngorsaqqiinissamullu ataasiakkaaraluni innersuussineq kommunemi isumaginnikkut sullissivimmit ingerlanneqartassaaq, Siusinaartumik pensionisiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 8 tunngavigalugu.

Kommunemi suliffissarsiuussisarfimmit inummik piginnaanngorsaqqiinnermut innersuussinissamut qulaajaanermi piginnaasaqassutsimillu misissuinnermi naliliinerugallartut tunngavigineqartassapput.

Siusinaartumik pensionisiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni aalajangersagaq tunngavigalugu piginnaanngorsaqqiinissamik innersuussisarnikkut anguniarneqarpoq inuup sulisinnaassusaata inerisarneqarnissaa, taamaasilluni pineqartoq tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit imminut napatissinnaaleqqullugu.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 3 naapertorlugu piginnaanngorsaqqiinnerup naammassineqarnerani kommunemi

suliffissarsiuussisarfik oqaaseqaateqassaaq ersersillugu, innuttaasoq sapaatip akunneranut tiimini qassini sulisinnaassuseqartussatut naatsorsuutigineqarnerseq.

Pineqartumi imm. 3 sulisinnaassuseqarnermut tunngasoq naapertorlugu naliliineq inuup piginnaanngorsaaqqereernerup kingornagut suliffiginnaasaatut naleqquttumut naleqqussagaasimassaaq.

6. Piginnaasaqarfiit sulisinnaassutsimillu naliliineq

Innuttaasoq siusinaartumik pensionisiaqalissanersooq aalajangiiffigitinnagu, sulisinnaassusaa naliliiffigineqaqqaartassaaq.

Sulisinnaassuseq ima paasineqassaaq, suliffissaqarfinni piginnaassutsiminut naleqquttuni tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit imminut napatissinnaanersooq. Erseqqinnerusumik oqaatigalugu, innuttaasoq sulinissamut piginnaassuseqarnerseq.

Suliasaaq tassaavoq qulakkeerniassallugu innuttaasoq ilumut sulinissamut piginnaassuseqarnerseq.

Piginnaanngorsaaqqiinermi siunertaavoq innuttaasup sulisinnaassusaata inerisarnissaa. Piginnaanngorsaaqqineq ingerlanneqassaaq piginnaanngorsaaqqiinermit inatsit atuuttoq tunngavigalugu, imm. 5 pisariaqartinneqartutullu naleqqussaataasimasut Siusinaartumik pensionisiat pillugit inatsisartut inatsisaat naapertorlugu, kiisalu Namminersorlutik Oqartussat Siusinaartumik pensionisiat pillugit Nalunaarutaanni ilanngunneqarsimasut.

Taamaattumik oqartoqarsinnaavoq sulisinnaassuseq aalajangersimasumik sammiveqareersooq qulaajarneqarsinnaasorlu, aammattaarli siamasissumik sammiveqarsinnaalluni, nalilerniagassaallunilu innuttaasup piginnaanngorsaaqqiinermi sulisinnaassutsini sumut sammititamik inerisaavigisinnaaneraa, tamannalu qulaajaavigiuminaassinnaalluni.

Anguniagaavoq innuttaasoq piginnaassuseqassasoq, suliamik tigusinissaminut pisariaqartunik. Pingaarnerunngilaq suliaq tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit aningaasaqarniarnikkut tapertaasinnaassanersooq.

Innuttaasup sulisinnaassusaa naliliiffiginnaajumallugu sulisinnaassutsimut misiligut atorneqartarpoq. Sulisinnaassutsimut misiligummik innuttaasoq piginnaasaqarfimminik suliaqartinneqartarpoq, tassuuna innuttaasup qanoq sulisinnaassuseqarnera tunngavissaasumik naliliiffigineqarsinnaalersarpoq.

6.1 Piginnaasaqarfiit

Piginnaasaqarfiit imarisaat assigiinngitsunik ersersitsisuusarput, innuttaasullu sulisinnaassusaanik qulaajaanermi, nalunaarusiornermi, inerisaanermi naliliinermilu atorneqarsinnaallutik. Innuttaasup piginnaasaqarfiinik ersersitsisuusarpoq, tikkuussisuusarlunilu piginnaasaqarfiinit sulisinnaassusaanillu suut inerisaavigissallugit naleqqunnerunersut.

Ilitsersuummi ilanngussaaq 1-2 naapertorlugit piginnaasaqarfiit suliarinissaannut immersugassamik atorneqarsinnaasumik peqarpoq.

Qulaajaanerup ingerlanneqarnerani utaqqiisaasumik piginnaasaqarfimmik sanasoqassaaq, innuttaasup piginnaasaqarfisaaq piginnaanngorsaqqiinermi inerisarsinnaasaanik tikkuussisuusumik.

Utaqqiisaasumik piginnaasaqarfittut suliarineqarsimasoo qulaajaanermi atugassatut suliarineqarsimassaaq, piginnaanngorsaqqiinermilu aallarnisaataassalluni taamaasillunilu piginnaanngorsaqqiinissap pilersaarusiorterani ilaatinneqassalluni.

Utaqqiisaasumik piginnaasaqarfittut suliarineqarsimasoo innuttaasup sullinneqarnerani aallaaviujuassaaq, aamma piginnaanngorsaqqiinermi. Innuttaasup piginnaasaqarfii sulisinnaassusaata naliliiffigineqarnissaanut tunngaviliisuussapput.

Piginnaasaqarfiup suliarineqarnerani pingaartuuvoq innuttaasup piginnaasaqarfii ineriartorfigisinnaasaalu maluginiarluassallugit, sillimaffigisariaqarpulli innuttaasup unittoorfigisinnaasai.

Piginnaasaqarfiit suliarinerini innuttaasup suliffigilerumaarsinnaasai naleqqiussivigillattaartuartaqarput. Taamaattumik piginnaasaqarfiit suliarinerini innuttaasooqaloqatigalugu ingerlanneqartariaqarpoq, suliffiit suut innuttaasup suliffigissallugit sapissannginnerai suullu naammassisinnaassanerai. Ineriartuutaasinnaasumik innuttaasup piginnaasai tunngavigalugit suleriarnissaaq pisariaqarpoq, piginnaasaqarfiit unittoorfiusinnaasullu nalimmassaqatigiitsinniassallugit, aallaavigiuassallugu piginnaasaqarfiit ilaasa inerisaavigineqarsinnaaneri unittoorfiusullu qaangerniarneqartarsinnaaneri.

Piginnaanngorsaaqqinnerup siunertarimmagu innuttaasup piginnaasaqarfiisa nukittorsarnissaat inerisarnissaallu (immikkoortut sisamat), piginnaasaqarfiit nassuiaatigineqarneranni qulaajaavigineqarsimasut, piginnaanngorsaqqiinermi ingerlanerani piginnaasaqarfiit allanngoriartortarumaarput. Piginnaanngorsaqqiinermut aallaaviuvoq, innuttaasup piginnaasaqarfiisa nukittorsarnissaat ineritikkiartornissaallu.

Innuttaasup piginnaasaqarfii piffissap ingerlanerani allanngoriartuartaassapput. Tamannalu malinnaavigiumallugu sullissisuusup innuttaasup piginnaasaqarfii nutartertuartaqassavai.

Piginnaasaqarfiit suliarinerini inaarutaasutut inerniliussaaq piginnaanngorsaqqiinermilu angusat sulisinnaassutsimik naliliinissamat tunngavissaalissapput, imaluunniit aamma innuttaasup siusinaartumik pensionisiaqalernissaanut tunngavissaalissallutik.

6.2 Piginnaasaqarfiit immikkoortui

Piginnaasaqarfiit sisamanik nalilersuiffilersorlugit imaluunniit immikkoortortalersorlugit suliaapput, tamarmik immikkut naleqqussagaasunik innuttaasup piginnaasaqarfiisa naliliiffiginissaannut ineriartortinnissaannullu kiisalu suliffeqarfinnut innuttaasullu sulisinnaassusaanut naleqqussagaasut. Piginnaasaqarfiit tunngavigaat 1) ilinniarsimaneq, 2) sulinermik misillitagaqarneq aammalu suliffimmut tunniusimaneq, 3) najugaqarneq, innuttaasup attaveqarfisartagai aningaasaqarnerlu kiisalu 4) peqqissuseq.

Immikkoortut taakku misissorlugillu nalunaarusiarinerisigut innuttaasup piginnaasaqarfii qulaajaavigineqassapput sulisinnaassusaalu tunngaviusumik naliliiffigineqarsinnaalissalluni.

Pissutsit allat, soorlu soqutigisat, attaveqarnissamut piginnaasaqarneq, naleqqussarsinnaaneq, poqissuseq, tamarmik sunniuteqarsinnaapput innuttaasup piginnaasaqarfiisa sulisinnaassusaatalu nalilersuiffiginissaanut.

Naliliineq imaappoq, immikkoortut taakku sisamat innuttaasup piginnaasaqarfiinik sulisinnaassusaanillu qulaajaanissamut tunngavigissallugit naleqqulluinnartuusut, taakku najoqqutaralugit ersersinneqartarmat innuttaasup ilinniakkamigut tunuliaqutaa, inuussutissarsiorfinnut naleqqussarsimallunilu sungiussisimassusia, innuttaasup aningaasaqarniarnikkut attaveqarniarnermigullu atugarisai, kiisalu peqqissusaa tassunga ilanngullugit timimigut eqqarsartaatsimigullu atugarisai.

Piginnaasaqarfiit immikkoortui sisamaasut tullinnguuttuni eqqartorneqassapput.

6.3 Piginnaasaqarfiit immikkoortuat siulleq: Ilinniagaqarneq

Ilinniagaqarneq piginnaasaqarfiit immikkoortuini siulliuvoq.

Ilinniagaqarneq uani pineqarpoq innuttaasup piginnaassuseqarfigilersimasai naammassillugit taamaatitsiinnartarluniluunniit atuarnermik, ilinniagaqarnermik pikkorissartarnermigulluunniit angusarisimasai. Ilinniagaqassutsimik misissuinnikkut nalunaarusiariniarneqarpoq, innuttaasup ilinniarsimasani tunuliaqutaralugu suliffik suna suliarisinnaassaneraa.

Ilanngullugu siunertatut qulaajaaviginiarneqarpoq, pisariaqassanersoq naleqquttumik ilinniartitsinissamik sungiusartitsinissamilluunniit pilersitsissalluni. Oqaatsit, tassa oqalussinaneq, atuarsinnaaneq paasinnissinnaanerlu suliffimmik aallussinissami pisariaqartuugajuttarput.

Innuttaasup ilinniarsimassutsimigut piginnaassusaa tunngavigalugu sulissussiniassagaanni, pisariaqarsinnaasarpoq makku aallaavigissallugit:

- Innuttaasup saqqummiutissagai, ilinniakkat, naammassisimasani taamaatiinnarsimasanilu, ilanngullugit soraarummeernermi allagartat, pikkorissarsimanermi uppersaatit il.il.
- Innuttaasup saqqummiutissagai, suut ilinniarnermigut piginnaassuseqarfigilersimanerlugit, soorlu sulisinnaassutsikkut atuagarsinnaassutsikkullu piginnaassuseqarfigilersimasani.
- Innuttaasup saqqummiutissagai ilinniarnerninik taamaatitsiinnartarsimanerminut pissutaasut. Suliffigisimasaanit nalunaarusiat, piginnaasaqarfiit suut innuttaasup ilinniagaqarnermini imaluunniit pikkorissartarnermini pissarsiarisimanerai.

6.4 Piginnaasaqarfiit immikkoortuisa aappaat: Sulinermik misilittagaqarneq sulisussatut imminut akuerineq

Sulinermik misilittagaqarneq sulisussatullu imminut akuerineq piginnaasaqarfiit immikkoortuisa aappaat.

6.4.1 Sulinermik misilittagaqarneq

Sulinermik misilittagaqarnermi paasiniarneqartarpoq innuttaasup suliffiit suut piginnaasaqarfiginerai. Siunertaavoq paasiniassallugu innuttaasup suliffigisarsimasamini suut ilikkarsimanerai, suullu sulinermut uteqqinnissaminut inerisaqqinneqarsinnaasumik piginnaasaqarfiginerai.

Pingaartumik innuttaasunut atorfirmik aalajangersimasumik ilinniagaqarsimanngitsunut, suliffigisarsimasamini pigiliussimasaasa qulaajaaviginerisigut innuttaasup ilikkakkamigut piginnaasaqarfigilersimasai ersarissarneqassapput.

Immikkoortut suliarinerisigut anguniarneqarpoq, innuttaasup suliffinnik misilittagaqassutsimigut, sunik suliaqalerumaarnissaanik nalunaarusiornissaq. Ilanngullugu takussutissarsiorfiginiarneqarpoq innuttaasut suliffinnut sunut inuttaannut naleqquttumik sammisassaqtinniarnissaat.

Innuttaasup sulinermik misilittagaqarnerata nalunaarusiarinissaanut makku aallaavigineqarsinnaapput:

- Innuttaasup suliffigisarsimasani pillugit saqqummiussinera (suliffeqarfigisat sulerisuusimanerlu).
- Innuttaasup saqqummiussai suliffigisimasamini piginnaasaqarfinnik sunik pissarsiaqarsimanerluni, soorlu suut nammineerluni suliarisarsimanerlugit, saniatigullu
- suut pikkoriffiginerlugit, ass. IT, assassorneq, oqaloqateqarnej/allaffissorneq
- attaveqaatit, atortorissaarutit sakkuusersorneq il.il.
- Innuttaasup piginnaassusaanik suliffigisimasaanit saqqummiussat (ass. suliffeqarfii, sulisartut peqatigiiffii, kommunemi suliffissarsiuussisarfik).
- Sulisitsisorisimasaanit oqaaseqaatit.
- Innuttaasup nammineq suliunnaarsimanerminut pissutaasunik paasinninnera.

6.4.2 Sulisussatut imminut akuerineq

Sulisussatut imminut akuerinermi pineqarpoq, innuttaasup nammineq sulisuussutsiminut misigissuseqarnera.

Innuttaasup perorsagaanera, attaveqaatai, ilinniarsimassusaa, sulinermillu misilittagai pingaaruteqarput, innuttaasup nammineq imminut pilersorsinnaasutut isigineranut sulinissamullu naleqquttutut isigineranut.

Sulisussatut imminut akuerineq innuttaasup qanoq siviutigisumik sulisuunerlutit attuumassuseqarsimaneranik aamma tunngaveqartarpoq. Piffissaq suliffimmut atorsimasaq kisimi isiginiagassaangilaq, innuttaasulli suliffimmut tunniusimanera pineqarluni.

Innuttaasut suliaritunngitsuukulasimasut, sulinissamut nakerisaqanngitsutut inissisimalersarput, imminnut sulisussatut akueriuminaatsilersarlutik.

Innuttaasut ilaat imminnut "sulisussaangitsutut" isigilersarput, taamaakkaangamillu sulinissartik akueriuminaatsilersarlugu.

Sulinissamik nakerisaqannginneq imaluunniit sulisussatut imminut akuerisinnaannginneq, innuttaasup sulinissamut utertinniarnissaanut aporfilerarsarpoq. Taamaattorli sulinerminni nuannersumik misigisaqarsimasut, sulisussatut imminnut akuerinissaannut qaninnerulersarluni.

Immikkoortumik uuminnga suliaqarnerup siunertaraa innuttaasup sulinissamut imminut akuerisinnaanissaa inerisassallugu nalunaarusiarissallugulu, innuttaasup suleqqilernissamut piuumassuseqalernissaanut suleqqilersinnaanerminillu upperinnilernissaanut pingaaruteqarmat.

Innuttaasup sulisussatut imminut akuerisinnaanissaanik suliaqarnermi, naleqqussinnaavoq makku aallarnisaatigissallugit:

- Innuttaasup siunissami imminut pilersorsinnaasutut misigisimanissaa. Maani tunngavigineqarsinnaapput innuttaasup sulisarsimanini pillugu saqqummiussarisimasai, qanoq sivistigisumik sulinngitsoortarsimaneri ilanngullugit.

6.5 Piginnaasaqarfiit immikkoortuisa pingajuat: Ineqarneq, innuttaasup attaveqarfigisartagai aningaasaqarneq

Ineqarneq, innuttaasup attaveqarfigisartagai aningaasaqarnerlu piginnaasaqarfiit immikkoortuisa pingajoraat.

6.5.1 Ineqarneq aningaasaqarnerlu

Ineqarneq aningaasaqarnerlu tassaapput innuttaasup ineqarnerata aningaasaqarneratalu nalunaarusiarinerani sammineqartussat. Siunertaavoq nalunaarusiarissallugu innuttaasoq aalajaatumik inigisaqarnersoq, imaappoq qulakkiissallugu innuttaasoq suliffeqalissaguni angerlartarfigisinnaasaminik ineqarnersoq. Aalajangersimasumik angerlartarfeqannginneq immini oqimaareersuavoq, suliffigisamilu aalajaatumik sulinissamat aporfiulissalluni.

Aammattaaq siunertaavoq innuttaasup aningaasaqarniarnera qulaajaavigissallugu, qanorlu tamanna suliffeqaleqqinneratigut sunniivigineqassanersoq.

Aningaasatigut annertuumik nanertuuserneqarnerup innuttaasup suliffeqartutut siunnerfeqarnera sunniuteqarfigisinnaavaa. Innuttaasup aningaasaqarniarnera ineqarneralu qulaajaavigissagaanni naleqquttuusaaq makku aallaavigissallugit:

- Innuttaasup qanoq ineqarnerminik saqqummiussinera.
- Innuttaasup missingersuutai.

6.5.2 innuttaasup attaveqarfigisartagai

Immikkoortumi innuttaasup attaveqarfigisartagai nalunaarusiariniarneqarput. Pingaarutilinnik susoqartarpa innuttaasup maannakkut suliffeqalernissaanullu sunniuteqartarumaartunik? Innuttaasoq attaveqarfimmini sulileqqinnissaminut tapersersuisinnaasunik ilisarimasasaqarpa (ass. ikinngutit, ilaquuttat ilisarimasalluunniit)?

Innuttaasup attaveqarfigisartagai misigissusaanut tapersersuisuusarput, qanorlu isummernissaanut isummersoriaatsimikkut sunniuteqartarsinnaallutik. Aammattaaq ilaquuttat attaveqarfigisartakkallu allat tapersersuinerat, inooriaatsimik allannguinnissamat sapiissuseqarnerulersitsisarpoq. Innuttaasup angerlarsimaffimmini isumagisartagaasa ilaannik oqilisaassisinnaasoqarnerluni, innuttaasullu suliarisartakkami ilaasa allanit isumagineqartalernissaat imaluunniit isumagineqassaarnissaat akuerisinnaanerlugu.

Immikkoortup suliarineqarneratigut anguniagaavoq paasiniassallugu, innuttaasoq attaveqarfimmini tapersersortissaqarnersoq, taamaassappallu sutigut innuttaasup maannakkut sulileqqinnermigullu pisariaqartikkumaagaanut tapersersuisoqarsinnaanersoq.

Innuttaasup attaveqarfimmini tapersersorneqarsinnaanerata nalunaarusiarinerani, naleqqussinnaavoq makku aallaavigissallugit:

- Innuttaasup attaveqarfigisami iluini pisimasunik maannakkut siunissamilu sulisinnaassusaanut sunniuteqarsinnaasunik, soorlu annertuumik annilaarutaasimasunik nalunaarusiaqarnera.
- Sulileqqinnissaminut attaveqarfimmi tapersersuinerannik innuttaasup nalunaarusiaa.
- Sulileqqinnissaminut attaveqarfimmi ikiorsiومانerannik innuttaasup nalunaarusiaa.

6.6 Piginnaasaqarfiit immikkoortuisa sisamaat: Peqqissuseq nakorsallu uppersaasiinera

Peqqissuseq nakorsallu uppersaasiinera piginnaasaqarfiit immikkoortuisa sisamaraat.

Peqqissutsimi ilaapput timikkut eqqarsartaatsikkullu (uppersaasigaasumik) atugarineqartut, inuullu nammineq peqqissutsiminik misigisimanagera. Peqqissutsimi aamma pineqartut ilagaat, qulakkiissallugu innuttaasooq aangajarniutinik atornerluisuunersooq. Peqqissuuneeq piginnaasaqaataavoq. Immikkoortup taassuma sammineratigut qulaajaaviginiarneqarput, innuttaasup peqqissutsimigut atugai, piginnaasaqarfiisa allat atornerqarnissaannut siuarsaavigineqarnissaannulluunniit, ajoqutaasinnaasut.

Ilanngullugu qulaajaaviginiarneqarpoq, katsorsaaneq periarfissaanersooq. Kiisalu siunertarineqarpoq nalunaarusiariumallugu, innuttaasooq peqqissutsimi killiliineranut oqilisaaffigineqarnissamik pisariaqartitsinersooq, ikiorsiissutinik atornerqarnermigut oqinnerusumillu suliasineqarnermigut oqilisaanneqaatigisinnaasaminik il.il.. Oqilisaanneqarnerup sivilissusissaa aamma qulaajaavigineqassaaq.

Innuttaasup katsorsarneqarnerup iluaqutaasinnaanissaanut qularinninnera aporfiulersimappat, (katsorsarneqarusunnigippat katsorsaannissarlunniit upperinnigippagu), anguniagaavoq aporfiusup tamatumaa qaangerniarneqarnissaa. Timikkut piginnaasakillisimaneq eqqarsartaatsikkullu piginnaasakillisimaneq assigiinngillat. Eqqarsartaatsikkut ajoquteqalernerup inooqatigiinnermut akuunissaq killiliiffigisarpaa, soorlu suleqatigiinnerup ilagisartagaanut ataatsimuualaarfiusunut peqataanissamut, ilinniarnissamut suleqatillu katerisimaaqatiginissaannut. Eqqarsartaatsikkut ajoquteqarnermut atatillugu erseqqissartariaqarput innuttaasup inuit allat akornanniileraangami pissuserisartagai, tamakkulu tunngavigalugit oqilisaassigallarnissaq ataavartumilluunniit oqilisaassinissaq isummerfigineqartariaqarluni.

Naammattuugassaassapput innuttaasup peqqissutsiminut tunngatillugu paasinninnerata, nakorsallu pineqartup nappaataa pillugu nalunaarusiaata assigiinngissinnaanerat.

Innuttaasup peqqissusaa pillugu nalunaarusiornermi naleqqussinnaavoq makku ilanngutissallugit. Innuttaasup suliffigisarsimasaminut suliffiusinnaasulluunniit allat eqqarsaatigalugit peqqissutsimi sivikitsumik sivilissusumilluunniit qanoq sunniuteqartarneranik nalunaarusiaa.

- Piffissap ilaani susoqarneranilluunniit pissuteqartumik peqqissutsimi ajornartorsiutaannginnerusarneranik innuttaasup nalunaarusiaa. Innuttaasup katsorsarneqarsinnaanermik neriuuteqarlunilu upperinninnera.
- Innuttaasup oqilisaanneqarnissamik pisariaqartitsineranik nalunaarusiaq sukumiisoq, oqilisaassinerup sivilissusissaa atorullu ikiorsiissutaasinnaasut naleqquttut.
- Innuttaasup peqqissusaanut tunngatillugu nakorsap nalunaarusiaanik peqqissusaatalu qanoq annertutigisumik sulisinnaassusaanik

killiliisinaanerannik pissarsiniarnissaq, tassungalu ilanngullugit nappaatip suussusersineqarnera, missiliuineq katsorsaanissamullu periarfissat.

Piginnaasaqarfiit atuukkallartussamik inaarsaataasumillu suliarinerinut atatillugu nakorsap nalunaarusiaanik pissarsiniartoqartassaaq.

6.6.1 Aanngajaarniutininik atornerluineq

Peqqissutsimik nalunaarusiornermut atatillugu ilanngunneqartassaaq innuttaasoq aanngajaarniutininik atornerluisuunersoq, soorlu imigassamik, ikiaroorartumik, sininnartunik sianiutigissaatinilluunniit. Atornerluinerminik pineqarpoq, aanngajaarniutininik ima annertutigisumik atuineq, pinngitsuuisinnaajunnaarneq malunnaatilimmik eqqarsartaatsimik akorngusiisimalluni, timip peqqissusaa kinguariaateqartissimallugu, inuppalaarneq aserorsimallugu kiisalu aningaasaqarniarneq inooqatigiinnilu akuunissaq aqunneqarsinnaajunnaarsimallutik. Tamakku innuttaasup pilersarusiorfigineqarneranut aporfiulersinnaapput.

Aanngajaarniutininik atuinerup nalunaarusiarinissaanut makku aallaavigineqarsinnaapput:

- Innuttaasup aanngajaarniutininik atuinini pillugu nalunaarusiaa, sulisinnaassutsiminut timiminillu atuisinnaassutsiminut sunniuteqartarsimanersoq, atuisuunerminut misigissusaa katsorsartinnissamullu (piumassuseqarnera upperinninneralu katsorsartikkaluarsimanerminillu nalunaarusiarinninnera).
- Sullisseqataasimasut (pilersitsinermik/inerniliinermik sullissisut, nakorsat allallu) innuttaasup aanngajaarniutininik atuisimaneranik susinnaassusaanullu sunniutigisimasaanik nalunaarusiaat.
- Sullisseqataasimasut (soorlu katsorsaavimmi sullissisut) innuttaasup siusinnerusukkat katsorsartissimaneranik nalunaarusiaat, qanorlu atornerluisuunerata susinnaassusaanut sunniuteqarsimaneranik nalunaarusiaat.

Immikkoortut 2.4, 4.2 aamma 7.3 naapertorlugit aanngajaarniutininik atornerluisoqarsimappat isumaliutigineqartariaqarpoq innuttaasup sulisinnaassusaa appariallassimassanersoq. Aanngajaarniutininik atornerluisuunerup kingunerisaanik sulisinnaassuseq kinguariaateqarallarsimappat siusinaartumik pensionisiaqalernissamik suliap unitsikkallarnissaanut tunngavissaqarsimassaaq, atornerluisumillu katsorsartitsinissaq akuersissutigalugu ikorsiinissamik inatsit alla tunngavigalugu.

1. januar 2016 aallarnerfigalugu atornerluinerminik katsorsaaneq kommuninut akeeruppoq. Atornerluinerminik katsorsarneqarnissamut neqeroorutit, innersuunneqarnerit il.il. tunngasut www.peqqik.gl -imi annerusumik atuarneqarsinnaapput.

6.7 Piginnaasaqarfiit atornerqarnissaat

Immikkoortut sisamaasut taakku immikkoortui tamarmik innuttaasup sulisinnaassusaanut pingaaruteqarsinnaapput. Innuttaasumut aalajangersimasumut tunngatillugu tamatigit nalilersuiffigineqartariaqarpoq, immikkoortut tamaasa tamatigit atornerqartassanersut, imaluunniit immikkoortut ilaannaat innuttaasup sulisinnaassusaanut naleqquttut toqqarneqartassanersut.

Ersarereersimangippat, erseqqissaatigineqassaaq sooq immikkoortut ilaasa ilanngunnissaat pisariaqartinneqarsimanginnersut. Aammattaaq nalilersuiffigineqartariaqarpoq, qanoq itisileriffiutigisumik immikkoortut arlaat sammineqartassanersoq.

Ilaatigut immikkoortut ataasiakkaat qarsupiinnarlugit innuttaasup piginnaasaqarfii, ineriartortissinnaasai aporfigisartagaalu ataatsimut isigalugit nalilersuinissaq pisariaqartassaaq. Pisariaqarpoq eqqumaffigissallugu, piginnaasaqarfiit immikkoortui akunnerminni ataqatigiittarmata. Taamaattumik piginnaasaqarfiit eqqarsarluarluni atorneqartariaqarput. Pinngitsoorani maleruuffigiinnagassatut isiginaveersaartariaqarput ima paasillugu, immikkoortut tamaasa immikkut assigiimmik itisileriffigineqartussatut isiginiarneqartariaqanngillat. Piginnaasaqarfiit maleruuffigiinnalersoorneqarpata, aarleqqutigineqarsinnaavoq innuttaasoq sullitassaq paaseqatiginagu avaqutiinnarlugu sullissisoqalissasoq. Immikkoortut tamakkerlugit itisileriffigineqarnerat siunertaq malinnagu piffissaajaannartoqalersinnaavoq. Piginnaasaqarfiit najoqqutassarsiorfittut atorneqartariaqarpoq, innuttaasup piginnaasaqarfiisa qulaajarneqarnerinut ineriartortinneqarnissaannullu atortussanik pissarsiorfissatut.

6.8 Piginnaasaqarfiit inaarutaasumik suliarineqarnerat

Qulaajaanerup ingerlanerani piginnaasaqarfittut utaqqiisaagallartoq suliarineqarpoq. Piginnaanngorsaqqiinerup ingerlanerani piginnaasaqarfiit allanngorartuarsimapput. Piginnaanngorsaqqiinerup kingunerisaanik innuttaasup sulisinnaassutsini ajornanngippat annertusitilluguluunniit inerisarsimassavaa. Tamanna piginnaasaqarfiit inaarutaasumik suliarineqarneranni piginnaanngorsaqqiinermilu angusatut allanneqarsimassaaq.

Piginnaanngorsaqqiinerup naanerani kommunemi suliffissarsiuussisarfimmiit ilisimatitsissutigineqassaaq, sapaatip akunneranut tiimit qassit innuttaasoq sulisarsinnaasutut naliliivigineqarsimanersoq. Piginnaasaqarfiit inaarutaasumik suliarineqarnerat tunngavimusimavoq innuttaasup sulisinnaassusaata naliliivigineqarsinnaasimaneranut, tassungalu ilanngullugu ilisimatitsissut tusarliunneqassaaq.

Piginnaanngorsaqqiinerup naammassilernerani tamatumaluunniit kinguninnguagut innuttaasup piginnaasaqarfii inaarutaasumik suliarissavaa. Innuttaasoq suleqatigalugu piginnaasaqarfiit inaarsarneqassaaq, innuttaasup piginnaasaqarfii ersarissooqqullugit. Immikkoortumi 6.7-imi allaaserineqarsimasutut piginnaasaqarfiit atorneqarnissaat maluginiarneqassaaq piginnaasaqarfiit isumatusaartumik atorneqassammata. Innuttaasup piginnaasaqarfii, inerikkiartornissamut periarfissai aporfigisinnaasaalu ataatsimut isigalugit naliliisoqassaaq.

Piginnaasaqarfiit inaarutaasumik suliarineqarnerat najoqqutassatut tapiliussat ilanngullugit tassaapput innuttaasup sulisinnaassusaanik naliliinermi tunngavigineqarsimasut. Ilaatigut sulisinnaassuseq pillugu aalajangiinermut tunngaviusoq pillugu immikkoortoq 7-imut innersuussisoqarpoq.

6.9 Sulisinnaassutsimik naliliineq

Piginnaanngorsaqqiinerup ingerlanerani innuttaasup ajornanngippat sulisinnaassutsini annertusarsimassavaa inerisarsimassalluguluunniit. Tamanna piginnaasaqarfiit inaarutaasumik suliarineqarneranni kommunemilu suliffissarsiuussisarfimmiit ilisimatitsissutigineqartumi paasissutissiissutigineqassaaq. Piginnaasaqarfiit inaarutaasumik suliarineqarnerat najoqqutassatut tapiliussat ilanngullugit tassaapput innuttaasup sulisinnaassusaanik naliliinermi tunngavigineqarsimasut. Ilanngullugu innersuussutigineqarpoq imm. 7 sulisinnaassutsimik naliliinissami tunngavissiaq.

Sulisinnaassutsimik naliliineq missiliuinerujuassaaq. Innuttaasup sulisinnaassusaanik aalajangiinissaq najoqqutassiuunneqarsinnaanngilaq. Tamanna pisariaqarpoq tunngaveqartariaqarlunilu paasissutissat tamakkiisut nalilersuiffiginerisigut. Pissusiviusut

malissagaanni innuttaasup sap. ak. tiimit qassit sulisinnaanissaanik nakorsap nalunaarusiaa paasissutissiissutaasunit allanit naleqarnerulaartariaqassaaq. Tamannali eqqarsarluarnikkut pissaaq, paasissutissiissutaasut allat pingaarutaarutsinnagit.

Innuttaasooq sulisinnaassutsiminik procentinngorlugu aalajangersaavigineqareerpat, siusinaartumik pensionisiaqarfiit immikkoortuinut sisamanut inissinneqarsinnaalissaaq:

Sulisinnaassuseq procentinngorlugu imaassimappat:

- 0-25 % innuttaasooq annerpaamik siusinaartumik pensionisiaqassaaq (innuttaasup sulisinnaassusaa annikitsuaraasimassaaq)
- 26-50 % innuttaasooq akunnattumik siusinaartumik pensionisiaqassaaq (innuttaasooq sulisinnaassuseqalaarsimassaaq)
- 51-75 % innuttaasooq minnerpaamik siusinaartumik pensionisiaqassaaq (innuttaasooq annertunerusumik sulisinnaassuseqarsimassaaq)
- 76-100 % Innuttaasooq siusinaartumik pensionisiaqassanngilaq (innuttaasooq qaffasissumik sulisinnaassuseqarpoq)

Sulisinnaassuseq 0-75 %-imiittutut naliliiffineqarpat innuttaasooq siusinaartumik s pensionisiaqassaaq (annerpaamik, akunnattumik minnerpaamilluunniit). Sulisinnaassuseq 76- 100 %-imiippat innuttaasooq siusinaartumik pensionisiaqassanngilaq.

6.10 Sulisinnaassutsimik nalileeqqinneq - pisussaq

6.10.1 Nalinginnaasumik nalileeqqinneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 13 naapertorlugu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat malillugu siusinaartumik pensionisiaqalertarnermut tamarmik sulisinnaassutsiminnik misilinneqaqqittassapput kingusinnerpaamik ukiut tallimat angugaangamikkit.

Inuit annerpaamik siusinaartumik pensionisiaqalertarnermut sulisinnaassusaaq misileqqinneqartassaaq, nammineerlutik sulinermikkut ukiumut 80.000 kr. sinnerlugilluunniit aningaasarsiaqalersimagaangamik. Tamanna annerpaamik siusinaartumik pensionisiaqalersimasunut t tamanut atuuppoq, aamma inunnut Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 9, imm. 2 malillugu pisartagaqartunut (sulisinnaassuseqanngivissunut).

Sulinermit isertitatut pineqarput, siusinaartumik pensionisiaqalersimasup sulinermigut isertitai. Assersuutigalugu katersanit erniasiat kingornussarsialluunniit sulisinnaassutsimik nalileeqqinnissamut tunngavigineqassanngillat.

Ataatsimoortumik innuttaasunik sullississutini aamma kommunemi qarasaasiatigut allaffissornermi inuup ataatsimoortumik isertitai sumit isertinneqarsimaneri immikkoortiternagit nalunaarutigineqartassapput. Siusinaartumik pensionisiaqalersimasut amerlanersaanut tunngatillugu nammineerluni sulinermit isertitat isertitallu tamarmiusut ataatsimoortillugit nalunaarutigineqartarnissaat naatsorsuutigisariaqarunarpoq. Kommunip suliap ingerlannerani ukiumoortumik nalunaarusiaq pissarsiariumasarsinnaavaa, aamma aningaasarsiat allagartaasa assileqqinneri imaluunniit ukiumoortumik isertitat assileqqinneri (Akileraartarnermut Pisortaqaarfiup immersugassaataa A11).

Sulisinnaassutsimik nalileeqqinneq pisassaaq maleruaqqusat iliuusissallu siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaammik akuersinermi atorneqarsimasut malillugit.

Ukiut tallimakkaarlugit nalileeqqittarnissamik piumasaqaat ileqqorissaarnissamik siunertaqartut isigisariaqarpoq, siusinaartumik pensionisiat innuttaasunik sullissivimmiit killeqanngitsumik pilersuissutitut isigineqalinnginnissaat qulakkeerniarlugu. Killiliussaqa qaangerneqassappat, imaangilaq tamanna isumagineqaqqullugu siusinaartumik pensionisialinnit kommunimut naammagittaalliutigineqassasoq.

Ukiut tallimakkaarlugit nalileeqqittarnissamik piumasaqaateqarnermi qulakkeerniarneqanngilaq siusinaartumik pensionisiaqartut sapinngisamik annerpaamik pisartagaqaannarnissaat. Akerlianilli aalajangersakkap siunertaraa qulakkiissallugu siusinaartumik pensionisiaqartut sapinngisamik annertunerpaamik sulisinnaassusertik atussagaat.

Siusinaartumik pensionisiaqartup paasiguniuk sulisinnaassutsini kinguariaateqarsimasoq, taava sulisinnaassutsimi naliliiffigeqqinneqarnissaa piumasarisinnaavaa. Maluginiaqquneqarpoq, innuttaasoq nammineq atukkaminik aningaasaqarniarnermilluunniit allanngortoqarsimappat siusinaartumik pensionisiaqarnerminut sunnuteqarsinnaasunik, pisussaataammat kommunimut ilisimatitsinissaminik.

6.10.2 § 9, imm. 2-mut tunngasumik pisoqartillugu nalileeqqittarneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 13, imm. 5 naapertorlugu inuit siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 9, imm. 2 malillugu pisartagaqartut (sulisinnaassuseqanngivissut) nalinginnaasumik ukiut tallimakkaarlugit sulisinnaassutsiminnik naliliiffigineqaqqittassanngillat.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 13, imm. 5 naapertorlugu inuit siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 9, imm. 2 malillugu pisartagaqartut (sulisinnaassuseqanngivissut) sulisinnaassutsiminnik naliliiffigineqaqqittassapput, ilimagineqarpat sulisinnaassusaat tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit atuutleqqissinnaalersimassasoq.

Inuit Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 9, imm. 2 malillugu pisartagaqartut (sulisinnaassuseqanngivissut), tamannalu tunngavigalugu annerpaamik siusinaartumik pensionisiaqartut sulisinnaassutsiminnik naliliiffigineqaqqittassapput, nammineerlutik sulinermikkut ukiumut 80.000 kr. sinnerlugilluunniit aningaasarsiaqalersimagaangamik.

Sulisinnaassutsimik nalileeqqinneq pisassaaq maleruaqqusat iliuusissallu siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaammik akuersinermi atorneqarsimasut malillugit.

6.10.3 Nalileeqqinneq ikaarsaariarnermilu malittarisassat

Inuit siusinaartumik pensionisiaqalersimasut inatsisit maannamut atuuttut malillugit siusinaartumik pensionisiaqartalernermut ikaarsaariarnermi malittarisassat Inatsisartut inatsisaat § 43 malillugu inissisimalerput. Aalajangersakkat atuutissapput 1. juli 2016-imiit 30. juni 2021-mut (ukiuni tallimani).

Inuit 1. juli 2016-imi 60-it inorlugit ukiullit sulisinnaassutsiminnik misiliiffigineqaqqissapput kingusinnerpaamik 30. juni 2021.

Inuit 1. juli 2016-imi 60-it qaangerlugit ukiullit sulisinnaassutsiminnik misiliiffigineqaqqissanngillat, sulisinnaassutsimilli misileqqinneqarnissaa toqqarsinnaallugu.

Inuit Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 9, imm. 2 malillugu pisartagaqartut (sulisinnaassuseqanngivissut), sulisinnaassutsiminnik misiliiffigineqaqqissanngillat, sulisinnaassutsimilli misileqqinneqarnissaa toqqarsinnaallugu. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 43, imm. 3 naapertorlugu inuk pineqartoq nammineq sulinermigut isertitaminik ukiumut 80.000 kr. sinnerlugit isertitaqaraluarpalluunniit sulisinnaassutsiminnik misiliiffigineqaqqissanngilaq.

Sulisinnaassutsimik nalileeqqinneq pisassaaq maleruaqqusat iliuusissallu siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaammik akuersinermi atorneqarsimasut malillugit.

7. Uppernarsaatit sulisinnaassutsillu aalajangiutaasumik naliliiffigineqarnera

7.1 Nalinginnaasumik

Inatsisini ingerlatsinermut tunngasuni pisortaqaqfimmi suliarisatut passussineq, aamma misissuinermut tunngaviusutut taaneqartartoq, atuuppoq. Misissuinermut tunngaviusoq isumaqarpoq, suliaq pillugu naammattumik paasissutissiisimanermut akisussaanerup oqartussami suliamik suliarinnillunilu aalajangiisuusumiinnera.

Misissuinermut tunngaviusumi pineqarpoq, paasissutissat pisariaqartinneqartut pigineqarnissaasa misissuinerillu pisariaqartinneqartut naammassineqarsimanissaasa pisortanit isumagineqarsimanissaat. Imaanngilaq oqartussat paasissutissanik pisariaqartinneqartunik tamanik nammineerlutik pissarsiniassasut. Pisortanit pisartagaqalernissamik qinnuteqarnernik suliani imaluunniit innuttaasoq immaqa kisiartaalluni paasissutissanik peqarsimaguni, taava innuttaasoq suliamut paasissutisseeqataasariaqarpoq. Misissuinernulli tunngaviusup oqartussat qulakkeerinnittussaatippai paasissutissanik suliamut attuumassutilinnik aammalu pisariaqartinneqartunik pissarsiniarnissaannik aammalu taakkuninnga nakkutiginninnissaannik.

Suliamik suliarinninneq aammalu suliaq pillugu paasissutissanik pissarsiniarneq siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 5-imi allaaserineqarput.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 14-imi aalajangersaavigineqarpoq pappiaraatit paasissutissallu qanoq ittut innuttaasup sulisinnaassusaanik kommunalbestyrelsip aalajangiinissaanut tunngavissatut pigineqassanersut. Taakkua ilassuserneqarput siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 6-imi.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit suliani pisortat suliamik suliarinninneri aalajangiisarnerilu piginnaasaqarfinnik suliaqarnermut qinnuteqartullu sulisinnaassusaata aalajangersaavigineranut pingaarutilimmik attuumassuteqarput.

Siusinaartumik pensionisianik qinnuteqarnermi siusinaartumillu soraarnerussutisianik pisartagaqaannarnissamik nalilersuinermi, qinnuteqartup/siusinaartumik pensionisiaqartup suliap suliarineqarneranut paasissutissiinermullu peqataanissaa pisussaaffiuvoq. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni §§ 15-16-ilu naapertorlugit qinnuteqartoq/siusinaartumik pensionisiaqartoq ataatsimiinnernut, paasiniaanerup ingerlaneranut aammalu piginnaanngorsaqqiinerit pillugit ataatsimiinnernut peqataasussaatitavoq. Qulaani immikkoortumut 2.5-imut innersuussisoqarpoq.

Taamaalilluni matumani ersersinneqarpoq, sulisinnaassutsimik nalilersuineq aalajangersaanerlu tunngavissinneqartartoq qulaajaanermik piginnaanngorsaqqiinermillu qinnuteqartup/siusinaartumik pensionisiaqartup nammineq peqataaffigisaatigut.

Qinnuteqartoq/siusinaartumik pensionisiaqartoq suliap suliarineqarneranut paasissutissiinermullu nammineerluni utoqqatsissutissartaqanngitsumik peqataanngippat, uppersaait pigineqartut tunngavigalugit kommunalbestyrelse aalajangiissaaq. Siusinaartumik pensionisianik pisartagaqalernissamut piumasaaqatit naammassineqarsinnaanngitsutut isigineqarpata, itigartitsinissamik aalajangiisoqassaaq. Nalilersueqqinnissaq pisinnaanngippat siusinaartumik pensionisiat unitsinnissaat pillugu aalajangiisoqassaaq.

7.2 Uppersaait paasissutissallu pisariaqartinneqartut

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 14-imi aamma Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 6-imi allassimavoq inuup sulisinnaassusaanik aalajangiinissamut atornerqartussat uppersaait paasissutissallu tulluuttut pigineqassasut:

- Piginnaasaqarfiit inaarutaasumik allatornerat tassunga attuumassutilimmik ilanngussartallit.
- Innuttaasup sap. ak. akunnerni qassini sulisinnaanissaa pillugu nassuiaat.
- Inuup piginnaasaanik aammalu ilinniagaqarnissami sulilernissamilu unaminartitassaanik eqikkaanerit pillugit ataatsimoortumik nassuiaat.
- Inuup sulisinnaassusaata ineriartortinnissaanut annertusarnissaanullu kommunalbestyrelsip suliniutaanik aallartitsinerit pillugit ataatsimoortumik nassuiaat.
- Sulisinnaassuttip ataavartussamik annikillimasutut soq isigisariaqarnera pillugu nassuiaat.
- Uppersaaitinut innuttaasup oqaaseqaatigisinnaasai pillugit nassuiaat.

Kommunip uppersaait oqaaseqarfigisassanngorlugit innuttaasumut saqqummiutissavai. Innuttaasup oqaaseqaatigisinnaasai kommunillu taakkununga tapiliussatut oqaaseqaatai pillugit, kommune nassuiaasiussaaq. Uppersaait imaasa innuttaasumit ilisimasaqarfigineqarnerat apeqqutaatinnagu oqaaseqarfigisassanngorlugit innuttaasumut saqqumiunneqassapput. Tassuuna pingartinneqarpoq qulaajaaneq aamma piginnaanngorsaqqiineq kiisalu piginnaasaqarfinnik inaarutaasumik suliaqarnerup innuttaasumik suleqateqarnikkut oqaloqateqarnikkullu ingerlanneqarsinnaanera.

7.3 Piginnaanngorsaqqiinissamik kinguartitsineq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 9, imm. 1. naapertorlugu piginnaanngorsaqqiineq unitsikkallarneqarsinnaavoq, qulaajaanerup takutippagu piginnaanngorsaqqiinissaq maannakkuugallartoq neriunaateqanngitsoq.

Qulaajaanerup nalaani innuttaasoq ass. imigassamik aamma/imaluunniit aangajaarniutinik atornerluisuunera paasiniarneqassaaq. Innuttaasoq atornerluisuusutut nalilernerqarpat, atornerluisuunerminik katsorsarneqarnissamut neqeroorfigineqarnermut innersuunneqassaaq piginnaanngorsaqqiinerminik aallartitsisoqassappat aallartitsisoqannginnerani. Atornerluisuusimagaanni atornerluisuuneq siusinaartumik pensionisiaqalernissamut tunngavigineqarsinnaanngilaq.

Piginnaangorsaqqiinerup, innuttaasup sulisinnaassusaanik ineriartortitsinermik siunertaqartup, iluatsinnissaanut, innuttaasup atonerluisuunnginnissaa pisariaqarpoq. Atonerluisuunera paasineqarpat piginnaangorsaqqiinermik aallartitsisoqartariaqanngilaq.

1. januar 2016 aallarnerfigalugu atonerluinermik katsorsaaneq kommuninut akeeruppoq. Atonerluinermik katsorsarneqarnissamut neqeroorutit, innersuunneqarnerit il.il. tunngasut www.peqqik.gl -imi annerusumik atuarneqarsinnaapput.

Aalajangersakkami anguniarneqartut tassaapput inuit, atonerluineq imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqarnerup nalaani allamik pissuteqartumik suliffimmik aalajaatumik ingerlatsisinnaanngitsut aammalu sulilernissamut piareersimanngitsut. Pisuni taamatut ittuni malittarisassat allat naapertorlugit suliniuteqarnerit allat aallartinneqartariaqarput.

Aalajangersagaq inunnut aallaqqaammut piffissaq eqqorlugu suliarortarnissamut imaluunniit atonerluisuujunnaarnissamut il.il. ikiorneqarsimasunut, ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu sulisinnaassutsimik ineriartortitsinnaasunut saaffiginnippoq. Qulaaniittunut imm. 2.4-mut aamma 4.2-mut innersuussisoqarpoq.

Inunnut atonerluisuusunut piginnaangorsaqqiineq kinguartinneqarsinnaavoq inuup suliffimmik paarsinnaanngornissaata tungaanut, taamaalillunilu sulisinnaassutsimik ineriartortitsiffiusinnaasumik.

Pisuni tamakkunani piginnaasaqarfinnik misissuigallarneq aammalu uppersaasat qulaajaanerup ilaatut pissarsiarineqarsimasoq tunngavigalugit kinguartitsinissamik kommune aalajangiissaaq. Atonerluisuunermut uppersaasat pigineqartariaqarpoq.

7.4 Piginnaangorsaqqiinermik ingerlatsinnginneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 9, imm. 2 naapertorlugu piginnaangorsaqqiineq pissanngilaq qulaajaanerup nalaani uppersarsarneqarpat imaluunniit pissutsit immikkuullarissut tunulequtaralugit ersarippat, pineqartoq sulisinnaassuseqanngitsoq siunissamilu sulisinnaassusaa ineriartortinneqarsinnaassanngitsoq,

Piginnaangorsaqqiineq inunnut ima napparsimatigisunut aamma piginnaanikillisimatigisunut ingerlanneqassanngilaq sulisinnaassutsimik nalilersuiniarneq ineriartortitsiniarnerlu isumaqarnani, ass. qaratsami annertuumik ajoquteqalerneq, ineriartornermi akornuteqarneq imaluunniit sivikitsuinnarmik inuusussaaneq pissutigalugu. Qulaaniittumut imm. 4.3-mut innersuussisoqarpoq.

Pisumi tassani piginnaasaqarfinnik misissuigallarneq aammalu uppersaasat qulaajaanerup ilaatut pissarsiarineqarsimasoq tunngavigalugit inuup sulisinnaassusaa kommunip aalajangiiffigissavaa.

8. Siusinaartumik pensionisiat annertussusaat - Tunniunneqartut imaluunniit nalilersorneqaqqittut 1. juli 2016-ip kingorna

8.1 Siusinaartumik pensionisiat naatsorsornerat

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 18 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiat annertussusaat akinik iluarsinermut naleqqersuut Naatsorsueqqissaartarfimmit naatsorsorneqartoq tunngavigalugu iluarsineqassapput. Siusinaartumik pensionisiat ukiumut ataasiarlutik naalakkersuisoqarfimmit isumaginninnermut akisussaaffeqartumit Isumaginninnermi ikiorsiissutit tunniunneqartartut pillugit akigititanut kaajallaasitami atuuttumi kiisalu ilanngussaq kikkunnut tamanut saqqummiunneqartarput. Kaajallaasitaq uani takuneqarsinnaavoq:

Sulisinnaassutsip procentingorlugu naatsorsorneratigut siusinaartumik pensionisiat annertussusaa aalajangersarneqartarpoq. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni §§ 15-17 naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqartut pensionisiaat immikkoortut pingasut ilaannut immikkoortiterneqarsinnaapput: annikinnerpaanut, akunnattunut aammalu annertunerpaanut.

8.2 Siusinaartumik pensionisiat annikinnerpaat (Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 15)

Siusinaartumik pensionisiat annikinnerpaat qinnuteqaateqartunut sulisinnaanerannik 51 %-it aamma 75 %-it akornanni sulisinnaassusilittut aalajangiiffigineqartunut tunniunneqartarput. Siusinaartumik pensionisianik tigusartagaqassagaanni sulisinnaassuseq allatut oqaatigalugu 25 %-init qaffasinnerussaaq, imaluunniit sulisinnaassuseq minnerpaamik 25 %-inik apparsimassalluni.

Siusinaartumik pensionisiassat annikinnerpaat ukiumut tassaapput siusinaartumik pensionisiat annerpaartaasa affaat, assigalugit kr. 55.332-t.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 15-imi, imm. 2-4 naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqarnermi pisartakkat appartinneqassapput, siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu apparisaata ukiumoortumik isertitaasa siusinaartumik pensionisiat annertunerpaat affaatut tunniunneqartartut ilanngullugit 28.000 kr.-it sinnersimappatigit. Aningaasanut taakkununga ilanngunneqassanngillat siusinaartumik pensionisiat, utoqqalinersiutit aammalu Nunani Avannarlerni pensionisiat. Aappaqarsimagaanni taassuma isertitai siullit 100.000 kr.-it naatsorsuinnermut ilanngunneqassanngillat. Aappaqarneq/inooqateqarneq pillugu taaguut pillugu, takuuk qulaani immikkoortoq 2.7.

Assersuut

Siusinaartumik pensionisiaqartoq kisimiittoq, pensionisianut annikinnerpaanut nalilersuiffigineqartoq, pisortanit pensionisiat aamma tapiissutisarneq pillugu Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit lsumaqtigiissutit naapertorlugit pensionisiat eqqaassanngikkaanni, ukiumut ataatsimoortunik kr. 100.000-inik isertitaqartussatut naatsorsuutigisariaqarpoq.

Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqartarput: Siusinaartumik pensionisiat, § 15, imm. 2		kr. 55.332
Isertitat toqqammavii aaqqiivigisat § 15, imm. 3 (100.000 - 28.000 - 55.332)	kr. 16.668	
affaanik appaaffigisat, § 15, imm. 3		kr. -8.334
Siusinaartumik pensionisiat katillutik		kr. 46.998

Kommunalbestyrelsip annikinnerpaanik siusinaartumik pensionisiaqartoq neqeroorfigisinnaavaa piffissap ilaannaani, tulluarsakkamik naleqqussakkamillu suliffeqalernissaanik.

8.3 Akunnattumik annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiat (Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 16)

Akunnattumik annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiat qinnuteqaateqartunut sulisinnaanerannik 26 %-it aamma 50 %-it akornanni sulisinnaassusilittut aalajangiiffigineqartunut tunniunneqartarput. Sulisinnaassutsimik annaasaqarnerup allatut oqaatigalugu 50 %-it qaangersimassavaat, imaluunniit sulisinnaassuseq minnerpaamik 50 %-imik apparsimassaaq.

Siusinaartumik pensionisiasat akunnattumik annertussusillit ukiumut tassaapput siusinaartumik pensionisiat annerpaartaasa 2/3-ii, assigalugit kr. 73.776-it.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 16-imi, imm. 2-4 naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqarnermi pisartakkat appartinneqassapput, siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu apparisaata ukiumoortumik isertitaasa, siusinaartumik pensionisiat annertunerpaat pingajorarterutaattut tunniunneqartartut ilanngullugit, 28.000 kr.-it sinnersimappatigit.. Naatsorsornerinut ilanngunneqassanngillat siusinaartumik pensionisiat, utoqqalinersiutit aammalu Nunani Avannarlerni pensionisiat. Appaqarsimagaanni taassuma isertitai siulliit 100.000 kr.-it naatsorsuinermit ilanngunneqassanngillat. Appaqarneq/inooqateqarneq pillugu taaguut pillugu, takuuk qulaani immikkoortoq 2.7.

Assersuut

Siusinaartumik pensionisiaqartoq kisimiittoq, siusinartumik pensionisianut akunnattumik annertussusilinnut nalilersuiffigineqartoq, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit, ukiumut ataatsimoortunik kr. 50.000-inik isertitaqartussautut naatsorsuutigisariaqarpoq.

Siusinaartumik pensionisiat ima
naatsorsorneqartarput:

Siusinaartumik pensionisiat, §
16, imm. 2

kr. 73.776

Isertitat toqqammavii
aqiivigisat

§ 16, imm. 3 (50.000 - 28.000 - 36.888)-
2/3-nik appaaffigineqassapput, §
16, imm. 3

Kr. 0

kr.-0

Siusinaartumik pensionisiat
katillutik

kr. 73.776

Assersuut

Siusinaartumik pensionisiaqartoq siusinartumik pensionisianut akunnattumik annertussusilinnut nalilersuiffigineqartoq aappalillu, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit lsumaqaatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit, ukiumut ataatsimoortunik kr. 200.000-inik isertitaqartussat naatsorsuutigisariaqarpoq. Pensionisiaqartoq isertitaqarpoq kr. 50.000-inik, aappaasoq kr. 150.000-inik.

Siusinaartumik pensionisiat ima
naatsorsorneqartarput:

Siusinaartumik pensionisiat, §

16, imm. 2

kr. 73.776

Isertitat toqqammavii

aaqqiivigisat

§ 16, imm. 3 (50.000 + 150.000 - 28.000 - 36.888 -
100.000)

Kr. 35.112

2/3-nik appaaffigineqassapput, §

16, imm. 3

kr. -23.408

Siusinaartumik pensionisiat

katillutik

kr. 50.368

Assersuut

Siusinaartumik pensionisiaqartoq siusinartumik pensionisianut akunnattumik annertussusilinnut nalilersuiffigineqartoq aappalillu, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit lsumaqaatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit, ukiumut ataatsimoortunik kr. 100.000-inik isertitaqartussat naatsorsuutigisariaqarpoq. Siusinaartumik pensionisiaqartoq isertitaqarpoq kr. 110.000-inik, aappaasoq kr. -10.000-inik.

Siusinaartumik pensionisiat ima
naatsorsorneqartarput:

Siusinaartumik pensionisiat, §

16, imm. 2

kr. 73.776

Isertitat toqqammavii

aaqqiivigisat

§ 16, imm. 3 (110.000 + -10.000 - 28.000 -
36.888)

Kr. 35.112

2/3-nik appaaffigineqassapput, §

16, imm. 3

kr. -23.408

Siusinaartumik pensionisiat

katillutik

kr. 50.368

Kommunalbestyrelsen akunnattumik annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiaqartoq neqeroorfigisinnaavaa piffissap ilaannaani, tulluarsakkamik naleqqussakkamillu suliffeqalernissaanik.

8.4 Siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat (Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17)

Siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat, qinnuteqaateqartunut sulisinnaanerannik 0 %-it aamma 25 %-it akornanni sulisinnaassusilittut aalajangiiffigineqartunut, tunniunneqartarput. Sulisinnaassutsimik annaasaqarnerup allatut oqaatigalugu 75 %-it qaangersimassavaat, imaluunniit sulisinnaassuseq minnerpaamik 75 %-inik apparsimassaaq.

Siusinaartumik pensionisiassat qaffasinnerpaat 2016-imi ukiumut tassaapput kr. 110.664-it.

Siusinaartumik pensionisiassat tunngaviusumik pensionisianit pensionisiassanillu sinneruttunit assigiimmik avinneqartarput. Pensionisiassat sinneruttut ilitsersuummi "ilassutitut tapit"-inik taaneqartarput. Taamaalilluni tunngaviusumik pensionisiassat ilassutitullu tapit tamarmik immikkut ukiumut 55.332 kr.-iupput.

8.4.1 Ilassutitut tapit

Illassutitut tapit qulaani taaneqareersutut siusinaartumik pensionisiassat qaffasinnerpaat 50%-erivaat. Siusinaartumik pensionisiaqartarput ilassutitut tapisiassaanut aappaqaruni apparisaata isertitai apeqqutaasarput. § 17 imm. 3 naapertorlugu ilassutitut tapisiat appartinneqassapput, siusinaartumik pensionisiaqartarput taassumalu aappaqarsimaguni apparisaata ukiumoortumik isertitaasa 28.000 kr.-it sinnersimappatigit. §§ 20 aamma 21 malillugit, ilassutitut tapit isertitatut toqqammavigineqartut 100%-imik appartinneqassapput, tamannalu ima isumaqarpoq, pensionisiaqartarput aappaatalu isertitassanut killeritinneqartoq 28.000 kr.-iusoq 1 kruunimik qaangerpatigit, taava ilassutitut tapit 1 kruunimik appartinneqassapput. Isertitatut toqqammavinnik naatsorsuinermi siusinaartumik pensionisiat, utoqqalinersiutit imaluunniit Nunani Avannarlerni pensionisiat ilanngunneqassanngillat, soorlu aamma aappaqarsimagaanni taassuma isertitai siullit 100.000 kr.-it ilanngunneqassanngitsut. Aappaqarnerq/inooqateqarnerq pillugu taaguut pillugu, takuuk qulaani immikkoortoq 2.7.

8.4.2 Tunngaviusumik pensionisiat

Qulaani taaneqareersutut tunngaviusumik pensionisiat siusinaartumik pensionisiassat qaffasinnerpaat 50%-erivaat. Siusinaartumik pensionisiaqartarput tunngaviusumik pensionisiatut aningaasanngorlugit tigusinnaasai aappaqarsimagunilu apparisap isertitaanut attuumassuteqanngillat. Tunngaviusumik pensionisiat § 17, imm. 4 naapertorlugu appartinneqassaaq, siusinaartumik pensionisiaqartarput nammineq sulinerminit massakkut isertitai isertitassanut killeritinneqartoq 28.000 kr.-iusoq, siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat 50%-iinik ilasaq, qaangersimappagu. 2016-imi tunngaviusumik pensionisiat appartinneqarnissaanut killerititaasoq taamaalilluni 83.332 kr.-iuvoq¹. Siusinaartumik pensionisiat appasinnerpaat assigalugit isertitanit toqqammavigineqartunit 50%-imik tunngaviusumik pensionisiat appartinneqartassapput. Tamanna ima isumaqarpoq pensionisiaqartarput siusinaartumik pensionisiami saniatigit 1 kruunimik isertitsiguni taava tunngaviusumik pensionisiat 50 øremik appartinneqassaaq. Tunngaviusumik isertitani siusinaartumik pensionisiat, utoqqalinersiat imaluunniit Nunani Avannarlerni suliuunnaarnerussutisiat naatsorsuinermut ilanngunneqassanngillat.

Qaffasinnerpaanik siusinaartumik pensionisiaqartarput sulisinnaassusaa nalilersuiffigineqaaqqissaaq, pineqartoq pensionisiat saniatigit 80.000 kr.-inik sinnerlugilluunniit isertitaqarsimappat. Qaffasinnerpaamik pensionisiaqarnera allanngortinneqassanngilaq pineqartarput sulisinnaassusianik nalilersuiffigineqarnerani.

¹ 53.332 kr. + 28.000 kr. = 83.332 kr

Assersuut

Siusinaartumik pensionisiaqartoq kisermaajusoq, siusinaartumik pensionisianut qaffasinnerpaanut nalilersuiffigineqartoq, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit lumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit, ukiumut saniatigut kr. 10.000-inik isertitaqartussatut naatsorsuutigineqarpoq.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq siusinaartumik pensionisianik taamaallaat tigusartagaqarpoq.

Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqassapput:

Siusinaartumik pensionisiat, § 17, imm. 2 kr. 110.664

Isertitat toqqammavii aaqiivigisat

Illassutitut pensionisiat annikilliaruaartinneqarneri
(annerpaamik annikillisikkiartaarneqassapput: kr. 55.332)

§ 17, imm. 3 (10.000 - 28.000) kr. 0

§ 17, imm. 3 aamma 6 naapertorlugit 100%-imik
appaaffigineqassapput kr. -0

Tunngaviumik pensionisiat annikilliaruaartinneqarneri
(annerpaamik annikilliaruaartinneqassapput: kr. 55.332)

§ 17, imm. 4 (10.000 - 28.000 - 55.332) kr. 0

§ 17, imm. 4 naapertorlugu 50%-imik
appaaffigineqassapput kr. -0

Siusinaartumik pensionisiat katillugit kr. 110.664

Assersuut

Siusinaartumik pensionisiaqartoq kisermaajusoq, siusinaartumik pensionisianut qaffasinnerpaanut nalilersuiffigineqartoq, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit lumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit, ukiumut saniatigut kr. 100.000-inik isertitaqartussatut naatsorsuutigisariaqarpoq. Siusinaartumik pensionisiaqartut taamaallaat siusinaartumik pensionisiani tigusarpai.

Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqassapput:

Siusinaartumik pensionisiat, § 17, imm. 2 kr. 110.664

Isertitat toqqammavii aaqiivigisat

Illassutitut pensionisiat annikillisikkiaartuartinneqarneri
(annerpaamik annikilliaruaartinneqassapput: kr. 55.332)

§ 17, imm. 3 (100.000 - 28.000) kr. 72.000

§ 17, imm. 3 aamma 6 naapertorlugit 100%-imik
appaaffigineqassapput kr. -55.332

Tunngaviumik pensionisiat annikilliaruaartinneqarneri
(annerpaamik annikillisikkiartaartinneqassapput: kr. 55.332)

§ 17, imm. 4 (100.000 - 28.000 - 55.332)	kr. 16.668	
§ 17, imm. 4 naapertorlugu 50%-imik appaaffigineqassapput		kr. -8.334
Siusinaartumik pensionisiat katillugit		kr. 46.998
Uani maluginiarneqassaaq siusinaartumik pensionisiaqartoq 80.000 kr.-it sinnerlugit isertitaqarmat taamaammallu nalilersorneqaqqittussaalluni.		

<u>Assersuut</u>		
Siusinaartumik pensionisiaqartoq aappalik, siusinaartumik pensionisiant qaffasinnerpaanut nalilersuiffigineqartoq, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit lumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit, ukiumut ataatsimoortunik kr. 250.000-inik isertitaqartussatut naatsorsuutigisariaqarpoq. Aappaasoq kr. 250.000-inik isertitaqartoq.		
Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqassapput:		
Siusinaartumik pensionisiat, § 17, imm. 2		kr. 110.664
Isertitat toqqammavii aaqqiivigisat		
Ilassutitut pensionisiat annikilliaartuaartinneqarneri (annerpaamik annikillisikkiartuaarneqassapput: kr. 55.332)		
§ 17, imm. 3 (250.000 - 28.000 - 100.000)	kr. 122.000	
§ 17, imm. 3 aamma 6 naapertorlugit 100%-imik appaaffigineqassapput		kr. -55.332
Tungaviumik pensionisiat annikilliaartuaartinneqarneri (annerpaamik annikillisikkiartuaarneqassapput: kr. 55.332)		
§ 17, imm. 4 (0 - 28.000 - 55.332)	kr. 0	
§ 17, imm. 4 naapertorlugu 50%-imik appaaffigineqassapput		kr. -0
Siusinaartumik pensionisiat katillugit		kr. 55.332

<u>Assersuut</u>		
Siusinaartumik pensionisiaqartoq aappalik, siusinaartumik pensionisiant qaffasinnerpaanut nalilersuiffigineqartoq, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit lumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit, ukiumut ataatsimoortunik kr. 250.000-inik isertitaqartussatut naatsorsuutigisariaqarpoq.		
Siusinaartumik pensionisiaqartoq kr. 10.000-inik isertitaqarpoq, aappaasoq kr. 240.000-inik isertitaqartoq.		
Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqassapput:		
Siusinaartumik pensionisiat, § 17, imm. 2		kr. 110.664

Isertitat toqqammavii aaqqiivigisat		
Ilassutitut pensionisiat annikilluartuaartinneqarneri (annerpaamik annikillisikkiartuaartinneqassapput: kr. 55.332)		
§ 17, imm. 3 (10.000 + 240.000 - 28.000 - 100.000)	kr. 122.000	
§ 17, imm. 3 aamma 6 naapertorlugit 100%-imik appaaffigineqassapput		kr. -55.332
Tunngaviusumik pensionisiat annikilluartuaartinneqarneri (annerpaamik annikillisikkiartuaartinneqassapput: kr. 55.332)		
§ 17, imm. 4 (10.000 - 28.000 - 55.332)	kr. 0	
§ 17, imm. 4 naapertorlugu 50%-imik appaaffigineqassapput		kr. -0
Siusinaartumik pensionisiat katillugit		kr. 55.332

8.5 Naleqquttumik suliaqartitsineq, "§ 19-mut tapiliusaaq"

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 19 naapertorlugu ikaarsaarfiup nalaani pisuni immikkut ittuni siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat akuersissutigineqarsinnaapput, suliffissap naleqquttumik isertitaqarfiusup pissarsiarineqarnissaata tungaanut. Pisuni taamatut ittuni siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat sivisunerpaamik ukiut ataasiakkaarlugit akuersissutigineqarsinnaapput, aamma siusinaartumik pensionisiaqartup sulisinaassusaata siusinaartumik pensionisianik qaffasinnerpaanik pissarsinissaq pisinnaatinngikkaluarpaguluunniit.

Siusinaartumik pensionisianik qaffasinnerpaanik utaqqiisaagallartumik akuersissuteqassagaanni, piumasqaataavoq siusinaartumik pensionisiaqartoq annikinnerpaanik akunnattumillu annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiaqareersimassasoq.

Aalajangersagaq manna atuuppoq sumiiffinni siusinaartumik pensionisiaqartumut, pineqartumut najukkami naleqquttumik isertitaqarfiusumik suliffissamik neqeroorfiginnittoqarsinnaanngitsuni. Periarfissaq tamanna ajornartoofimmi atugassaavoq, taamaattumillu killilerujussuarmik atorineqassalluni, aammalu pisuni immikkut illuinnartuni taamaallaat atorineqassalluni.

Sivisunerpaamik ukiut ataasiakkaarlugit siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat akuersissutigineqarsinnaapput, akuersinerlu tamatuma kingorna nalilersuiffigineqaaqittassaaq. Ukioq ataaseq ataallugu, assersuutigalugu qaammatini pingasuni il.il. siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat aammattaaq akuersissutigineqarsinnaapput.

§ 19, imm. 1 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartoq najukkami naleqquttumik isertitaqarfiusumik suliffissamik neqeroorfiginnittoqarsinnaannginnera pissutigalugu siusinaartumik pensionisianik qaffasinnerpaanik akuersissuteqarfigineqarpat, kommunalbestyrelsip tamatuma kingorna § 19, imm. 2 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartoq naleqquttumik pensionisiaqarnissaanik innersuutissavaa. Suliassaqartinneqarnerup kommunimit innersuussutigineqartup isertitaqarfionissaa piumasqaataanngilaq. Suliffiup naleqquttuunissaanik piumasqaat suli naammassineqarsimatillugu, siusinaartumik pensionisiaqartoq suliffimmut akissarsiaqarfiunngitsumut kommunip innersuussinnaavaa.

Suliffik naleqquttoq tassaavoq suliassaqtinneqarneq qanorluunniit ittoq siusinaartumik pensionisiaqartup sulisinnaassusaanut tulluortoq, soorlu siusinaartumik pensionisiaqalernissamik aalajangiisoqarnerani allaaserineqartutut aalajangersaavigineqartutullu. Ersittorsuarmik siunertaqanngitsumik sulisitsisoqassanngilaq. Sulisinneqarneq naleqquttuussaaq, iluaqutaasutut aammalu siunertalittut isigineqartussaq.

Taamatut oqariarluni naleqquttumik suliqaartitsineq assersuutigalugu aamma tassaasinnaavoq aputaajaasoq, aqqusinermi sanertoq, upernaakkut saliinermut peqataaneq assigisaaluunniit. Siusinaartumik pensionisiaqartup suliassap qanoq ittuuneranut nammineerluni nalilersuina pingaartinneqarsinnaanngilaq, tassunga ilanngullugu siusinaartumik pensionisiaqartup suliassatut innersuussutigineqartup suussusaata imminut naleqqutitngitsutut isumaqarfignera.

Kommunimit § 19, imm. 2 naapertorlugu suliassamik innersuussiffigineqarsimagaluaruniluunniit, siusinaartumik pensionisiaqartoq § 19, imm. 1 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartoq qaffasinnerpaanik tigusaqartuussaaq.

Suliassatut innersuussutaasoq periarfissaagaangat, siusinaartumik pensionisiaqartoq suliassatut innersuussutaasumik tigusinissaq pisussaaffigaa. Siusinaartumik pensionisiaqartup suliassaq naleqquttutut isigineqartoq innersuussutaasorlu tigujumanngippagu, siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat tunniunneqartarnerat atorunnaassaaq ("§ 19-mut aningaasaliissut").

Kommunalbestyrelse pineqartumut naleqquttumik suliffissamik pilersitsiniartuussaaq imaluunniit suliassarsiuussiuassalluni. Najukkani suliffeqarfinnik, tassa namminersortuni aamma pisortani, isumaqatigiissusiortertigut tamanna pinnaavoq. Kommunip najukkani suliffeqarfinnut attaveqarnissat nammineerluni sulissutigissavai.

Qinnuteqartoq aalajangersimasumik ilinniagalik imaluunniit sulisimanermini tunuliaqutalik, assingusumik innersuunneqarnissamut pisussaaffeqanngilaq. Naleqquttumik suliassaqtitsineq assersuutigalugu aamma tassaasinnaavoq ilinniartitsisup saqisutut suliffimmut innersuunneqarnera.

Aalajangersagaq kommunalbestyrelsip naleqquttunik suliassaqtitsiviusinnaasunik ataavartumik nassaarniarnernut imaluunniit pilersitsiniarnernut pisussaaffeqarneranut atavoq. Kommunilbestyrelse siusinaartumik pensionisianik appasinnerpaanik imaluunniit akunnattumik annertussusilinnik pisartagalinnut suliffissanik nassaarniarnernut pilersitsinissamullu nammineerluni iliuuseqarnissaminut pisussaaffeqarpoq.

Sumiiffimmi atugarisat aalajangersakkami apeqqutaapput, taamaattumillu siusinaartumik pensionisiaqartoq najukkamut nutaanik atugarisassalinnik nuussappat nutartikkamik naliliisoqassaaq taamaatitsisoqaratarsinnaallunilu, immikkoortoq 13.2 takuuk. Aallaqqaammullu siusinaartumik pensionisiaqalernissamut nalileeqaarnerusimasooq aallaavinngooqqissaaq.

8.6 Isertitanik allanngortoqarnerani siusinaartumik pensionisiat aningaasartaannik aaqqiineq

Siusinaartumik pensionisianik appasinnerpaanik, akunnattumik annertussusilinnik aammalu qaffasinnerpaanik tunniussisarneq Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 1 naapertorlugu tamatigut januaarip aallaqqaataani aaqqiivigineqartassapput, tamannalu pisassaaq ukiumut isertitat tamarmiusut tunngavigalugit.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 20, imm. 2-3 naapertorlugit siusinaartumik pensionisianik tunniussisarneq taamaattoq isertitat tamarmiusut annertuumik allannguuteqarneranni ataavartumik aaqqiivigineqartassapput. Aaqqiiviginninneq tamanna allannortoqarnerata kingorna qaammatip ulluani siullermi atuutilissaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu aappaata isertitaanni annertuumik allannortoqarnerani, § 15, imm. 3, § 16, imm. 3, aamma § 17, imm. 3 aalajangersakkat aammalu ukiumut isertinneqartussatut naatsorsuutigineqartut tunngavigalugit, nutaamik naatsorsuisoqassaaq.

Nalilersueqqissaarneq tunngaviusarpoq ukiumut katillugit isertitani annertuumik allannortoqarsimaneranut. Ukiumut ataatsimoortumik isertitassatut naatsorsuutigisanik naatsorsuinermut assersuutigalugu pissutaasinnaavoq, siusinaartumik pensionisiaqartup aappaa toquppat imaluunniit suliffissaaruppat imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqartoq avippat.

Siusinaartumik pensionisiaqalernissamik akuerineqarnermi aammalu ukiumut isertitani ataatsimoortuni annertuumik allannortoqarnerani, siusinaartumik pensionisianik naatsorsuinermut tunngaviussapput isertitassatut ukiumoortumik naatsorsuutigisat ataatsimoortut. Siusinaartumik pensionisiaqartup paasissutissiissutai aammalu isertitat allanngornerannut uppersaataasut tiguneqarsimasut tunngavigalugit, ukiumut isertitassatut naatsorsuutigisat ataatsimoortut naatsorsorneqassapput.

Isertitani ataatsimoortuni annertuumik allannortoqarsimanersooq nalilersorsinnaajumallugu, isertitat ataatsimoortut aalajangersimasumik annertussusilimmik ukiup ingerlanerani allanngorpata, Winformatikkimi nalunaartoqassaaq. Aningaasat annertussusaat kisimiittunut 7.000 kr.-iuvoq, aappariinnullu 14.000 kr.-iulluni. Sullissisup aammattaaq nalilersussavaa, isertitani allannguut taanna pingaaruteqarnerooq, taamaattumillu siusinaartumik pensionisiat naatsorsorneqaqittariaqarnersut.

Isertitat ima naatsorsorneqartarput:

A-tut B-tullu isertitat aalajangersimasumik ilanngaammik ilanngaavigisat. Isertitat DIS aamma GIS-it eqqaassanngikkaanni, isertitaasunut ilaaneq ajorput isertitat akileraarutitaqanngitsut. Isertitanut ataatsimoortunut ilaapput aappaasup isertitai.

8.6.1 Isertitat naatsorsornissaannut immersugassaq:

Isertitat A-t	Aningaasarsiat/soraarnerussutisiat	
	GIS/DIS-it	
	Isertitat allat	
		+
Isertitat B-t	Aningaaserivimmi uninngasuutit erniaat, pappiaqqat nalillit aamma qularnaveeqqusiinermit allagartaq il.il.	
	Ilinniagaqarnerisutit	
	Ajunngitsorsiasaat, paaqqinninnerisutit il.il.	
	Atorfininnermi ajunngitsorsiasaat akilerneqartussaannngitsut - ass. biileqartinneqarneq, oqarasuaat, ini il.il.	
		+
Isertitat B-t allat	Tunisat	

	Nammineq suliffeqarfiutigisamit sinneqartoorutit (ataani allaaserineqartut takukkit)	
		-
Aalajangersimasumi k ilanngaat		Kr. 10.000
		=
Isertitat		Naatsorsorneqarfissaa t

Ukiumoortumik naatsorsuinermit:

GIS/DIS

Isertitat allat

Siumoortumik naatsorsuinermit:

Aningaaserivimmi uninngasuutit erniaat, pappiaqqat
nalillit aamma

qularnaveeqqusiinermut allagartaq il.il.

Ilinniagaqarnersiutit

Ajunngitsorsiassa, paaqqinninneriutit il.il.

Atorfininnermi ajunngitsorsiassat

akilertagassaangitsut

ass. biileqartinneqarneq, oqarasuaat, ini il.il. Isertitat

B-t allat

Nammineq suliffeqarfiutigisamit sinneqartoorutit

Paasissutissat ingerlajuartut

Aningaasarsiat/soraarnerussutisiat

Tunisat

Paasissutissat ingerlajuartut paasissutaapput qaammatinik kingullerni 12-ineersut.

Nammineq suliffeqarfiutigisamit sinneqartoorutit siumoortumik naatsorsuinermit paasissutissat
tulliuttut aallaavigalugit naatsorsorneqartarput:

Sinneqartoorutit =

Kaaviiartitat

- Nioqqutissaatinik atineq

- Ingerlatsinermit aningaasartuutit allat

- Akileraarutitigut nalikilliliinerit

- Inuussutissarsiummit erniatigut isertitat

- Isertitat immikkut ittut

8.7 Innuttaasup tusarniaaviginera

Kommunip Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisaanni
(peqataasunik tusarniaaneq) § 19-imi allassimasoq tunngavigalugu, pissutsit suliamut pingaarutillit
suliamilu peqataasumut iluaqutaasussaangitsut tamaasa pillugit, peqataasoq
tusarniaaffigissavaa. Nalilersuisoqareerneratigulli paasissutissat aalajangersimasumik isikkullit
pillugit peqataasumut tusarniaasoqanngitsoortoqarsinnaavoq.

Assersuutigalugu isertitat A-t aamma B-t akileraarnermut oqartussanit paasissutissanik
aallaaveqartut tunngavigalugit siusinaartumik pensionisiat naatsorsorneqarpata, pisut
aallaavigalugit peqataasumit tamakku pillugit paasiniaaneq ingerlanneqanngissinnaavoq.

Paasissutissanik pissarsiniarnerit peqataasumik paasiniaanissamik imaaliinnarluni
pissarsiniarfiusariaqanngitsut tassaasinnapput, peqataasut ullut inunngorfii pillugit ilagiit
allattaavissuini allassimasunik pissarsiniarnerit, pineqartup aappaqarnera inuiaassusaalu pillugit

inuit allattorsimaffiinit paasissutissat, isertitat akileraarusigassat pillugit akileraartarnermut oqartussanit paasissutissat allallu oqartussaasunit imaaliinnarlutik paasissutissiissutigineqarsinnaanngitsut.

Taamaattorli aamma suliap aalajangiiffigineranut peqataasup inissisimaneranik paasissutissap sakkukillisisinnaanerata periarfissaanera naliliiffigineqartariaqarpoq. Nalornisoqartillugu tusarniaasoqartariaqarpoq.

Siusinaartumik pensionisianik naatsorsuineq naatsorsueqqinnerlu pillugit pisartagalimmut nalunaarummi, naatsorsuinerup suna tunngavigalugu naatsorsuisoqarsimanera takuneqarsinnaajuassaaq. Tamanna atuuppoq tusarniaasoqarsimappat tusarniaasoqarsimanngippalluunniit.

9. Pensionisiat annertussusaat - 2016-imi juulip aallaqqaataa sioqqullugu akuersissutigineqartut

9.1. Ikaarsaariarfimmi malittarisassaq (1. juli 2016 - 30. juni 2021)

Malittarisassat maannakkut atuuttut malillugit inuit siusinaartumik pensionisiaqartut Utoqqalinersiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 43 malillugu sullinneqarput. Aalajangersagaq atuutissaaq piffissami 1. juli 2016-imiit 30. juni 2021-mut (ukiut 5-t).

Inuit 1. juli 2016-imi 60-it inorlugit ukiullit sulisinnaassutsiminnik misiliiffigineqaqqissapput kingusinnerpaamik 30. juni 2021.

2016-imi juulip aallaqqaataani inuit 60-it sinnerlugit ukiullit sulisinnaassusaat nalilersoqqinneqassanngilaq, taamaattorli toqqarsinnaavaat sulisinnaassutsiminnik nalilersuiffigineqaqqinnissartik.

Inuit Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat § 9, imm. 2 malillugu pisartagaqartut (sulisinnaassuseqanngivissut), sulisinnaassutsiminnik misiliiffigineqaqqissanngillat, sulisinnaassutsimilli misileqqinneqarnissaa toqqarsinnaallugu.

Sulisinnaassutsimik nalileeqqinneq pisassaaq maleruaqqusat iliuusissallu siusinaartumik pensionisiaqalernissamik qinnuteqaammik akuersinermi atorneqarsimasut malillugit.

9.2 Siusinaartumik pensionisiaqartut ulloq 1. juli 2016 60-it ataallugit ukiullit

Malittarisassat maannakkut atuuttut malillugit inuit siusinaartumik pensionisiaqartut siusinaartumik pensionisianik pisartagaqarnerat ingerlaannassaaq. Siusinaartumik pensionisiaqarneq naatsorsorneqassaaq Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 43, imm. 4 - 9 aamma Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 17 malillugit.

Siusinaartumik pensionisiaqartup sulisinnaassusianik nalilersueqqittoqareerpat, Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni §§ 15-17 malillugit siusinaartumik pensionisiassat sulisinnaassusermut procenti aalajangersagaq apeqqutaatillugu naatsorsorneqassapput.

Kingusinnerpaamik ulloq 30. juni 2021 sulisinnaassutsimik nalilersueqqittoqanngippat, Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17 malillugu naatsorsorneqartunut siusinaartumik pensionisianut qaffasinnerpaanut siusinaartumik pensionisiaqartoq nuusaaq.

9.2.1 Kisimiittunut siusinaartumik pensionisiat

Siusinaartumik pensionisiat siusinaartumik pensionisiaqartumut kisermaamut ukiumut 109.000 koruuniupput.

Siusinaartumik pensionisiat appartinneqartarput siusinaartumik pensionisiaqartup saniatigut isertitaasa ukiumut 28.000 kr.-it sinnersimappatigit, tassanili pineqanngillat pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqtigiissutit:

Isertitat qaffakkiartortillugit siusinaartumik pensionisiat appartikkiartuaarneqartarput, ukiumullu 180.000 koruuninik saniatigut isertitaqalernerme atorunnaarsinneqartarlutik. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 17, imm. 1, nr. 1-imi allassimasut malillugit appartitsiartornerup nalinga 71.7105 %-inut aalajangersagaavoq. Tassalu siusinaartumik pensionisiaqartup 28.000-it sinnerlugit ukiumut isertitaani tamani koruunisiaanut ataatsimut, siusinaartumik pensionisiat 71,71 oorit missaannik appartinneqartassaaq.

Siusinaartumik pensionisiallit, iluaniippoq siusinaartumik pensionisiaqartut Nunani Avannarlerni Isumaginninnikkut sillimmatit pillugit isumaqtigiissutit naapertorlugit siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat 20 pct.-ii tigussallugit pisinnaatinneqarput, aammalu aappaqarsimaguni aappaata ataatsimut isertitai maannamut apeqquaatinnagit.

Assersuut

Siusinaartumik pensionisiaqartoq kisermaaqq nallilersuiffigeqqinneqanngitsoq ukiumut katillugit kr. 100.000-inik saniatigut isertitaqartussat naatsorsuutigineqarpoq, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqtigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit.

Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqartarput:

Siusinaartumik pensionisiat, §
43, imm. 4 kr. 109.000

Isertitat toqqammavii
aaqqiivigisat
§ 43, imm. 7 (100.000- 28.000) Kr. 72.000

Appartitsiartornerup nalinga
71.7105 % (ilivitsunngorlugit) kr. -51.632

Siusinaartumik pensionisiat
katillutik kr. 57.368

9.2.2 Aappariinnut siusinaartumik pensionisiat - pisoq 1

Immikkoortumi uani sammineqarput aappariinnut siusinaartumik pensionisiat, tassa siusinaartumik pensionisiaqartoq, aappaalu pisortanit pensionisianik arlaannilluunniit pisartagaqanngitsoq.

Siusinaartumik pensionisiat, siusinaartumik pensionisiaqartumut aappalimmut, aappaali pisortanit pensionisianik arlaannilluunniit pisartagaqanngitsumut, ukiumut kr. 109.000-iupput.

Siusinaartumik pensionisiat appartinneqassapput siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu aappaata ukiumut saniatigut isertitaasa kr. 42.000-it sinnersimappatigit, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni Isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqtigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit. Aappaqarneq/inooqateqarneq pillugu taaguut pillugu, takuuk qulaani immikkoortoq 2.7.

Isertitat qaffakkiartortillugit siusinaartumik pensionisiat appartikkiartorneqartarput. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 17, imm. 1, nr. 2-mi allassimasut malillugit appartitsiartornerup nalinga 47.8070 %-inut aalajangersagaavoq. Tassalu siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu 42.000-it sinnerlugit ukiumut isertitaani tamani koruunisiaanut ataatsimut, siusinaartumik pensionisiat 47,81 oorit missaannik appartinneqartassaaq. Taamaattoq siusinaartumik pensionisiaqartut, iluaniippoq siusinaartumik pensionisiaqartut Nunani Avannarlerni Isumaginninnikkut sillimmatit pillugit isumaqatigiissutit naapertorlugit siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat 20 pct.-ii tigussallugit pisinnaatinnearput, aammalu aappaqarsimaguni aappaata ataatsimut isertitai maannamut apeqqutaatinnagit.

<u>Assersuut</u>		
Siusinaartumik pensionisiaqartoq nalilersuiffigeqqinneqanngitsoq pensionisiaqanngitsumik aappalik, ukiumut katillugit kr. 200.000-inik saniatigut isertitaqartussat naatsorsuutigineqarpoq, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni Isumaqatigiissutit isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit.		
Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqartarput:		
Siusinaartumik pensionisiat, § 43, imm. 4		kr. 109.000
Isertitat toqqammavii aaqqiivigisat		
§ 43, imm. 7 (200.000- 42.000)	Kr. 158.000	
Appartitsiartornerup nalinga 47,8070 % (ilivitsunngorlugit)		kr. -75.535
Siusinaartumik pensionisiat katillutik		kr 33.465

9.2.3 Aappariinnut siusinaartumik pensionisiat - pisoq 2

Immikkoortumi uani sammineqarpoq siusinaartumik pensionisiaqartoq siusinaartumik pensionisiaqartumik aappalik.

Siusinaartumik pensionisiat, siusinaartumik pensionisiaqartumut siusinaartumillu pensionisiaqartumik aappalimmut, ukiumut kr. 81.750-iupput. Siusinaartumik pensionisiat appartinneqassapput siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu aappaata ukiumut saniatigut isertitaasa kr. 42.000-it sinnersimappatigit, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni

Isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit. Aappaqarneq/inooqateqarneq pillugu taaguut pillugu, takuuk qulaani immikkoortoq 2.7.

Isertitat qaffakkiartortillugit siusinaartumik pensionisiat appartikkiartorneqartarput, ukiumullu 270.000 kr.-inik saniatigut isertitaqalernermi atorunnaarsinneqartarlutik. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 17, imm. 1, nr. 3-mi allassimasut malillugit appartitsiartornerup nalinga 35,8553 %-inut aalajangersagaavoq. Tassalu siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu 42.000-it sinnerlugit ukiumut isertitaani tamani

koruunisiaannut ataatsimut, siusinaartumik pensionisiat 35,86 oorit missaannik appartinneqartassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartut, iluaniippoq siusinaartumik pensionisiaqartut Nunani Avannarlerni lsumaginninnikkut sillimmatit pillugit isumaqatigiissutit naapertorlugit siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat 20 pct.-ii tigussallugit pisinnaatinnerqarput, aammalu aappaqarsimaguni aappaata ataatsimut isertitai maannamut apeqqutaatinnagit.

Assersuut

Siusinaartumik pensionisiaqartoq aappalik aammalu marluullutik siusinaartumik pensionisiaqarsinnaasut, marluullutillu nalilersuiffigeqqinneqanngitsut. Apparit ukiumut katillugit kr. 100.000-inik isertitaqartussatut naatsorsuutigineqarput, pisortanit pensionisiat aammalu Nunani Avannarlerni lsumaginninnikkut sillimmatit pillugit lsumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit. Siusinaartumik pensionisiaqartoq 1 isertitanik tamanik isertitaqartuuvoq.

Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqartarput:	Siusinaartumik pensionisiat 1	Siusinaartumik pensionisiat 2
Siusinaartumik pensionisiat, § 43, imm. 4	kr. 81.750	Kr. 81.750
Isertitat toqqammavii aaqqiivigisat § 43, imm. 7 (100.000- 42.000) Kr. 58.000		
Appartitsiartornerup nalinga 35,8553 % (ilivitsunngorlugit)	kr. -20.796	kr. -20.796
Siusinaartumik pensionisiat katillutik	kr. 60.954	kr. 60.954

9.2.4 Apparinnut siusinaartumik pensionisiat - pisoq 3

Immikkoortumi uani sammineqarpoq siusinaartumik pensionisiaqartoq utoqqalinersiutilimmik aappalik.

Siusinaartumik pensionisiat, siusinaartumik pensionisiaqartumut utoqqalinersialimillu aappalimmut, ukiumut kr. 71.286-iupput. Siusinaartumik pensionisiat appartinneqassapput siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu aappaata ukiumut saniatigut isertitaasa kr. 70.000-it sinnersimappatigit, pisortanit pensionisiat aamma Nunani Avannarlerni lsumaginninnikkut sillimmatit pillugit lsumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit. Aappaarneq/inooqateqarneq pillugu taaguut pillugu, takuuk qulaani immikkoortoq 2.7.

Isertitat qaffakkiartortillugit siusinaartumik pensionisiat appartikkiartorneqartarput, ukiumullu 300.000 kr.-inik saniatigut isertitaqalernerme atorunnaarsinneqartarlutik. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 17, imm. 1, nr. 4-mi allassimasut malillugit appartitsiartornerup nalinga 30,9939 %-inut aalajangersagaavoq. Tassalu siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu aappaata 70.000-it sinnerlugit ukiumut isertitaani tamani koruunisiaannut ataatsimut, siusinaartumik pensionisiat 31 oorinik appartinneqartassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartut, iluaniippoq siusinaartumik pensionisiaqartut Nunani Avannarlerni Isumaginninnikkut sillimmatit pillugit isumaqatigiissutit naapertorlugit siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat 20 pct.-ii tigussallugit pisinnaatinneqarput aammalu aappaqarsimaguni aapparisaq ataatsimut isertitai maannamut apeqqutaatinnagit.

<u>Assersuut</u>		
Siusinaartumik pensionisiaqartoq nalilersuiffigeqqinneqanngitsorlu aammalu utoqqalinersialimmik aappalik, ukiumut katillugit kr. 100.000-inik isertitaqartussatut naatsorsuutigineqarput, pisortanit pensionisiat aammalu Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqatigiissutit naapertorlugit pensionisiat ilanngunnagit.		
Siusinaartumik pensionisiat ima naatsorsorneqartarput:		
Siusinaartumik pensionisiat, § 43, imm. 4		Kr. 71.286
Isertitat toqqammavii aaqqiivigisat		
§ 43, imm. 7 (100.000- 70.000)	Kr. 30.000	
Appartisiartorerup nalinga 30,9939 % (ilivitsunngorlugit)		kr. -9.298
Siusinaartumik pensionisiat katillutik		Kr. 61.988

9.3 Siusinaartumik pensionisiaqartut 1. juli 2016-imi 60-ileereersimasut

Inuit malittarisassat manna tikillugu atuuttut naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqartut 1. juli 2016-imilu 60-ileereersimasut § 17, imm. 2 naapertorlugu pensionisiant qaffasinnerpaanut nuunneqassapput, tassalu kr. 110.664-inut.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 3-mi aamma imm. 5-imi aalajangersakkat malillugit siusinaartumik pensionisiat appaaffigineqartarput. Naak siusinaartumik pensionisiaqartoq nammineq sulinermit kr. 80.000-inik taakkuluunniit sinnerlugit isertitaqarsinnaagaluartoq, Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 43, imm. 3 naapertorlugu sulisinnaassuseq nalilersuiffigeqqinneqassanngilaq.

9.4 Siusinaartumik pensionisiaqartut § 9, imm. 2 malillugu pisartagallit

Inuit malittarisassat manna tikillugu atuuttut naapertorlugit siusinaartumik pensionisiaqartut aammalu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 9, imm. 2 malillugu pisartagaqartut,

1. juli 2016 § 17, imm. 2 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiant qaffasinnerpaanut nuunneqassapput, tassalu kr. 110.664-inut.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 43, imm. 3 naapertorlugu, naak siusinaartumik pensionisiaqartoq nammineq sulinermit kr. 80.000-inik taakkuluunniit sinnerlugit isertitaqarsinnaagaluartoq, sulisinnaassuseq nalilersuiffigeqqinneqassanngilaq.

9.5 Soraarnerussutisiat aningaasartaanik nalimmassaasarneq

9.5.1 Isertitariligassani annertuumik allanngortoqarnera

Siusinaartumik pensionisiaqartup taassumalu inooqataata ukiumut isertitaanni annertuumik allangortoqarnerani § 43-mi imm. 4-8-mut aalajangersakkat naapertorlugit aammalu ukiumut isertitariligassatut naatsorsuutigineqartut tunngavigalugit nutaamik naatsorsuisoqassaaq.

Isertitani ataatsimoortuni ima allangortoqartigisimanersooq nalilersueqqissaarneq tunngaviussaaq. Isertitanik naatsorsuisoqartariaqartassaaq siusinaartumik pensionisiaqartup aappaa toquppat, suliffeeruppat imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqartoq avippat.

Siusinaartumik pensionisianik akuerineqarnermi aamma isertitani annertuumik allangortoqarnerani, siusinaartumik pensionisiat naatsorsorneqassapput isertitassatut ataatsimut naatsorsuutigisat tunngavigalugit. Isertitassatut naatsorsuutigisat, siusinaartumik pensionisiaqartup paasissutissiinera kiisalu isertitat allangornerinik uppersaatit pigineqartut tunngavigalugit naatsorsorneqassapput.

Isertitani ataatsimoortuni annertuumik allangortoqarsimanersooq nalilersorsinnaajumallugu, isertitat ataatsimoortut aalajangersimasumik annertussusilimmik ukiup ingerlanerani allangorpata, Winformatikkimi nalunaartoqassaaq. Aningaasat annertussusaat kisimiittumut kr. 7.000-iuvoq aappariinnullu kr. 14.000-iulluni. Sullissisup nalilersussavaa isertitani allannguut tamanna annertuumik allannguutaanersooq, taamaattumillu siusinaartumik pensionisianut allannguutaassanersooq.

9.5.2 Ukiumoortumik nalimmassaaneq

Siusinaartumik pensionisialinnut siusinaartumik pensionisiat ikaarsaariarnermi malittarisassani § 43, imm. 4-mi taaneqartut Nunatsinni Naatsorsueqqissaartarfiup pisiassat akii pillugit nalunaarsuisarnera (atuisunut akigititanut naleqqersuut) naapertorlugu allannguutai naapertorlugit aaqqiivigineqartassapput. Siusinaartumik pensionisiat 3%-imik aaqqiivigineqartassapput, pisiassanut akit 3%-imik allannguuteqarsimagaangata. Aaqqiissuteqarneq pisassaaq tulluuttumi 1. januarimiit, tamatumanimi 2016-imi 1. julimi atuisunut akigititanut naleqqersuut tunngavigalugu.

Pensionisiat qaqugukkut appartinneqartarnerannut tunniunneqartarunnaarnerannullu akigititat nalimmassaavigineqarneq ajorput.

Siusinaartumik pensionisialinnut siusinaartumik pensionisiat ikaarsaariarnermi malittarisassani § 43, imm. 4-mi taaneqartut atorunnaassapput, siusinaartumik pensionisiaqartarnermut nalilersuineq isumannaarneqarsimappat, kingusinnerpaamillu inatsisip atuutilerneraniit ukiut 5 qaangiunnerisigut.

10. Paaqqinnittarfimmi inissisimaneq il.il.

10.1 Inissisimagallarneq

Angerlarsimaffiup avataanut paaqqinnittarfimmut assigisaanulluunniit siusinaartumik pensionisiaqartoq inissinneqarallartillugu tassanilu najugaqarneq pisortanit akilersorneqarpat, siusinaartumik pensionisianik pisartagaqarneq allannguuteqassanngilaq. Siusinaartumik pensionisiat pillugit inatsisartut inatsisaanni § 22 naapertorlugu piumasaqaataavoq siusinaartumik pensionisiaqartup paarineqarallarnermini pilersuisussaataitaaffeqarnissaa imaluunniit angerlarsimaffimmut aningaasartuuteqarnissaa.

Inissisimanerup qanoq inissisimagallarnerutiginera, siunertaa ilanngullugu, kiisalu paaqqinnittarfimmi inissisimanerup qanoq ittuuneranut tunngatillugu nakorsamit suliamilluunniit ilisimasalinnit allanit oqaaseqaatit tunngavigalugit, nalilersuilluarnikkut paasineqassaaq.

Napparsimavinni nakorsarneqarnerit inissisimagallarnertut naatsorsuunneqartarput.

Ataatsimut nalilersuineq aallaavigalugu kommunip aalajangissavaa, inissisimaneq inissisimanerugallarnersaq aammalu piumasaqaatit sinneri eqquutsinneqarnerisut. Aalajangersakkakut kommune pissusiviusunik naliliisussanngortinneqarpoq, taamaalilluni pisuni ataasiakkaartuni naleqqunnerpaamik aalajangiisoqarsinnaaqqullugu.

Inissisimagallarneq paasineqassaaq ataavartumik inissisimanerunngitsutut, tassanilu aamma inissisimanerup sivisussusissaa naatsorsorneqarsinnaasariaqarpoq aammalu sivisunerpaamik qaammatinut marlussunnut sivisussusilerneqartussaalluni.

Assersuut:

Siusinaartumik pensionisiaqartoq pilatsittussaavoq, sapaatillu akunnerata ataatsip qaangiunnerani angerlarnissaa naatsorsuutigineqarluni. Inissisimaneq inissisimanerugallartut isigineqartariaqassaaq.

Assersuut:

Siusinaartumik pensionisiaqartoq pineqaatissinneqarsimasunut inissiivimmi qaammatini sisamani inissisimasussanngorlugu eqqartuunneqarpoq. Inissisimaneq inissisimanerugallartut isigineqartariaqassaaq, siusinaartumik pensionisiaqartoq sivitsunngitsoq angerlarsimaffimminut utertussaammat.

10.2 Sivisunerusumik inissisimanerit

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 23 naapertorlugu angerlarsimaffiup avataanut paaqqinnittarfimmut il.il. siusinaartumik pensionisiaqartoq sivisunerusumik inissinneqartillugu tassanilu najugaqarneq pisortanit akilersorneqarpat, siusinaartumik pensionisiat qaammammi nuuffiusumi aamma qaammammi tulliuttumi allannguuteqassanngillat. Tamatuma kingorna siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaaffiisa 20 pct-ii tunniunneqartassapput.

Sivisunerusumik paaqqinnittarfinni nammineq aalajangikkamik inissisimanerit siusinaartumik pensionisiaqartup nammineq akiligarisaanik inissisimanerni, siusinaartumik pensionisiat tunniunneqartarnerat allannguuteqassanngilaq.

Inissisimaneq sivisunerusumik inissisimanerussanersaq, tassunga ilanngullugu ataavartuussanersaq, nalilersuilluarnep takutissavaa, soorlumi aamma tamanna pissasq inissiigallarnerneranik nalilersuineri. Utoqqarnik paaqqinniffimmi utoqqaalluunniit illuannut allatsinneq taamaattumik sivisunerusumik imaluunniit ataavartumik inissinneqarnertut isikkoqassaaq, siusinaartumik pensionisiaqartoq paaqqinniffinnut taakkununga allatsinnera pilatsinnerup, napparsimanerup kingorna peqqisseqqinnissaa pillugu, angerlarsimaffimmi imminut aalluteqqilersinnaanera siunertaralugu sungiusarneqarnerup ilaatut il.il., allatsinnerusimangippat.

Aappariinnut siusinaartumik tamarmik pensionisialinnut paaqqinniffimmi aningaasartuutinik pisortanit akilernerqartumik najugalinnut, siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat 20 %-iilik aappariit tamarmik immikkut tunineqartassapput.

Siusinaartumik pensionisiallit najugaqatigiiffinni, najukkani illersukkani assigisaanniluunniit najugallit, namminneq inigisaminni najugalittut isigineqartarput.

Siusinaartumik pensionisiallit meeqqanut pilersuisussaataasut paaqqinniffimmilu inissisimasut, meeqqanut tapinik pisinnaatitaajuassapput. Nalilersuilluarnikkut inummut tapit aamma tunniunneqartarsinnaapput.

Inissisimanerup sivilunerusumik inissisimaneruneranik nalilersuinermi makku ilaasinnaapput:

- Siusinaartumik pensionisiaqartoq paaqqinnittarfimmi puiortunngorneq, sanngiillineq assigisaaluunniit pissutigalugu uninngava pitsanngornissaanik ilimanaateqanngitsumik,
- Siusinaartumik pensionisiaqartoq eqqarsartaatsimikkut napparsimasut paaqqineqartarfiannut piffissami aalajangigaanngitsumi inissisimasussatut eqqartuunneqarsimava,
- Ukiuni arlalinni parnaarusimasassanngortinneqarsimava.

Inissinneqarnerup inissiinerugallernerunerata imaluunniit sivilunerusumik inissiinerugallernerunerata nalilersorneqarnera kommunimit suliarineqassaaq siusinaartumik pensionisiaqartup angerlarsimaffimminut piffissap sivilunngitsup qaangiunneratigut uternissaanik ilimanaateqarnerata nalilersorneratigut.

Assersuut:

Siusinaartumik pensionisiaqartoq pinerluuteqarsimasunut parnaarussivimmu ukiuni arlalinni parnaarusimasassanngorlugu pineqaatissinneqarsimavoq. Tamanna sivilunerusumik inissiinertut isigisariaqassaaq.

Assersuut:

Siusinaartumik pensionisiaqartoq nammineq angerlarsimaffimmini kisimiilluni najugarneq sapilerpaa, taamaattumillu isumaginninnikkut ulloq unnuarlu paaqqinniffimmu inissinneqarpoq. Siusinaartumik pensionisiaqartoq angerlarsimaffimmini siunissami imminut isumagisinnaanera ilimanaateqanngilaq. Inissisimaneq sivilunerusumik inissisimanertut isigisariaqassaaq.

Assersuut:

Siusinaartumik pensionisiaqartoq piffissami aalajangigaanngitsumi eqqarsartaatsimikkut napparsimasut napparsimaviannut imaluunniit Pinerluttunik isumaginnittoqarfiup ataani inissiivimmi inissisimasussanngorlugu pineqaatissinneqarpoq. Pineqaatissiissut qaqugu naammassineqassanersoq ilisimaneqanngilaq. Inissisimaneq sivilunerusumik inissisimanertut isigisariaqassaaq.

10.3 Paaqqinnittarfimmi inissisimanermi il.il. ilanngaassisarneq aamma nammineq akiliisarneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 25 naapertorlugu, angerlarsimaffiup avataani paaqqinnittarfimmi inissisimanermi siusinaartumik pensionisianik ilanngaassisarneq aamma tunniussisarneq pillugu, kiisalu isumaginninnermi ulloq unnuarlu angerlarsimaffimmi inissinneqarnermi nammineq isertitaqarneq pissutigalugu akiliisarneq ilanngullugu, Naalakkersuisut malittarisassanik ersarinnerusunik aalajangersaassapput.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni §§ 13 aamma 14-imi pisortat paaqqinnittarfiini inissisimanermi nammineq akiliisarneq aamma siusinaartumik pensionisianik ilanngaassisarneq malittarisassiuunneqarput.

10.3.1 Nammineq akiliisarneq

Siusinaartumik pensionisiaqartoq namminerisamik aningaasarsiaqarpat isumaginninnerup iluani ulloq unnuarlu paaqqinniffimi najugaqarnermi tamakkiisumik ilaannakuusumilluunniit akiliisitsisoqassaaq. Akiliutit, siusinaartumik pensionisiat saniatigut namminerisamik aningaasarsiat akileraarutit ilanngaatigereerlugit 60 pct.-iinit amerlanerusinnaangillat.

10.3.2 Ilanngaassisarneq

Pisortat paaqqinnittarfiutaanni najugaqarnerup nalaani pisortanit oqartussaasunit kaasarfimmiut, akissarsiat suliaqarnermiluunniit akissarsiat siusinaartumik pensionisiant ilanngaatigineqassapput. Siusinaartumilli pensionisiaqartup ilanngaasoqareerpat aningaasat sinneruttut, siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat minnerpaamik 20 %-iisut amerlatigisut, pissavai.

10.4 Pisortat paaqqinnittarfiini Danmarkimiittuni inissisimanerit

Kalaallit Nunaanni isumaginninnikkut oqartussanit Inuit innarluutillit tapersorsorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu Danmarkimi katsorsagassanngorlugit inissinneqartut aammalu Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermut inatsit naapertorlugu inuit eqqartuussiviup aalajangiinerata kingorna Danmarkimi tarnimikkut napparsimasut isertitsiviannut Parnaarussivimmut Herstedvesterimut inissinneqarsimasut assigiinngissuteqaqaat.

Inuit Kalaallit Nunaanni isumaginninnermi oqartussanit Danmarkimi katsorsarneqartussanngorlugit inissinneqartut, Danmarkimut nuuttarput. Kalaallit Nunaanni Pinerluttulerinermut inatsit naapertorlugu Danmarkimi inissisimasussatut pineqaatissinneqartut inissinneqarallartuusarput. Tassani naatsorsuutigineqartarpoq inuit taakku kingusinnerusukkut Kalaallit Nunaanni najugarisaminnut uternissaat.

Inuit Danmarkimi katsorsarneqarnissamut innersuunneqartut Danmarkimullu nuuttut, qallunaat inatsisaasa ataanniilersarput, sulili inunnut taakkununga aningaasartuutit Kalaallit Nunaannit akilernerqartarlutik. Siusinaartumik pensionisiaqartoq Danmarkimut nuunnermini qallunaat kommuniannut najugaqalersutut nalunaarutigineqartarpoq aammalu qallunaat inatsisaannik tamanik malinnittussanngortarluni aamma qallunaat siusinaartumik pensionisiaannik pisartagaqalersinnaalluni.

Siusinaartumik pensionisiaqarnissaq Danmarkimi qinnuteqaatigineqartarpoq.

Tarnimikkut napparsimasut eqqartuussivikkoorlugu aalajangiiffigisat nalinginnaasumik "nuunneq" ajorput, napparsimavimmimi, pinerluuteqarsimasunik isumaginninneq aqutigalugu parnaarussivinni imaluunniit isertitsivinni najugaqartoqarneq ajormat. Pisunili immikkut illuinnartuni aalajangersimasumik naliliisoqarsinnaavoq, pineqartup Kalaallit Nunaanniit ukiuni ima amerlatigisuni qimagusimasimanagera pissutigalugu, pineqartup Kalaallit Nunaannut uteqqinnissaa ilimanaateqarnani. Pisuni taamatut ittuni pineqartoq qallunaat pensionisiaannik pisartagaqalersinnaavoq.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq isumaginninnikkut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmi sivikinnerusumik inissisimasimanagerata kingorna nammineq angerlarsimaffigisaminut uternissaa ilimanaateqarpat, manna tikillugu najugarisaata nalinginnaasumik qaammatini pingasuni pigiinnarnissaa kommunimit aalajangerneqarsinnaavoq. Kommunip piffissaq sivitsorsinnaavaa, tamatuma peqqinnikkut pissutsit immikkut ittut imaluunniit inuup atugaanut tunngasut pisariaqartippagu.

Najugarisap pigiinnarnissaanut aningaasartuutit saniatigut aningaasartuutaasut inummut tapitut taamaappat tunniunneqarsinnaapput. Nuutsitsigallarneq taamatut ittoq pissusissamisoorinnaavoq ilaqutariinnik oqilisaassinertut imaluunniit pineqartumut namminerimut aamma

pisariaqarsinnaalluni, assersuutigalugu ajoquserneq, qaangiutilertortartumik napparsimalerneq imaluunniit inummut tunngasunik pissuteqartumik, soorlu aapparisaq inooqatigisalluunniit toqukkut qimagunna pissutigalugu.

10.5 Pisortat paaqqinniffiutaasa avataanni inissisimagallarneq

Siusinaartumik pensionisiaqartoq pisortat paaqqinniffiutaanni najugalik, paaqqinniffiup avataanut sulinggiffeqarusuppat assigisaanilluunniit piunappat, pensionisiaqarnera allanngortinneqassanngilaq. Najugaqarneranut atasumik aningaasartuutitut matussutissanik naammaginatut annertussusilinnik inummut tapitut kommune akuersissuteqarsinnaavoq. Sulinggiffeqarneq nalinginnaasumik qaammatinik pingasunik sivilissuseqartarpoq.

10.6 Pinerluuteqarsimasunik isumaginninnerup ataani paaqqinnittarfinni inissisimaneq

Siusinaartumik pensionisiaqartoq pinerluuteqarsimasunik isumaginninnerup ataani paaqqinnittarfimmut inissinneqartussatut pineqaatissinneqaraangat qaammammi nuuffiusumi aamma qaammammi tulluuttumi siusinaartumik pensionisiat allannguuteqassanngillat. Tamatuma kingorna siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaaffiisa 20 pct-ii tunniunneqartassapput.

Pineqaatissinneqartoq pineqaatissinneqarnermi nalaani inigisami pigiinnarnissaanut aningaasartuutininik aalajangersimasunik akiliisinnaanngippat, aningaasartuutitut matussutissat inummut tapitut kommunip akuersissutigisinnaavai. Pineqaatissinneqarnerup nalaani pilersuisussaataaffiusinnaasut meeqqat tapiinik pisariaqarpallu aamma inummut tapitigut matussuserneqassapput.

Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnerannut pisussaaffeqarnerat pillugu inatsisartut peqqussutaat naapertorlugu kommune, inuup pinerluuteqarsimasunik isumaginninnerup ataani paaqqinnittarfimmut inissinneqartussatut pineqaatissinneqarnerata nalaani najugaqarfigneqartoq, inissinneqarfiup nalaani aammalu inissinneqarnerup kingorna ukiuni marlunni najugaqarfigisatut kommunerineqassaaq, pineqartup pineqaatissinneqarnini naammassippat pineqaatissinneqarfigisani kommune najuinnarusuppagu..

11. Tapit

11.1 Meeqqanut tapit

11.1.1 Meeqqanut tapit pillugit nalinginnaasut

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 26 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartut meeqqanut 18-it inorlugit ukiulinnut pilersuisussaataitasut meeqqat ataasiakkaarlugit tapisiaqaatigissavaat.

Meeqqat tapiinik pissarsinissamut siusinaartumik pensionisiaqartup aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni najugaqarnissaa piunasaqaataavoq. Inunnut Isumaginninnikkut isumannaallisaaneq pillugu Nunat Avannarliit isumaqatigiissutaannut meeqqat tapii ilaanngillat. Aalajangersimasumik najugaqarnissaaq Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 2-mi allassimasutut paasineqassaaq.

Aalajangersimasumik najugaq (angerlarsimaffik) tassaavoq sulinggiffeqarluni angalanermi allamiissimannngikkaanni, suliamut atasumik angalasimannngikkaanni, napparsimaneq pissutigalugu unissimannngikkaanni assigisaaniluunniit pisoqannngikkaangat siniffigisartagaq aammalu pigisaqarfigisaaq.

Meeqqamut tapit tunniunneqartarneranni apeqqutaangilaq siusinaartumik soraarnerussutisiallip meeraq najugaqatigineraa, taamaalillunilu "toqqaannartumik" pilersugaralugu, imaluunniit pilersuineq angajoqqaajusup aappaanut akilersuutitigut pisarnersoq.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 28, imm. 2 naapertorlugu aappariit tamarmik siusinaartumik pensionisiallit pineqarsimappata, tamarmik immikkut meeqqat pilersuisussaaffigisatit ataasiakkaarlugit tapisiaqaatigissavaat.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq Kalaallillu Nunaanni aalajangersimasumik najugalik meeqqamut tapinik pisinnaatitaavoq, naak meeraq Kalaallit Nunaata avataani aalajangersimasumik najugaqaraluartoq. Ataani immikkoortoq 11.1.2. naapertorlugu meeqqanut tapinik pisinnaaneq atorunnaarsinnaavoq, meeraq pisortanit tamakkiisumik pilersorneqarpat imaluunniit meeraq ilinniagaqarnersiuteqarpat. Ataani immikkoortoq 11.1.3 naapertorlugu meeqqanut tapit siusinaartumik pensionisiaqartumut pinnatik allamut aamma tunniunneqarsinnaapput.

11.1.2 Meeqqanut tapit tunniunneqartarunnaarnerat

Meeqqanut tapit tunniunneqarunnaartarput patsisigineqartut tulliuuttut ilaat ataaseq arlallilluunniit piuppata:

- 1) Meeqqat tapersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat malillugu meeraq angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimappat imaluunniit pisortanit tamakkiisumik pilersorneqarpat.
- 2) Meeraq ilinniagaqarnersiuteqarpat, tassunga ilanngullugit sulilluni sungiusarnerup nalaani tamatumunnga malittarisassat malillugit pisartagaqarpat.
- 3) Meeraq aapparminut, nalunaarsukkamik aapparminut meeqqamulluunniit nammineq pilersuisussaataalerpat.

Meeqqamut tapit tunniunneqarunnaartarput meeraq Namminersorlutik Oqartussanit imaluunniit qallunaat naalagaaffianniit ilinniagaqarnersiuteqarpat/sulilluni sungiusarnerup nalaani pisartagaqarpat. Meeqqamut tapit tunniunneqartarunnaarneraq ajorput meeraq sulinermigut isertitaqaraangat imaluunniit allatut isertitaqaraangat, ilinniagaqarnersiutit/sulilluni sungiusarnermi pisartakkat eqqaassanngikkaanni.

11.1.3 Meeqqanut tapit tunniunneqartarnerat

Meeqqanut tapit qaammatikkuutaartumik annertussusilimmik tunniunneqartarput, tassalu Inatsisartut aningaasanut inatsisaannut ukiumoortumik aalajangersorneqartartut tapiissutit qaqugukkulluunniit atuuttut nalinginnaasut annertoqataannik.. Meeqqanut tapit aallaavittut qaammatikkaarlugit tunniunneqartarput. 2020-mut Aningaasanut Inatsimmi tapiissutit nalinginnaasut qaammammut kr. 1.000-inut aalajangersagaapput.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq akilersuutinik akilersuisussanngortitaasimappat, Meeqqanut akilersuutit il.il. kiisalu meeravissiarnermi tapiissutit pillugit Inatsisartut peqqussutaanni malittarisassat naapertorlugit meeqqanut tapit tunniunneqartassapput.

Akilersuutinik akiliisarnissamik isumaqatigiissuteqarnermut imaluunniit aalajangiussaqaarnermut atasumik isumaqatigiissutigineqarsimasinnaavoq/aalajangiunneqarsimasinnaavoq akilersuineq allatut isikkulerlugu akilersuinissaq, assersuutigalugu qaammatit pingasukkaarlugit imaluunniit ukiup affakkaarlugit akilersuinertut. Taamaattoqarsimappat meeqqanut tapit tamanna naapertorlugu tunniunneqartassapput.

Meeraq pineqartoq siusinaartumik pensionisiaqartumi najugaqarsimangippat aammalu siusinaartumik pensionisiaqartoq akilersuinissamut pisussaaffilerneqarsimappat, meeqqamut tapit akilersuutitik pissarsisinnaatitaasumut tunniunneqassapput.

Siusinaartumik pensionisiat pinngitsaaliissummik kommunip aqunneqartussanngortissimappagit, tassunga ilanngullugit meeqqanut tapinik tunniussisarneq, tamanna iluatsillugu meeqqanut tapit kommunimit aqunneqarnissaat kommunip aalajangiussinnaavaa, tamannali pissanngilaq meeqqanut tapit meeqqamut akilersuutitik tigusaqartartussamut allamut tunniunneqartartussaappata. Meeqqamut tapit meeqqamut toqqaannartumik tunniunneqarsinnaanngillat. Pinngitsaaliissummik aqutsineq pillugu imm. 13.1 takuuk.

11.2 Inummut tapit

11.2.1 Nalinginnaasut

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 29 naapertorlugu, inuup pisariaqartitsineranik nalilersuinermik aallaaveqartumik inummut tapit kommunip akuersissutigisinnaavai. Inummut tapit sivisunerpaamik ukiukkuutaartumik aalajangersorneqartut ataavartumik tunniunneqartartussatut imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqartup immikkut ittumik pisariaqartitsineranut matussutissatut ataasiartumik ikiorsiissutitut akuersissutigineqartarput.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni §§-ini 9-mi 10-milu inummut tapit ersarinnerusumik aalajangersaavigineqarput, tassungalu ilanngunneqarlutik inummut tapit atorlugit aningaasartuutit suut tapiiffigineqarsinnaanerit.

Inummut tapit tunniunneqarsinnaapput ass. isaruartaarnernut, atisarsinernut, atortunut immikkut ittunut, angalanermi aningaasartuutitut il.il. Kalaallit Nunaata avataanut angalanermik ataasiartumik tapiisoqarneq ajorpoq.

Ilaquttap peruluutaasumik napparsimanagera pissutigalugu angalaqataasumut aningaasartuutit peqqinnissaq pillugu inatsisini aalajangersakkat malillugit akuersissutigineqartussaavoq.

Inummut tapinik pissarsisarnissamut siusinaartumik pensionisiaqartup Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartuunissaa piumasaqaataavoq. Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqaatigiissutini malittarisassanut inummut tapit ilaanngillat.

Aalajangersimasumik najugaqarnerup nassuiarnerata, Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 2-mi nassuiarneqarnera assigaa.

Aalajangersimasumik najugaqarfik (angerlarsimaffik) tassaavoq sulinngiffeqarluni angalanermi allamiissimangikkaanni, suliamut atasumik angalanngikkaanni, napparsimanager assigisaaluunniit pissutigalugit uninngangikkaanni nalinginnaasumik siniffigisartagaq aammalu nalinginnaasumik pigisaqarfigisaq.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni kapitali 6-imi aammalu kapitali 15-imi appartitsinerit naapertorlugit aalajangersakkat, siusinaartumik pensionisiaqartut inummut tapinik aammattaaq akuersissuteqarfigineqarsinnaapput. Siusinaartumik pensionisiaqartunut inummut tapinik tunniussisoqarsinnaavoq, siusinaartumik pensionisianik appasinnerpaanik, akunnattunik qaffasinnerpaanilluunniit pisartagaqaraluarpataluunniit (ilaallutik pensionisiat brøkinngorlugit naatsorsorneri, immikkoortoq 2.6 naapertorlugu). Siusinaartumik pensionisiaqartup allatut isertitaqarnera pissutigalugu siusinaartumik pensionisianik ilanngaavigineqartarsimappat.

Inummut tapit siusinaartumik pensionisiaqartup pisariaqartitaasa matussusernissaannut aningaasartuutitut piujuartunut aammalu pisariaqartinneqartunut atugassaapput. Inummut tapinik tunniussisalernissap nalilersorneqarnerani taamaattumik aamma nalilersorneqassaaq, siusinaartumik pensionisiaqartup pisariaqartitaanik matussusiinissamut tapiissutit ilaanersut.

Kommunip pisariaqartitsinernik nalilersuinermini eqqarsaatigissavaa, ataasiartumik aningaasartuutit siusinaartumik pensionisiaqartumit akilerneqarsinnaasimanersut, ingammik siusinaartumik pensionisiat inuulluarniutinik pisinernut atorsimappagit.

11.2.2 Inummik ataatsimoortumik nalilersuineq

Siusinaartumik pensionisianik akuersissuteqarnermi, kommunip aammattaaq inummut tapit pisariaqartinneqarnerisut nalilersortarpa. Siusinaartumik pensionisianik akuersissuteqarnerup kingorna siusinaartumik pensionisiaqartup atugaani allanngortoqarsinnaavoq inummut tapinik akuersissuteqarnissamut tunngaviusinnaasunik.

Inummut tapinik akuersissuteqarnissamik suliarinninneq aalajangiinerlu pisinnaavoq qinnuteqarneq aamma/imaluunniit kommunip nammineq suliniuteqarnera tunngavigalugu.

Inummut tapinik akuersissuteqartoqarnissaanut siusinaartumik pensionisiaqartup atugaanik aningaasaqarneratalu qanoq inissisimaneranik ataatsimoortumik nalilersuineq aalajangiisuusarpoq. Siusinaartumik pensionisiaqartup inummut tapinik pisariaqartitsineranik nalilersuinermi taamaalilluni inuttut aningaasaqassutsikkullu inissisimanagera ataatsimut eqqarsaatigineqartarpoq.

Inummut tapit siusinaartumik pensionisiaqartup pisariaqartitaasa matussusernissaannut aningaasartuutitut piujuartunut aammalu pisariaqartinneqartunut matussutissatut tunniunneqarsinnaapput. Siusinaartumik pensionisiaqartoq pissutsinik immikkorluinnaq ittunik siusinaartumik pensionisiaqartut allat atugaannit allaanerusunik atugaqarnerisoo pingaartinneqarsinnaavoq.

Aningaasartuutit aalajangersimasut tamarmik akilereerpata, siusinaartumik pensionisiaqartup aningaasat nammineq atorsinnaasaatut nalinginnaasumik annertussusilerlugit inummut tapit tapiliussassatut aalajangersaavigineqarsinnaanngillat. Aningaasanik nammineq atorsinnaasanik pissarsisinnaaneq Utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu atorneqartoq, Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat malillugu atorneqanngillat.

Siusinaartumik pensionisiaqartut pisortat paaqqinniffiini najugallit inummut tapinik pisinnaatitaapput siusinaartumik pensionisiaqartut namminneq angerlarsimaffiminni najugalinnut malittarisassat assigalugit.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat malillugu aammattaaq sullinneqaruni imaluunniit ikiorsiissummik pisaruni, aningaasartuutitut ass. issiavinnut assakaasulinnut il.il. aningaasartuutitut inummut tapit tunniunneqarneq ajorput, tamakku Inuit innarluutillit tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu akuersissutigineqartarmata.

11.2.3 Ataasiaannartumik ikiorsiineq

Inummut tapit ataasiaannartumik ikiorsiissutaasussat akuersissutigineqarsinnaapput ataasiaannartumik aningaasartuutitut tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit akiliinissamut.

Ataasiaannartumik aningaasartuutit tassaagajuttarput isaruartaarnerit, atisartaarnerit, pequtisinerit, atortut, ilaqquttamik Kalaallit Nunaanni ilisaasussamut angalanermut atasumik aningaasartuutit naammaginnartumik annertussusillit. Illumik nammineq pigisamik annertuumik pitsannorsaanissanut inummut tapinik tunniussisoqarsinnaangilaq, tamanna siusinaartumik pensionisiaqartup pigisaanik naleqarnerulersitsinerussamat pisortat akiligaannik. Ataasiaannartumilli ikiorsiissuteqartoqarsinnaavoq pigisamut nalilimmut imaluunniit kissarsuummut uuliatortumut tassanngaannaq aqqissuussisariaqalernerimut, tassa akissaarussinnaaneq imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqartup najugassaqartuaannarnissaa qulakkeerniarlugu.

Inummut tapinik ataasiartumik ikiorsiissutitut akuersissuteqarnissamik nalilersuinerimi, pisuussutinik peqarsimappat taakku annertussusaat kommunip aammattaaq eqqarsaatigisariaqarpai. lleqqaakkat kr. 5.000 missaat angullugit annertussusillit kommunip naatsorsuutiginniinnartariaqarpai.

Malittarisassatut pingaarnertut inummut tapinik akiligassanut akiliinissamut atorneqartussat akuersissutigineqarsinnaangillat. Kommunilli inummut tapit akiligassanut akiliinissamut atorneqartussat akuersissutigisinnavaai, akiligassanut ataavartunut akiligassaalersimasut siusinaartumik pensionisianik pisartagaqarsimanerup nalaani akiliisinnaanginnermik aallaaveqarsimappata. Immikkoortoq 11.2.5 naapertorlugu inummut tapit akiligassanut matussusiinermut atorneqartussat, akisussaassuseqanngitsumik aningaasanik atuisimaneq pissutigalugu uterteqquneqarsinnaapput,

11.2.4 Tapiissutit ataavartut

Inummut tapit sivisunerpaamik ukiukkuutaartumik ataavartumik tapiissutaasarsinnaapput, tamatuma kingorna nutaamik nalilersuisoqassaaq.

Inummut tapit ataavartumik tapiissutitut tunniunneqartartut piunasaqaatinik eqqortitsisumik ingerlanersut annertussusaalluunniit allangortinneqassanersut kommunimit malittarineqartuassapput.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq pisortat paaqqinnittarfianni sivikinnerusumik inissimasimanerata kingorna nammineq angerlarsimaffigisaminut uternissaa ilimanaateqarpat, manna tikillugu najugarisaata nalinginnaasumik qaammatini pingasuni pigiinnarnissaa kommunimit aalajangerneqarsinnaavoq. Kommunip piffissaq sivitsorsinnaavaa, tamatuma peqqinnikkut pissutsit immikkut ittut imaluunniit inuup atugaanut tunngasut pisariaqartippagu.

Najugarisap pigiinnarnissaanut aningaasartuutit saniatigut aningaasartuutaasut inummut tapit taamaappat tunniunneqarsinnaapput. Nuutsitsigallarneq taamatut ittoq pissusissamisoorinnaavoq ilaqutariinnik oqilisaassinertut imaluunniit pineqartumut namminerimut, aamma pisariaqarsinnaalluni assersuutigalugu ajoquserneq, qaangiutilertortartumik napparsimalerneq imaluunniit inummut tunngasunik pissuteqartumik, soorlu aapparisaq toqqukkut qimagunnera pissutigalugu.

11.2.5 Inummut tapinik utertitsisarneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 29, imm. 1 naapertorlugu inummut tapit uterteqquneqarsinnaapput.

Inummut tapit tamaasa ilaannaaluunniit uterteqquneqarsinnaapput

- 1) illersorneqarsinnaangitsumik aningaasanik aqutsinerlunneq pissutigalugu inummut tapinik tunniussisoqaraangat, imaluunniit

- 2) Siusinaartumik pensionisiaqartoq inummut tapinik pissarsisimasoq, kingusinnerusukkut aningaasanik pissarsisimappat inummut tapiutitulli piffissami tassanerpiaq siunertamullu tassungarpiaq matussutissaasunik.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 29, imm. 3 naapertorlugu utertitseqqusineq aatsaat piumasarineqarsinnaavoq siusinaartumik pensionisiaqartumut tapinik aningaasaliissuteqarnermut atatillugu utertitsisussaataaernerik ilisimatitsisoqarsimappat. Taamatut pisoqarsimanngippat aningaasat utertinneqarnissaat piumasarineqarsinnaanngilaq.

Utertitsisussaataaneq pillugu ilitsersuineq oqaasiinnartigut tunniunneqartariaqanngilaq. Kommuniq uppersarsaasigassaraa siusinaartumik pensionisiaqartup utertitsisussaataaernerik paasitinneqarsimanissaa. Utertitsisussaataaneq pillugu ilitsersuinerup inummut tapinik akuersineq pillugu kommunip allagaqaataanut ilanngunneqarnissaa innersuussutigineqarpoq, taamaalillunilu akuersinermi tamanna isummerfigineqarsinnaassaaq.

Illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasanik aqutsinerlunneq assersuutigalugu tassaasinnaavoq siusinaartumik pensionisiaqartup qaammatip aallartinnerani aningaasaatiminik tamanik atuinera, qaammallu ataaserujussuaq sinnerlugu imminut pilersuissutissaarulluni imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqartup aningaasartuutini naammaginartumik annertussuseqartissinnaannginneri.

Illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasanik aqutsinerlunneq assersuutigalugu tassaasinnaavoq siusinaartumik pensionisiaqartup naleqqutinngitsumik annertussusilimmik aningaasartuuteqarnera ass. peqqissarnissamik siunertalinnut, soorlu angalanerit, sulinngiffeqarnerit aammalu nuannannerit, inigisaminut, pilersuisutut pisussaaffimminut imminullu pilersornissaminut matussutissanik immikkoortitseqqaallannguarani. Illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasanik aqutsinerlunneq assersuutigalugu tassaasinnaavoq, siusinaartumik pensionisiaqartup atornerluisuunerata (imigassamik, aningaasanoorajunnermik) kinguneranik naleqqutinngitsumik annertussusilimmik tamakkununnga aningaasartuuteqarnera inigisaminut, pilersuisutut pisussaaffimminut imminullu pilersornissaminut matussutissanik immikkoortitseqqaarani.

Taamaalilluni uppersarsaatissaqalerpat siusinaartumik pensionisiaqartup illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasaatiminik aqutsinerlunnera, tamannalu pissutigalugu inummut tapinik tunineqarluni, inummut tapit taamaalillutik uterteqquneqarsinnaapput. Illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasaatinik aqutsinerlunneq pissutigalugu inummut tapinik akuersissuteqarnermut tapiliunneqarsinnaavoq Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 36 aamma kingusinnerusumiittoq immikkoortoq 13.1 naapertorlugit pinngitsaalliissummik aqutsinissamik aalajangiineq.

Kommuniq piumasarissappagit inummut tapinik utertitsinissaq, naleqqunnerpaassaaq utertitsineq naafferartumik utertinneqarpat, taamaalilluni siusinaartumik pensionisiaqartoq aningaasartuutitut nalinginnaasunut akissaqarsinnaassammatt aammalu saniatigut inuunermi nalinginnaasumik tunngaviusut attatiinnarsinnaassammagit. Inummut tapit tunniunneqartut ilaannai illersorneqarsinnaanngitsumik aqutsinerlunnermut atorneqarsimappata, taakku kisimik uterteqquneqarsinnaapput.

Illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasanik aqutsinerlunneq siusinaartumik pensionisiaqartumit namminermit imaluunniit inoqutaasa sinnerinerinit pisimasinnaavoq. Taamaalilluni ass. meeqqat angerlarsimaffimmi najugallit aamma aapparissap illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasanik aqutsinerluttutut pissuseqarnerat inummut tapinik utertitseqqusinermik kinguneqarsinnaavoq,

inummut tapit illersorneqarsinnaanngitsumik aqutsinerlunnermut matussusiinertut ator neqarsimappata.

Inummut tapit aammattaaq uterteqquneqarsinnaapput, siusinaartumik pensionisiaqartoq kingusinnerusukkat aningaasanik pissarsisimappat inummut tapiutitulli piffissami tassanerpiaq siunertamullu tassungarpiaq matussutissaasunik.

Taamatut pisoqarsinnaavoq siusinaartumik pensionisiaqartoq ajutoorsimappat, kingornalu ajoqusernermut taarsiiffigitissimappat.

Kommunilli inummut tapinik tunniussinissaq itigartitsissutigisinnaanngilaa, siusinaartumik pensionisiaqartup kingusinnerusukkat taarsiiffigineqarnissaata naatsorsuutigineqarnera pissutigalugu. Inummut tapit tunniunneqassapput, siusinaartumik pensionisiaqartoq taakkuninga pisariaqartitsisutut naliliiffigineqarpat, uppersarneqareerpallu ajoqusernermut taarsiiffigineqarsimasoq, kommunip inummut tapit aatsaat uterteqqusinnaavai.

11.3 Qitornartaarnermi sulinngiffeqarnek - sulinngiffeqarnerup nalaani nalimmassaaneq ("§ 21-mut tapiliussa")

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 21 naapertorlugu qitornartaarnermi sulinngiffeqarnerup nalaani siusinaartumik pensionisiat nalimmassaavigineqarsinnaapput.

Inatsisartut inatsisaanni § 26, naartunermi, erninermi meeravissartaarnermilu ullormusiaqarnermut tunngasoq naapertorlugu aalajangersagaq ilanngunneqarpoq malittarisassat nalinginnaasut malillugit inunnut siusinaartumik pensionisiaqartunut ullormusiaqartitsisoqarsinnaanngimmat, siusinaartumik pensionisiaqartoq piffissap ilaani suliffilik, erninerup nalaani sulisinnaassanngilaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartup taamaalilluni piffissap ilaani sulinerminit isertitani annaassavai. § 21- p, erninerup nalaani sulinngiffeqarnermini siusinaartumik pensionisiaqartup annaasaanut taartigineqartussanik tapinik pissarsisinnaaneq tunngavissaqalersippaa.

Siusinaartumik pensionisiat § 20-mi tunngaviusut malillugit nalimmassarneqartassapput. Tamatuma kingorna siusinaartumik pensionisiaqartoq taamaalilluni erninerup nalaani sulinngiffeqarnermini allannguuteqanngitsunik ataatsimut isertitaqalissaaq.

Erninerup nalaani sulinngiffeqarnini sioqqullugu siusinaartumik pensionisiaqartoq piffissap ilaani suliffeqarsimanngippat, isertitatigut annaasaqartoqassanngilaq, taamaalillunilu siusinaartumik pensionisiantut tapinik tunineqarsinnaanngilaq.

12. Ilinniagaqarnermut imaluunniit sulilernermit ikaarsaariarnermi siusinaartumik pensionisiaqarneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 13, imm. 1 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartut 60-illu ataallugit ukiullit sulisinnaassusiat kingusinnerpaamik ukiut tallimakkaarlugit nalilersuiffigeqqinneqartassapput.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 43, imm. 1 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartut ulloq 1. juli 2016 suli 60-iliisimanngitsut sulisinnaassusiat, 1. juli 2016- ip kingorna ukiut 5 qaangiutsinnagit nalilersuiffigeqqinneqassaaq.

§ 43, imm. 1 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartut 60-ileereersimasut imaluunniit 1. juli 2016 § 9, imm. 2 naapertorlugu sullinneqartut sulisinnaassusaat nalilersuiffigeqqinneqassanngilaq, siusinaartumilli pensionisiaqartup sulisinnaassutsini nammineq kissaateqarnermigut nalilersorteqqissinnaavaa.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaanni § 7, imm. 1 naapertorlugu sulisinnaassutsimik nalilersuinermi piginnaangorsaqqiinermut atasumik aalajangiisoqarsinnaavoq siusinaartumik pensionisiaqartup ilinniaqqinnissaa immaqaluunniit ilinniarnivimmik aallartitsinissaa. Piginnaangorsaqqiinerup naammassinissaata tungaanut, kommuniq sulisinnaassuseq aammalu siusinaartumik pensionisiaqalernissaq aalajangiivigisinnaavaa allannguuteqartussaangitsutut.

Sulisinnaassutsimik nalilersueqqinneq aammalu siusinaartumik pensionisiaqalersinnaanermut tunngasut pillugit aammattaaq immikkoortut 6-10-mut innersuussisoqarpoq.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq sulilersinnaajuaannarpoq imaluunniit ilinniarnissamut allatsissinnaajuaannarluni. Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni §§ 15-17-imi aamma § 43-mi malittarisassat naapertorlugit akissarsiat, ilinniagaqarnerstiutit allatulluunniit tiguartakkat tunngaviusinnaapput siusinaartumik pensionisiat tunniunneqartartut appartinneqarnissaannut.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 17, imm. 5 naapertorlugu siusinaartumik pensionisianik qaffasinnerpaamik pisartagaqartunut nammineq sulinikkut isertitat kr. 80.000-init amerlanerusut kingunerissavaat kommuniq sulisinnaassutsimik nalilersueqqittariaqarnera.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 33, imm. 1 naapertorlugu siusinaartumik pensionisianik pisartagaqartut, siusinaartumik pensionisianik pisartagaqalernissap imaluunniit pisartagaasut allannguuteqarnerannik, unitsinneqarallarnissaannik imaluunniit unitsinneqarnissaannik kinguneqartussamik inuttut aningaasaqarnikkullu atukkani allanngortoqartillugu kommune (aamma Naalakkersuisut) ilisimatittussaavaat.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 34 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiat tunniunneqartarnerannik nakkutiginninissaq kommuniq pisussaaffigaa aammalu nakkutigissallugu siusinaartumik pensionisiaqartuunngitsut pissarsitinneqartanninnissaat.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq nammineq sulinermigut isertitaqarsimaguni imaluunniit piffissaq tamakkerlugu ilinniagaqartussanngorsimaguni, tamanna pillugu kommuniq ilisimatinnissaanik pisussaaffeqarpoq. Taamatuttaaq siusinaartumik pensionisiaqartup pisartakkaminik attassiinnarsinnaaneranik misissuinissaq kommuniq pisussaaffigaa.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq nammineq sulinermigut isertitaqarsimappat siusinaartumik pensionisianik kr. 0-imut appartitsinermik kinguneqartumik, taava siusinaartumik pensionisianik pisartagaqaannarnissaa nalilersuiffigeqqinneqartariaqarpoq.

Piffissaq tamaat atorlugu ilinniagaqalernerup kingunerissavaa, siusinaartumik pensionisiaqartup sulisinnaassusaata ataavartumik apparsimasutut isigineqartariaarunnera. Ilinniartut allat assigalugit ilinniarnermik tamakkiisumik malinnaasinnaasutut isigineqartariaqassaaq. Siusinaartumik pensionisiaqartup ilinniarnerninik ingerlatsinerani piffissaq siulleq kommuniq naammassiteqqaarallartariaqassavaa, tamatumalu kingorna qanoq inerneqarnera nalilersorlugu

siusinaartumik pensionisiaqarsinnaaneraniq nalilersueqqittoqarnissaanik nalilersuisoqalinnginnerani.

13. Pinngitsaaliissummik aqutsineq, nuunneq, siusinaartumik pensionisianik unitsitsineq il.il.

13.1 Pinngitsaaliissummik aqutsineq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 36 naapertorlugu kommunip aalajangersinnaavaa, siusinaartumik pensionisiaqartoq aningaasaqarnerminik aqutsinnaajunnaaraangat, siusinaartumik pensionisianik tapinillu tunniussisarnerup kommunimit aqunneqalernissaa.

Siusinnerusumiittoq immikkoortoq 11.2.5 naapertorlugu, imaluunniit assersuutigalugu illersorneqarsinnaanngitsumik aningaasanik aqutsinerlunnerup kingunerisaanik aalajangersagaq atorneqarsinnaavoq, aammattaaq atorneqarsinnaavoq siusinaartumik pensionisiaqartoq aningaasaqarnerminik aqutsinnaajunnaaraangat imaluunniit akiliinissaminik piumasuseqanngikkaangat.

§ 36 malillugu pinngitsaaliissummik aqutsineq pillugu kommunip aalajangiinera kinguneqarsinnaavoq tunniussisarnermi atugassarititaasunit allaanerusumik iliuuseqarnernik. Kommunip assersuutigalugu siusinaartumik pensionisiat ikinnerusunngorlugit naafferartumik tunniunneqartarnissaat aalajangersinnaavaa. Allatsitsissut atorlugit ulluinnarni atortussanik pisiniarfinnut pisissutissanik imaluunniit inuussutissanik pisissutissanik tunniussisoqarnissaa aalajangerneqarsinnaavoq.

Kommunip aningaasartuutitut akiliinissamut akuersisinnaanerani taamaallaat pineqarput inuuniarnermik attassiinnarnissamut pisariaqartitsinermit aningaasartuutit. Tamakku tassaasarput siusinaartumik pensionisiat ilaannik inigisamut attartukkamut piginnittumut imaluunniit innaallagissamik, imermik, kiassarnermik aamma uuliamik pilersuisorisamut toqqaannartumik akiliuteqarnerit.

Inummut tapit, assersuutigalugu isarussanut aningaasartuutitut akiliutaasussat, isaruallortumut toqqaannartumik akilerneqassapput. Kissarsuummik uuliatortumik tassangaannartumik aaqquissuussinerit taarsiinerilluunniit, aaqquissuussisumut toqqaannartumik akilerneqassapput.

Akiligassaqalernermit akileerusussuseqannginneq pissutaasimappat, siusinaartumik pensionisiaqartup aningaasartuutiminik naammassinninnissaanik qanoq ililluni ikiorneqarsinnaanera kommunip eqqarsaatigisariaqarparaa. Taamaallortoqarsinnaavoq aningaasartuutitut ataavartunut inummut tapinik ikiorsiinissamik akuersissuteqarnikkut. Inummut tapit ataasiartumik ikiorsiissutitut tunniunnerisigut siusinaartumik pensionisiaqartup aningaasaqarneranik pitsaanerulersitsinissaq pisariaqarsinnaavoq, imaluunniit siusinaartumik pensionisiaqartup inissiamut akikinnerusumut nuutsinnissaanik ikiorneqarnissaa eqqarsaatigineqarsinnaalluni, inigisaanilluunniit assersuutigalugu oqorsaanissaq pisariaqarsinnaavoq kiassarnermit aningaasartuutai appartinniarlugit ataasiartumik ikiorsiissuteqarnikkut.

Aningaasat tunngaviusut siusinaartumik pensionisiaqartup nammineq pisariaqartitaanut atorneqarnissaat qulakkeerneqartariaqartutut isigineqarpat, siusinaartumik pensionisialinnut pisortat paaqqinnittarfiutaanni inissimasanut pensionisianik appartitanik tunniussisarnerup aqunneqarnissaa kommunip aammattaaq aalajangiivigisinnaavaa.

§ 36 malillugu pinngitsaalliisummik aqutsineq siusinaartumik pensionisianut, inummut tapinut aamma meeqqanut tapinut taamaallaat atorneqarsinnaavoq, siusinaartumik pensionisiaqartup isertitaanut allanut pisuussutaanulluunniit pinnani.

13.2 Kommunit allamut nuunneq

Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 2, 12. juni 1995-imeersoq naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartoq Kalaallit Nunaanni kommunit allamut nuuppat, kommunip najugaqarfigilikkap (kommunip angerlarsimaffilikkap) Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartumut pisussaaffiit tamaasa tigussavai.

Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaanni § 6 naapertorlugu ilinniagaqartut kommune allami najugaqalersut manna tikillugu kommune angerlarsimaffigisartik ilinniarnermik nalaanni aammalu ilinniarnep kingorna piffissami aalajangersimasumi angerlarsimaffigiinnassavaat. Kommunit akunnerminni akiliiffigeqatigiittarnissamut pisussaaffii pillugit Inatsisartut peqqussutaanni § 7 naapertorlugu inuit pisortat suliniuteqarnerisigut angerlarsimaffiup avataanut inissineqartut, inissineqarnermik nalaanni kommune angerlarsimaffigisartik angerlarsimaffigiinnassavaat aamma inissineqarnermik kingorna.

Aammattaq qulaaniittumut imm. 1.2-mut innersuussisoqarpoq.

Kommunit allamut nuunnermi ulloq aallarteqqiffissaq tassaavoq siusinaartumik pensionisiaqartup kommunit nutaami aalajangersimasumik najugaqalerneraniit qaammatip aallaqqaataa. Aalajangersimasumik najugaqarfik tassaavoq sulinnigiffeqarluni angalanermi allamiissimangikkaanni, suliamut atasumik angalanngikkaanni, napparsimaneq assigisaaluunniit pissutigalugit uninngangikkaanni nalinginnaasumik siniffigisartagaq aammalu pigisaqarfigisaq nalinginnaasumillu inuit allattorsimaffiannut allattorneqarfigisaq.

Kommunerilikkami (kommune angerlarsimaffigisaq) nutaami siusinaartumik pensionisiaqartup meeqqat tapiinik aammalu inummut tapinik pinsinnaanera nutaamik nalilersuiffigineqartussaana eqqumaffigeqquneqarpoq.

Tamatuma saniatigut Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 19 naapertorlugu aningaasaliisinaanerup nutaamik nalilersuiffigisariaqarsinnaanera pisariaqarsinnaavoq. Siusinaartumik pensionisiaqartut appasinnerpaamik imaluunniit akunnattumik annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiaqartut aammalu tapisiaqartinneqartut Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 19, imm. 1 naapertorlugu (siusinaartumik pensionisiat qaffasinnerpaat), assersutigalugu nunaqarfimmiit illoqarfimmut nuunneranni naammaginatunik isertitaqarfiusumik suliffissaqartinneqarsinnaalissapput. Tamatuma saniatigut § 19, imm. 2 naapertorlugu, siusinaartumik pensionisiaqartumut tulluurtumik suliffissaqarpat, tassunga innersuussisoqarsinnaavoq.

13.3 Kalaallit Nunaanniit nuunneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 37, imm. 1 naapertorlugu Kalaallit Nunaanniit nuunnermi siusinaartumik pensionisiaqarneq, meeqqanut tapit aamma inummut tapit qaammatip nuuffiusup naanerani unittarput.

Siusinaartumilli pensionisiaqartoq siusinaartumik pensionisianik suli pissarsisinnaassaaq (meeqqanut tapit aamma inummut tapit ilanngunnagit) Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqaatigiissutini piumasaaqatit eqquutsinneqarsimappata. Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqaatigiissutit naalagaaffeqatigiinnerup iluani atuutinngillat. Meeqqanut tapinik aamma inummut tapinik pissarsisinnaaneq Nunani Avannarlerni isumaginninnikkut sillimmatit pillugit Isumaqaatigiissutinut ilaanngillat. Annertunerusumik takugit imm. 2.2-mi aamma 2.3-mi.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartup nunatsinni najugaqarnini attatiinnarsimappagu, Kalaallit Nunaata avataani najugaqarallarnermi pensionisiaqarneq pigiinnarneqartarpoq. Danmarkimi napparsimavimmi uninnganermut atasumik Kalaallit Nunaata avataani najugaqarneq nuunnertut isigineqanngilaq. Napparsimavimmut uninneq aammalu nakorsartikkiartortarneq peqqissarnerlu pissutigalugit najugaqarneq sivitsorneqarsimassappat.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq Kalaallit Nunaata avataani sivilunerusumik najugaqarsimasoq, Kalaallit Nunaanni najukkaminik taamaatitsisutut isigineqassanersoq nalilersuilluarnikkut nalilivigineqassaaq Ukiulli ataatsip ingerlanerani qaammatini pingasuni najugaqarneq (ass. sulinngiffeqarluni, peqqissarluni assigisaannilluunniit) siusinaartumillu pensionisiaqartup Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugarnini unitsissimangippagu, tamanna sivikinnerusumik najugaqarnertut isigisariaqassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq qaammatit pingasut saniatigut sivilunerusumik Kalaallit Nunaata avataani najugaqarsimasoq, nalilersuilluarnerup kingorna nunamut allamut nuussimasutut isigisariaqassaaq aammalu Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnerminik unitsitsisimasutut isigisariaqassalluni. Pissutsit pingaaruteqarsinnaasut makku taaneqarsinnaapput:

- Pineqartup pequtai pigisaasalu sinneri sumiippat?
- Aappaqarsimaguni, taava aappaasoq/inooqat imaluunniit meeqqat ukiukitsut aalajangersimasumik sumi najugaqarpat?
- Kalaallit Nunaata avataani najugaqarnermut suna pissutaava?
- Sulinngiffeqarnerua imaluunniit nunami allami sulinerua?
- Immikkut ittunik pissuteqartoqarpa, soorlu inuttut, ilaqutariinni imaluunniit peqqissutsimut tunngasunik, tassani ilaatigut pineqarlutik peruluutaasumik napparsimaneq imaluunniit sivilunerusumik najugaqartariaqarnermut pissutaasumik ilaqutariinni qaninnerpaani toqusoqarsimava?
- Najugaqarnerup naanerani pineqartumut Kalaallit Nunaanni inissaq piareeqqava?
- Kalaallit Nunaannut qanittumi uternissaq ilimanaateqarpa?

Tunngavilersuutit immikkut ittut pisariaqartippassuk Kalaallit Nunaata avataani najugaqarnerup sivitsorsinnaanera kommunip akuersissutigisinnaavaa.

Siusinaartumik pensionisiaqartut (allallu) assersuutigalugu Rigshospitalimi uninngagallarneq imaluunniit sivilunerusumik uninnganeq Det Centrale Personregister-imut nalunaarutigisariaqalersinnaavaat. Siusinaartumik pensionisiaqartup Kalaallit Nunaata avataani najugaqarallarnera sivilunerusumilluunniit najugaqarnera pisortat aqqutigalugit aqqissuussaappat, siusinaartumik pensionisiaqartup Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnini attassimagaa kommunimit ilimagineqarsinnaavoq.

Suut tamaasa ataatsimut isiginiareerlugit, siusinaartumik pensionisiaqartup Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnini attatiinnarsimaneraa aalajangiiffigineqassaaq.

13.3.14 Kalaallit Nunaanniit Danmarkimut Savalimmiunulluunniit nuunneq

Inatsisartut inatsisaat nr. 28, 28. november 2019 Naalagaaffeqatigiinnerup iluani nuunnermut tunngatillugu aalajangersakkanik nutaanik ilanngussivoq, siusinaartumillu pensionisiaqartumut Kalaallit Nunaanniit Danmarkimut Savalimmiunulluunniit nuunnissaq ajornannginnerulersillugu.

Danmarkimut Savalimmiunulluunniit nuunnermi, siusinaartumik pensionisiaqartunut annikinnerpaanik akunnattunillu annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiaqartut, qaammatit 12-it tungaanut siusinaartumik pensionisiaqarsinnaaner atatinneqassaaq.

§ 7a malillugu pensionisiaqarnermut suliamik aalajangersimasumik suliarinninnissamut atortussanik, kommunip qimanneqartup kommune nuuffigisaq paasissutissanik attuumassuteqartunik paarlaasseqatigissavaa. Tamanna pissaaq nuunnermi najukkamilu nutaamik nalunaaruteqarnermi. Allagaatinik attuumassuteqartunik nutserinermi aningaasartuutaasinnaasut kommunip qimanneqartup akilissavai.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq annikinnerpaanik akunnattumillu annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiaqarnissamik akuerisaasimappat, kommune qimanneqartoq qaammatit 12-it tungaanut siusinaartumik pensionisianik akiliisarnissamik pisussaaffeqarpoq, imaluunniit kommunimi nuuffigisami siusinaartumik pensionisiat pillugit nutaamik aalajangiisoqarnissaata tungaanut. Tassa imaappoq, taakku qaammatit 12-it iluanni kommunimi nuuffigisami siusinaartumik pensionisiat pillugit aalajangiisoqarpat, Kalaallit Nunaanni siusinaartumik pensionisiarisartakkat atuukkunnaassapput, qaammatip naalernerani taamatut atuukkunnaarsitsinermik aalajangiiffimmi.

Siusinaartumik pensionisiaqartup nutaamik aalajangiisoqarsimaneranik nalunaartussaataitanini eqquutitissallugu nammineerluni isumagissavaa.

Danmarkimi Savalimmiuniluunniit nutaamik aalajangiisoqartinnagu siusinaartumik pensionisiaqartoq Kalaallit Nunaannut uterluni nuuppat, Kalaallit Nunaanni aalajangiussaasimasooq siulleq atuutissaaq. Kalaallit Nunaanni kommunimut nutaamuuppat, Kalaallit Nunaata iluani nuunnermi maleruagassat nalinginnaasut malinneqassapput.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq siusinaartumik pensionisianik qaffasinnerpaanik pensionisiaqarpat, imaluunniit Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut peqqussutaat nr. 4, 7. maj 2007-imeersoq malillugu siusinaartumik pensionisiaqarpat, nuunnermi Kalaallit Nunaanni siusinaartumik pensionisiaqarsinnaatitaanera atuukkunnaassaaq, immikkoortoq 13.6 takuuk.

Kalaallit Nunaanni siusinaartumik pensionisiaqarsinnaatitaanerup qaammatit 12-it tungaanut pigiinnarnissaanut, annikinnerpaanik akunnattumillu annertussusilinnik siusinaartumik pensionisiaqarnissamik aalajangiussaasimasooq siulleq piumasaqaataavoq aalajangiisuusoq.

13.4 Kalaallit Nunaata avataani sulinnigffeqarluni inissisimaneq

Pensionisianik pisartagaqarneq allannguuteqanngitsumik ingerlaannarsinnaavoq Kalaallit Nunaata avataani inissisimagallarnermi. Sulinnigffeqarnerup nalaani siusinaartumik pensionisianik pisartagaqaannarnissamut piumasaqaataavoq, Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaannarnissaq. Taamatut pisoqanngippat siusinaartumik pensionisiaqartup Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnini unitsissimassagaa ilimagisariaqarpoq.

Imm. 13.3 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartoq Kalaallit Nunaanni najukkaminik taamaatitsisutut isigineqassanersoq imaluunniit Kalaallit Nunaata avataani inissisimagallarnertut isikkoqarnerisooq nalilersuilluarnikkut naliliivigineqassaaq.

13.5 Toqkkut qimaguttoqarnerani imaluunniit maqaasineqarnermi tunniunneqartartunik unitsitsineq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 37, imm. 1 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqarnissamat piumasaaqatit eqquutsinneqarunnaaraangata qaammatip tulliuup naanerani tunniunneqartarnerat unitsinneqartarpoq.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 37, imm. 3 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartup toqkkut qimagunnerani, siusinaartumik pensionisiat qaammammi toqkkut qimaguffiani, tullianilu, allannguuteqarnatik tunniunneqassapput.

Toqkkut qimaguttoq aappaqarsimappat, toqkkut qimaguttup siusinaartumik pensionisiai allannguuteqarnatik qaammammi toqkkut qimaguffiani qaammatinilu tullerni marlunni tunniunneqassapput.

Aappaasooq toqkkut qimagaasooq aamma siusinaartumik pensionisiaqarsimappat, aappaasup taassuma siusinaartumik pensionisiai aappaasup toqkkut qimaguttup siusinaartumik pensionisiai uninnerininngaanniit naatsorsorneqaqqissapput.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 37, imm. 2 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartoq maqaasineqartutut nalunaarutigineqarsimappat, maqaasineqartutut nalunaarutigineqarneranit qaammatit pingasut qaangiunneranni qaammatip aallaqqaataanit pisartagaqartitsineq unitsinneqassaaq aammalu uumanera uppersarneqarsinnaangippat.

Siusinaartumik pensionisiaqarneq atuukkunnaassaaq, siusinaartumik pensionisiaqarnerup unitsinneqarneraniit ukiup ataatsip qaangiunnerani siusinaartumik pensionisiaqartup suli uumanera uppersarneqanngippat.

Maqaasineqartoq aappaqarsimappat aamma siusinaartumik pensionisiaqartumut, maqaasineqartup siusinaartumik pensionisiai tunniunneqartarnerisa unitsinneqarnerinit aappaasup siusinaartumik pensionisiai naatsorsorneqaqqissapput. Aappaasup qimagaasup siusinaartumik pensionisiai siusinaartumik pensionisiaqartumut kisimiittumut naatsorsorneqassapput.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq kingusinnerusukkut paasineqarpat suli uumasooq, utertitsinissamik piumasaaqartoqassanngilaq. Aappaasup siusinaartumik pensionisiai naatsorsoqqinneqassapput ullormit, siusinnerusukkut maqaasineqartumut siusinaartumik pensionisiaqartumut tunniussisarnerup aallarteqqinneqarneraniit.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq maqaasineqartumit qimagaasooq avissimappat imaluunniit nammineq najugaqalerpat, taamaalillunilu aappariinnermut assingusumik inooqatigiinneq piunngippat, piffissamit siusinnerusumit, tassa aappariinnerup/nalunaarsukkamik appariinnerup/inooqatigiinnerup unittutut isigineqalerfianiit, siusinaartumik pensionisiat naatsorsorneqassapput.

13.6 Siusinaartumik pensionisiaqarnissamut piunasaqaatit eqqortinneqarunnaarpata unitsitsineq

Siusinaartumik pensionisianik pisartagaqartut § 33 naapertorlugu inuttut atukkani aningaasaqarnikkulluunniit pissutsini allanngortoqarnera pillugu kommune paasitittussaavaat, tamatuma kingunerisinnaammagu sulisinnaassutsimik nalilersueqqinneq imaluunniit pisartakkat allanngortinnerat, unitsikkallarnerat imaluunniit unitsinneqarnerat. Imm. 15-imut innersuussisoqarpoq.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 37, imm. 1.1 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqarnermut piunasaqaataasut eqqortinneqarunnaaraangata, tamannalu pillugu kommunalbestyrelse aalajangiippat, siusinaartumik pensionisiat, meeqqanut tapit aamma inummut tapit qaammatip tulliup naanerani unitsinneqartarput.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 37, imm. 1.2 naapertorlugu Kalaallilli Nunaanniit nuunnermi siusinaartumik pensionisianik, meeqqanut tapinik aamma inummut tapinik tunniussisarneq unitsinneqareertarpoq qaammatip nuuffiusup naanerani.

§ 37, imm. 1-imi Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni piunasaqaatit naammassineqarsimasussat tamarmik pineqarput. Suliaqarnermi siusinaartumik pensionisianik pisartagaqarnissap itigartitsissutigiginissaa pisinnaavoq, aalajangersakkat tulliuttut ilaannik eqqortitsisimangikkaanni:

- 1) § 2 (aalajangersimasumik najugaqarnermik taamaatitsineq) naapertorlugu Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqarnissaq.
- 2) § 15, imm. 1 (sulisinnaassutsip pigeqqilerner) naapertorlugu sulisinnaassutsip 75 %-it ataassimappagit.
- 3) § 37, imm. 2-3 naapertorlugu toqukkut qimagunneq maqaasineqarnerlu.

Siusinaartumik pensionisianik pisartagaarutsitsinissaq pisinnaavoq inunmut piffissap ilaata qaangiunneratigut sulisinnaassutsiminnik pigisaqaqqilersunut imaluunniit Kalaallit Nunaanniit nuuttunut.

Siusinaartumik pensionisiaqartut utoqqalinersiaqalersinnaasut nammineertumik utoqqalinersianut nuuttarput, taamaalillunilu siusinaartumik pensionisiaqarunnaarnissaq utoqqalinersianillu pisartagaqalernissaq kommunimit aalajangiiffigineqaqqaartariaqanngilaq.

Siusinaartumik pensionisianik, meeqqanut tapinik aamma inummut tapinik pisartagaqarsinnaaneq unittarpoq utoqqalinersiutinik pisartagaqalernissaq atuutileraangat. Utoqqalinersiaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu, inuit siusinaartumik pensionisiaqartut utoqqalinersiutinut nuuttarput qinnutigeqqaarnagu ukiut utoqqalinersiuteqalerfissat anguneqaraangata. Utoqqalinersisoqarsinnaanngortarpoq siusinaartumik pensionisiaqartup ukiut utoqqalinersiuteqalerfissat angugaangagit qaammatip siulliup aallaqqaataani.

14. Tunniussisarneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 31 naapertorlugu siusinaartumik pensionisianik pisartagaqarnissaq aallartittarpoq piunasaqaatit naammassineqarnerisa, kommunip aalajangiinerata akuersineratalu kingorna qaammatip tulliup aallaqqaataani.

Siusinaartumik pensionisiat, meeqqanut tapit aamma inummut tapit tunniunneqartarput qaammatikkuutaartumik siunoorlugit.

Pinngitsaaliissummik aqutsineq pillugu qulaani imm. 13.1-imiittunut aammattaaq innersuussisoqarpoq.

15. Innuttaasup paasisutissiisussaataitanera aamma kommunip nakkutiginnittussaataitanera

15.1. Innuttaasup paasisutissiisussaataitanera

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut Inatsisaanni § 33 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartoq tapinillu pisartagalik kommunimut najukkaminut (kommune angerlarsimaffigisaq) aamma Naalakkersuisut nalunaartussaataitaavoq siusinaartumik pensionisiani taakkuluunniit nalimmassaaviginissaannut pissutsit pingaarutillit pillugit.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq pisussaavoq inuttut atukkani imaluunniit aningaasaqarnikkut pissutsini allanngortoqarnera pillugu nalunaarutiginninnissamut, tamatuma kingunerisinnaammagu sulisinnaassutsimik nalilersueqqittoqarnera imaluunniit pisartakkat allanngortinnerat, unitsikkallarnerat imaluunniit unitsinneqarnerat. Assersuutigalugu allannguutaasinnaapput katinneq imaluunniit avinneq, nalunaarsukkamik aappaqalerneq, inooqatigiilerneq, isertitat allanngornerat, sulilerneq imaluunniit ilinniagaqalerneq.

15.2. Kommunip nakkutiginnittussaataitanera

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 34 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiat tunniunneqartarnerannik nakkutilliineq, taamaalilluni inunnu siusinaartumik pensionisianiik tunineqartussaangitsunut tunniussisoqannginnissaa qulakkiissallugu kommunalbestyrelsip pisussaaffigaa.

Nakkutilliinerup qulakkeerinneqataaffigissavaa inunnu siusinaartumik pensionisianiik tunineqartussaangitsunut tunniussisoqannginnissaa.

Aalajangersakkami ersarissarneqarpoq kommunalbestyrelsip pensionisianiik tunniussisarnerit nakkutigineqartuarnissaannik pisussaaffeqarnera, tassunga ilanngullugit siusinaartumik pensionisiat annertussusaannik tunniunneqarsinnaanerannillu qularnarsisitsisunik paasisutissanut nutaanut isummernissaq. Nakkutilliuarneq imaluunniit paasisutissat nutaat tunngavigalugit kommunalbestyrelse pasitsaassaqaruni, siusinaartumik pensionisiat tapilluunniit pisussaataitanerinit annerusunngorlugit tunniunneqartartut, kommunalbestyrelse suliniuteqarnernik aallartitsissaaq siusinaartumik pensionisiat tapilluunniit tunniunneqartartut nalilersoqqinneqarnissaat pillugu misissuisoqassanersoq.

Inunnik isumaginninnermi ikiorsiissutinik tunniussisarnermik nakkutilliinissaq kommuninit pisussaaffigineqarnera aalajangersakkami ersarissarneqarpoq. Aalajangersakkakut eqqarsaatigineqanngilaq tunniunneqartartut ataasiakkaarlugit tamaasa kommunit nakkutigeqqissaassagaat. Tassanili pineqarneruvoq siusinaartumik pensionisianiik tapinillu nalinginnaasumik nakkutiginninnissamik pisussaaffeqarnerup ataavartumik ingerlanneqarnissaa.

16. Siusinaartumik pensionisianiik tapinillu eqqunngitsumik tunngaveqarluni pissarsineq - utertitsineq, taarsiisitsineq ilanngaavigineqarnerlu.

16.1 Utertitsineq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 33, imm. 3 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiaqartup inuttut atukkamini aningaasaqarnerminiluunniit allanngortoqarnera pillugu kommunalbestyrelsimik ilisimatitsisusnaanini eqqortissimangippagu imaluunniit pisusnaanagit nalunngikkaluarlugu nalunngittariaqaraluguluunniit siusinaartumik pensionisianik pisimappat, siusinaartumik pensionisianik tapinillu utertitsinissaa kommunalbestyrelsip aalajangersinnaavaa.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq siusinaartumik pensionisianik tapinillu eqqunngitsumik tunngaveqarluni pisimappat, tamannalu siusinaartumik pensionisiaqartup ilisimagaluarlugu imaluunniit nalunaaruteqartussaanerminik mianersuaalliornera pissutaasimappat, utertitsinissaanik kommune piumasaqarsinnaavoq.

Siusinaartumik pensionisiaqartoq siusinaartumik pensionisianik tapinillu eqqunngitsumik tunngaveqarluni pisimappat, tamannalu siusinaartumik pensionisiaqartup ilisimallugu ilisimasariaqaraluguluunniit, taava utertitsinissamik kommune aammattaq piumasaqarsinnaavoq.

Utertitsinissamik aalajangiineq pisortat ingerlatsineranni sulianik suliarinnineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni ilaavoq. Aalajangiisoqartinnagu siusinaartumik pensionisiaqartoq tusarniarneqaqqaassaaq. Utertitsinissamik aalajangiinerup suliamut paasissutissaqarnissamik, tunngavilersuuteqarnissamik naammagittaalliornissamullu ilitsersorneqarsimanissamik piumasaqaatit naammassisimassavai.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 33, imm. 2 naapertorlugu utertitsinissamik piumasaqaateqarnermi siusinaartumik pensionisiaqartoq siusinaartumik pensionisianik pissarsisusnaannginneranik aningaasanilluunniit annikinnerusunik pisimaneranik, kommunalbestyrelsip uppernarsaasinnaaneranik pisariaqartitsivoq.

16.2 Paasissutissiinissap sumiginarneqarnera

Tigusaqarsimasup paasissutissiisussaanerminik sumiginnaasimanera paasineqarpat, tamannalu tunngavigalugu siusinaartumik pensionisianik eqqunngitsumik tunngaveqarluni pissarsiuuannarsimappat, kommunip utertitsinissamik piumasaqarsinnaanera tunngavissaqassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartup paasissutissiisussaanerminik sumiginnaasimaneranik tunngaveqartumik utertitseqqusinerup pisariaqartippaa, paasissutissiisussaanermik sumiginnaasimanerup siusinaartumillu pensionisiat tapilluunniit kukkusumik tunniunneqarsimasut akornanni pissutaasut imminnut atassuteqarnissaat.

Paasissutissiisussaanerup sumiginnaanertut taaneqartariaqarneranut pisariaqarpoq, siusinaartumik pensionisiaqartup sunik paasissutissiisoqarnissaanik sukumiisumik ilitsersorneqarsimanissaa aammalu paasissutissiisussaanermik sumiginnaasimanerup utertitsinissamik piumasaqaateqarfiusinnaaneranik ilisimatinneqarsimanissaa.

Siusinaartumik pensionisiaqartup siusinaartumik pensionisianik tapinillu aalajangiinissamut pingaarutillit pissutsit allanngornerat paasissutissiisutigissallugu pisussaaffeqarpoq. Kommunalbestyrelsip siusinaartumik pensionisianik tapinillu tunniussisalernissamik aalajangersaanerup ilaatut, pisartagaqalersussaq ilisimatittariaqarpaa allanngortoqarneranik nalunaaruteqartussaataanerani. Paasissutissiisussaananermik sumiginnaanerup utertitsinissamik piunasaqarnermik kinguneqarsinnaanera aammattaaq ilisimatitsissutigineqartariaqarpoq.

Siusinaartumik pensionisiaqartup akisussaaffeqarnera paasissutissiisussaananermut atavoq, tassa qinnuteqarnermut atatillugu suliamut paasissutissiisussaananermut aammalu assersuutigalugu isertitani allanngortoqarneranik aammalu aappaqarnermi allanngortoqarnerani kommunalbestyrelsemut nammineerluni nalunaaruteqartussaananermut.

Pisartagallip paasissutissiisussaananerminik sumiginnaasimanerani Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni oqaasertaliussani naatsorsuutigineqarpoq, piaaraluni imaluunniit mianersuaalliorluni iliuuseqarnerusoq, tassa isumapiloqarluni.

Aamma pisuni naak piaarinani siusinaartumik pensionisiaqartup paasissutissiinnginnera, utertitsinissamik taamaattoq aamma piunasaqaateqarfiusinnaavoq, paasissutissiinnginneq ikiarsineramik puigutunermilluunniit pissuteqarsimappat. Naliliinermi tassani isiginiarneqartariaqarpoq siusinaartumik pensionisiaqartoq pisoq pillugu assuarineqartariaqarnerusoq, pisartagalimmit naatsorsuutigineqarsinnaasunit piunasaqaatigineqarsinnaasuniilluunniit allaanerumik iliuuseqartoqarsimanersoq. Nalilersuinermi tassani tunngavigineqassaaq, siusinaartumik pensionisiaqartumit nalinginnaasumik sunik paasissutissiisoqarnissaanik piunasaqartoqartarnerusoq. Siusinaartumik pensionisiaqartumi pissutsit immikkut ittut, nalilersuinermi tassani sunnuteqartitsisinnaapput.

16.3 Ilisimaarinnineq imaluunniit ilisimaarinnittariaqarsimaneq

Siusinaartumik pensionisiaqartup siusinaartumik pensionisianik tapinilluunniit ilisimaarisaminik ilisimaarisariaqarsimasaminilluunniit eqqunngitsumik tunngaveqarluni pissarsisimappat, kommune utertitseqqusisinnaavoq.

Kommune taannaavoq uppernarsaammik pigisalik siusinaartumik pensionisiaqartup ilisimaarisaanik imaluunniit ilisimaarisariaqagaanik siusinaartumik pensionisiat, tapit imaluunniit tiguneqartussat amerlanaakkat eqqunngitsumik tunngaveqarluni pisimanerintut. Ilisimaarinnittariaqarnermik oqarnermi pisut pineqarput, siusinaartumik pensionisiaqartup siusinaartumik pensionisianik pisartagaqalernissami paasisassanik pingaarutilinnik pissarsisimasinnaagaluarfii.

Kommune kukkunikkut aningaasanik anginaakkanik tunniussisimappat, kukkunerlu tamanna siusinaartumik pensionisiaqartumut tutsinneqarsinnaanani, utertitsinissamik piunasaqaateqartoqarsinnaanngilaq, aatsaalli taamaaliorqarsinnaalluni siusinaartumik pensionisiaqartup annertuallaamik tunineqarneq ilisimaarisimappagu imaluunniit ilisimaarisariaqarsimagaluarpagu.

16.4 Akiliisitsineq

Kommunemi nalilernerqarpat utertitsinissamik piunasaqaateqarnissamut tunngavissaqartoq, pisussaaffiuvoq piunasaqaateqarnissaq.

Utertitsinissamik piunasaqarnermi taamaallaat pineqarput siusinaartumik pensionisiat tapillu ilaat eqqunngitsumik tunngaveqarluni tigusimasat. Kommunalbestyrelsip taamaattumik aningaasat amerlanaakkat qanoq amerlatigisut qanorlu iliortoqarneratigut tunniunneqarsimanerat misissoqqissaartariaqarpaa, aammalu kukkusumik tunniussaqaqarnermut suna pissutaasimanersoq. Pissutaasoq amerlanertigut tassaasarpoq isertitanik allanngortoqarnera, inooqateqarnermi pissutsini allanngortoqarnera, nuunnerit il.il.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit suliami piareersarluarneq, tassalu inatsisit ingerlatsinermut tungasut malinnerisigut, soorlu makku, paasissutissiisussaaneq pillugu ilisimatitsisimaneq, illuatungerisamik tusarniaanerup pisariaqartup pisimaneq, siusinaartumik pensionisiat unitsinneqarnerannut sukumiisumik tunngavilersuinermit tunniussisoqarnera il.il., suliamut uppernarsaateqarluni utertitsinissamik piunasaqaateqarnissaq pisariaqarpoq.

Siusinaartumik pensionisiamik tapinillu eqqunngitsumik tunngaveqarluni pissarsianik utertitsinissamik piunasaqaateqarnissaq kommunimit piunasaqaatigineqarluni naammassineqassaaq, kommunalbestyrelselu akiliisitsisuussaaq. Siusinaartumik pensionisiamik utertitsitseqqusineq pisortanut akiitsunik akiliisitsiniarneq pinaveersaartitsinerlu pillugit Inatsisartut inatsisaannut attuumassuteqanngilaq.

Utertitsineq ingerlanneqarsinnaavoq siusinaartumik pensionisiat tapilluunniit siusinaartumik pensionisiaqartumut ataavartumik tunniunneqartartut aqutigalugit utertinneqarnerisigut. Meeqqanut tapit matussusiinermut atorneraqarneq ajorput.

Utertitsinissamik piunasaqarneq, tassunga ilaalluni taarsiisitsineq, pissaaq Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermut inatsimmi § 618-imi ajornartoorneq pillugu malittarisassat tunngavigalugit. Siusinaartumik pensionisiaqartup siusinaartumik pensionisiaasa tapiissutinillu ilaqarpata taakku ilanngullugit, inuussutigisinnaasaanik naammattunik sinneqarnissaat qulakkeerneqassaaq. Siusinaartumik pensionisiamik aamma tapinik pisartagaqarpat, aamma taakkunani siusinaartumik pensionisiaqartup pinngitsoorsinnaasai pisuni tamani sukumiisumik isummerfigineqassapput.

16.5 Siusinaartumik pensionisiatigut tapiliussaasimasinnaasutigullu ilanngaassuteqarneq

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 38 naapertorlugu siusinaartumik pensionisiat tapiliussaasimasinnaasullu, meeqqat tapii ilanngullugit, pisortanut akiligassanut allatulluunniit pinngitsaalisasumik akiliisitsiniarnermi akiliutitut ilanngaaffigineqarsinnaapput.

Siusinaartumik pensionisiaqartup akiligassaqarfiisa allat siusinaartumik pensionisiat tapiliussaasimasinnaasullu aqutigalugit akilerneqarnissaq piunasaqaatigisinnaanngilaat.

Ilanngaassunneqarnissaq tunngavissaqartariaqarpoq, soorlu eqqartuussiviup aalajangigaanik imaluunniit eqqartuussissutitaqanngitsumik isumaqatigiisummik. Ilanngaassuteqarneq Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermut Inatsimmi malittarisassani ajornartoorneq pillugu § 618 aamma pisortanit soraarnerussutisiaqarnermi ilanngaassuteqarneq pillugu § 619 naapertorlugit ilanngaassisoqarsinnaavoq.

Siusinaartumik pensionisiaqartup siusinaartumik pensionisiaani tapiliussaasimasinnaasunilu inuussutigisinnaasaanik sinneqarluarnissaa qulakkeerneqassaaq. Pisuni tamani siusinaartumik pensionisiaqartup siusinaartumik pensionisiaani tapiliussaasimasinnaasunilu ataavartumik

tunniunneqartartuni pinngitsoorsinnaasaasa qanoq amerlatigisinnaanerat sukumiisumik nalilersuiffiqineqartassaaq.

Siusinaartumik pensionisiaqartut akiligassaqarsimagunik taakkuninga akilersuinissamut piumassutsiminnik isumaqatigiissuteqarsinnaapput. Tamanna allaganngorlugu suliarineqassaaq. Piumassutsimik isumaqatigiissusiornerup qanoq imaqarnissaa siusinaartumik pensionisiaqartumit namminermit aalajangerneqartussaanera erseqqissaatigineqassaaq. Siusinaartumik pensionisiaqartup isumaqatigiissummik qaqugukkulluunniit allannortitsinissaaq taamaalilluni pisinnaatitaaffigaa.

17. Naammagittaalliorneq

17.1 Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfik

Aalajangiineq kommunalbestyrelsip imaluunniit Naalakkersuisut aalajangersimasaat Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfimmut maalaarutigineqarsinnaavoq. Aalajangiinerup tignerata kingorna sapaatit akunnerisa sisamat iluanni Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfimmut maalaarut ingerlatinneqarsimassaaq. Inunnik isumaginninnerup aqunneqarnera aqqissuussaaneralu pillugit Inatsisartut peqqussutaannut innersuussisoqarpoq.

Maalaarut uunga nassiunneqassaaq: Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfik
Postboks 689
3900 Nuuk

Ataaniittoq immikkoortoq 17.2 naapertorlugu sulisinnaassutsip procentilersorneranut kommunip aalajangiinerit Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfimmut **maalaarutigineqarsinnaangillat**, maalaarutigineqassallutilli Siusinaartumik pensionisiaqarnermut maalaaruteqartarfimmut.

17.2 Siusinaartumik pensionisiaqarnermut maalaaruteqartarfik

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni Kapitali 4 naapertorlugu Siusinaartumik pensionisiaqarnermut maalaaruteqartarfik arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsoq qitiusumilu inissisimasooq pilersinneqassaaq.

§ 39, imm. 2 naapertorlugu Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni §§ 12 aamma 13 naapertorlugit sulisinnaassutsip procentilersorneranik nalilersuinerit nalilersueqqinnerillu kommunimit aalajangikkat pillugit maalaarutit siusinaartumik pensionisiaqarnermut maalaaruteqartarfiup suliarisarpai. Sulisinnaassutsip 75 procentit qaangerlugit annertussuseqarneranik tunngaveqartumik itigartitsinernik aalajangiinerit maalaaruteqartarfiup suliarisarpai. Maalaaruteqartarfiup taamatuttaaq sulisinnaassutsip procentilersorneqarnera pillugu maalaarutit appasinnerpaamik imaluunniit akunnattumik siusinaartumik pensionisiaqalernissamik aalajangiiffiusut suliarisarpai.

Kommunip aalajangiinera pillugu maalaarutit Siusinaartumik pensionisiaqarnermut maalaaruteqartarfimmut apuutereersimassapput innuttaasup aalajangikkamik tigusaqarneraniit sapaatit akunnerisa sisamat qaangiutinnginneranni.

Siusinaartumik pensionisiaqarnermut maalaaruteqartarfik inuttaqarpoq siulittaasumik inatsisilerituutut ilinniarsimasumik aammalu ilaasortanik allanik marlunnik. Ilaasortat ukiut sisamakkaarlugit toqqarneqartarput.

17.3 Maalaaruteqarnissamik ilitersuussineq

Isumaginninnermi Maalaaruteqartarfimmut aamma Siusinaartumik pensionisiaqarnermut maalaaruteqartarfimmut aalajangiinerit pillugit qinnuteqartup maalaaruteqarsinnaanerani kommune ilitsersuussissaaq.

Pisortat ingerlatsineranni sulianik suliaqarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 25 naapertorlugu aalajangiinerit allaganngorlutik nalunaarutigineqarsimasut oqartussaaffinnut allanut maalaarutigineqarsinnaasut, maalaaruteqarsinnaanermik ilitsersuummik ilaqassapput, tassani allassimassaaq sumut maalaaruteqartoqarsinnaanersoq aammalu maalaarummik tunniussinissamut periusissat ilisimatitsissutigineqarsimassallutik, ass. piffissamik killeqartitsinernut tunngasunik. Tamannali atorneqassanngilaq aalajangiineri pineqartoq tamakkiisumik akuerineqarsimappat.

18. Aningaasalersuineq

Naalackersuisut kommunillu akornanni aningaasartuutit qanoq agguataarneqarnissaat pillugu aalajangersakkat Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni §§-ini 40 aamma 44-mi atuarneqarsinnaapput.

Tamatuma kingorna siusinaartumik pensionisianut aamma meeqqat tapiinut aningaasartuutit nunatta karsianit 50 %-inik aamma inatsisip atuutilernerani ullormiit ukiuni siullerni tallimani kommunimit 50 %-inik akilerneqartassapput. Piffissami tassani inummut tapinut aningaasartuutit kommunimit akilerneqartassapput. Ukiut tallimat qaangiuppata siusinaartumik pensionisianut tapinullu aningaasartuutit tamarmik kommuninit akilerneqartalissapput.

Qaammatit ukiup naanerata kingorna kingusinnerpaamik kvartalip siulliup qaangiunneraniit qaammatip ataatsip qaangiutinnginnerani kommunemi siusinaartumik pensionisianik pisartagaqartut pillugit kisitsisitigut paasissutissat kommunalbestyrelsip Naalackersuisunut nalunaarutigissavai

19. Sulianik suliarinnittarneq -nalinginnaasumik

19.1 Suliaq pillugu paasissutissiineq

Ataani allassimasut naapertorlugit. Kommune sulianik suliarinnittarneq pillugu inatsit malillugu aalajangiigaangat, suliamut paasissutissiineq, peqataasumik tusarniaaneq, tunngavilersuineq il.il. pillugit malittarisassat malinneqartassapput.

19.1.1 Peqataasoq pillugu taaguut

Siusinaartumik pensionisianik tapinullu qinnuteqartoq suliameq peqataasuvoq. Inuk kinaluunniit, toqqaannartumik, pingaarutilimmik, namminerisamik aammalu eqqartuussisutigoortumik suliamut soqutigisalik, peqataasutut tassani aamma atuuppoq.

19.1.2 Suliamik paasissutissiineq/oqaaseeqateqarnissamut pisussaaffeqarneq

Suliap naammattumik ersarissaavigineqarsimanissaa, tassa suliap eqqortumik aalajangiiviginissaanut tunngavigineqartussat pigineqarnissaat, kommunip qulakkiigassaraa. Suliameq pisut tamarmik paasissutissartaat suliap aalajangiiviginissaanut pingaarutilit, aammalu oqaasiinnakkut kommunimut nalunaarutigineqartut, pisortat ingerlatsinerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 6 naapertorlugu oqaaseqaasiarineqassapput.

19.1.3 Suliamik kinguartitsineq

Pisortat sulianik ingerlatsinerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 11 naapertorlugu suliamik suliarinninnerup nalaani peqataasoq suliamut pappiaraatinik takunnikkumappat, tamannalu inatsit

tamatununga tunngasoq naapertorlugu naammassineqassappat, kommunip suliamik aalajangiinissaq kinguartissavaa, peqataasup pappiaraatini allassimasunik paasisaqareernissaata tungaanut. Tamatuma saniatigut suliamut peqataasoq suliamut oqaaseqaateqareernissami tungaanut suliamik kinguartitsinissamut qaqugukkulluunniit piunasaqarsinnaavoq. Oqaaseqaateqarnissamut kommune ullussamik killiliisinnaavoq. Tamanna tunngaveqarpoq pisortat ingerlatsinerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 21-mik.

19.1.4 Peqataasumik tusarniaaneq

Kommunip Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut peqqussutaanni (peqataasunik tusarniaaneq) § 19-imi allassimasoq tunngavigalugu, pissutsit suliamut pingaarutillit suliamilu peqataasumut iluaqutaasussaangitsut tamaasa pillugit, peqataasoq tusarniaaaffigissavaa. Nalilersuisoqareerneratigulli paasisutissat aalajangersimasumik isikkullit pillugit peqataasumut tusarniaasoqanngitsoortoqarsinnaavoq.

Assersuutigalugu akileraartarnermut oqartussaneersunik isertitat A-t aamma B-t pillugit paasisutissat tunngavigalugit ineqarnermut tapiissutit naatsorsorneqarpata pisut naapertorlugit tamanna pillugu peqataasumik tusarniaanissaq pinngitsoorneqarsinnaavoq.

Paasisutissanik aallernerit, peqataasut tusarniaaviginissaannik imaaliinnarluni pisussaaffiliisinnaangitsut taaneqarsinnaasut tassaapput peqataasup inuianut paasisutissanik ilagiit allattaavissuannit, pineqartup inuuneranut paasisutissanik tamanik sumiuussusaanillu inuit allattorsimaffianniit, isertitat akileraarusigassat pillugit akileraartarnermut oqartussanit paasisutissanik akerlilernerqarsinnaangitsunik aammalu paasisutissat pisortat oqartussaaffeqarfiinut attuumassuteqartumut pissusiviusunik tunnganeri pissutigalugit, aallernerit. Taamaattorli aamma suliap aalajangiiffigineranut peqataasup inissisimaneranik paasisutissap sakkukillisisinnaanerata periarfissaanera naliliiffigineqartariaqarpoq. Nalornisoqartillugu tusarniaasoqartariaqarpoq.

Utoqqalinersianik aamma tapinik naatsorsueqqinnerit pillugit nalunaarummik tiguisussamut allassimajuassaaq naatsorsueqqinnerup suna tunngavigalugu suliarineqarsimanagera. Tamanna atuuppoq tusarniaasoqarsimappat tusarniaasoqarsimanngippalluunniit.

19.2 Aalajangiineq

19.2.1 Suliaq aalajangiivigineqarnissamut piareerpa?

Suliap aalajangiivigineqannginnerani kommunip eqqarsaatigissavaa, paasisutissat pisariaqartinneqartut naleqquttullu tamarmik pissarsiarineqarsimanersut. Kommunip tamatuma kingorna eqqarsaatigissavaa paasisutissani pingaarutilinni tamani peqataasoq sulianut atasunik tusarniaavigineqarsimanersooq aamma peqataasumut imaluunniit peqataasunut ajoqutaasinnaasunut tunngatillugu.

19.2.2 Aalajangiinerup qanoq iluseqarnera

Ersarivissumik piunasaqaateqarfiunngilaq aalajangiinerup allaganngorlugu suliarineqarnissaa, taamaattumik aalajangiineq tunngaviatigut oqaasiinnakkut nalunaarutigineqarsinnaavoq. Aalajangiinerulli allaganngorlugu nalunaarutigineqarnera ingerlatsinikkut ileqqorissaarneruvoq.

Ingerlatsinermi ammasuunissaq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 6 naapertorlugu. Naalackersuisoqarfiup taamaattumik inassutigaa, aalajangiinerit tamarmik allaganngorlugit nalunaarutigineqartarnissaat. Pisortat sulianik suliarinnittarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 23 naapertorlugu. Aalajangiinerup oqaasiinnartigut nalunaarutigineqarnissaa kommunip

toqqarpagu, qanorluunniit pisoqaraluarpat tamanna pillugu nalunaarusiortoqassaaq. Innuttaasup aalajangiinermi tamakkiisumik akuerineqarsimannikkuni aalajangiinerup aammattaaq allaganngorlugu nalunaarutisarinissaa piumasaqaatigisinnaavaa.

19.2.3 Tunngavilersuut

Pisortat sulianik suliarinnittarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni §§-ini 22-mi aamma 24-mi allassimasut tunngavigalugit aalajangiinerit allaganngorlugit tunniunneqartussat tamatigut tunngavilersugaasimassapput innuttaasooq tamakkiisumik akuerineqarsimannikkaangat.

Aalajangiineq taamaalilluni inatsisini malittarisassat suut malillugit aalajangiiffigineqarsimanerannik tamatigut imaqartassaaq. Tamakku saniatigut naatsumik taaneqassapput pissutsit/paasisat kommunip aalajangiinermit pingaaruteqartissimanerai.

Nalunaarutitut oqaasiinnakkut tunniunneqartunut atatillugu, pineqartoq aammattaaq tamatigut tunngavilersuutigineqartunik paasitinneqartassaaq. Oqaatsitigut nalunaarutigineqarnerat allanneqartariaqarpoq.

19.2.4 Maalaaruteqarnissamik ilitsersuineq

Immikkoortoq 17.3 naapertorlugu. Aalajangikkani suliamut peqataasunik tamakkiisumik akuersiviuunngitsuni, maalaarsinnaanermut aamma ilitsersuisoqassaaq.

Aalajangiineq oqaatsitigut nalunaarutigineqaraluarpalluunniit, maalaarsinnaanermik ilitsersuisoqassaaq, aamma ilitsersuisoqarsimanagera pillugu allataqartoqassaaq.

Maalaarsinnaanermik ilitsersuinngitsoornerup kingunerisarpaa, maalaaruteqarnissamut killigititaasup aallartittarnera maalaaruteqarsinnaaneq pillugu aatsaat ilitsersuisoqarneraniit. Maalaaruteqarsinnaanermik ilitsersuisoqarsimappat, killissarititaasorli sivisunaarlugu oqaatigineqarsimalluni, kukkuneq tamanna ilitsersorneqartumut iluaqutissaassaaq maalaaruteqarfiusinnaasutut killiliussa qqaatigineqarsimasooq eqquutsinneqarsimappat maalaarutip piffissaq eqqortoq tunniunneqarnerani.

19.2.5 Suliamik suliarinninnermut killiliussa

Siusinaartumik pensionisiat pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 31 naapertorlugu.

Qinnuteqaatip tunniunneqarnerata aammalu piumasaqaataasut naammassineqarnerisa kingorna qaammatip qinnuteqarfiusup tulliaata aallaqqaataa aallarnerfigalugu siusinaartumik pensionisiani pisartagaqarsinnaatitaalerneq kommunalbestyrelsimit atuutsinneqalersarpoq.

Siusinaartumik pensionisiat taamaalillutik ullormiit qinnuteqarfiusumit imaluunniit piffissamit piumasaqaatinik naammassinniffiusumit aallartinneqarneq ajorput. Siusinaartumik pensionisiat tunniunneqartalersarput kommunalbestyrelsip tamanna pillugu aalajangiiffiginninneraniit.

Aalajangersakkat suliarineqarput siusinaartumik pensionisiani suliat piffissap suliarinniffiup nalinginnaasup iluani suliarineqarnissaat naatsorsuutigalugu.

Siusinaartumik pensionisiat pillugit suliat suliarineqartarnerannut aalajangiinernullu inatsisiliani killissalersuisoqanngilaq. Suliamik suliarinninnerup sivisussusaa suliat ataasiakkaarlutik aammalu innuttaasooq pillugu pissutsit apeqquutaallutik sivisussuseqartarput. Kommunalbestyrelsip suliamik suliarinninnermi piffissap sivisussusaa naleqquttumik nalinginnaasumillu sivisussuseqarnissaa malillugu suliaqassaaq.

Suliamik suliarinninnermi piffissap sivissususaanik naleqquttumik nalinginnaasumillu sivissususeqartitsinissamik qaangiivallaarneq pisut aallaavigalugit apeqquusernarsissaaq, kommunalbestyrelse inatsisinut akerliusumik iliuuseqarnerisooq aammalu taarsiissuteqartariaqassanersooq. Tamannali immikkut ittumik pisoqarneratut isikkoqarsinnaavoq aammalu naliliinermik tunngaveqartariaqarluni.

20. Ilanngussat

Ilanngussaq 1. Piginnaasaqarfiit -immersugassaq

Ilanngussaq 2. Piginnaasaqarfiit - siusinaartumik pensionisiat pillugit sulianut apeqqutaasinnaasut

Ilanngussaq 3. Siusinaartumik pensionisiat pillugit sulianik suliarinninnermik allaaserinninneq

Ilanngussaq 4. Nakorsamit uppersarsaasiineq - uppersarsaasiaq Nunatsinni Nakorsat Peqatigiiffiannit akuerisaq